

Møte onsdag den 15. februar kl. 10President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 44):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Inga Marte *Thorkildsen* fra og med 15. februar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Lars *Egeland*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Lars *Egeland* er til stede og vil ta sete. Representanten *Gunvald Ludvigsen* vil framsette et privat forslag.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:02:56]: På vegner av stortingsrepresentantene Lars *Sponheim*, André N. *Skjelstad* og meg sjølv vil eg setje fram framlegg om styrking av pårørande sine rettar i situasjonar der det er usemje om å halde fram med eller avslutte livsnødvendig behandling.

Presidenten: Harald T. *Nesvik* vil framsette et privat forslag.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:03:34]: På vegne av representantene Jan-Henrik *Fredriksen*, Vigdis *Giltun* og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om å be Regjeringen legge fram en plan for omlegging av norsk eldreomsorg slik at staten får ansvaret for at pengene følger brukeren, og dekker utgiftene til omsorgen.

Presidenten: Representanten Per-Willy *Amundsen* vil framsette et privat forslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:04:09]: På vegne av stortingsrepresentantene Åge *Starheim*, Ib *Thomsen* og meg selv vil jeg gjerne sette fram et forslag om språk- og kunnskapskrav i forbindelse med innvilgelse av statsborgerskap.

Presidenten: Representanten Trine *Skei Grande* vil framsette et privat forslag.

Trine Skei Grande (V) [10:04:44]: På vegne av representanten Anne Margrethe *Larsen* og meg sjølv ønsker jeg å fremme et forslag om å sette i gang et utvekslings- og samarbeidsprogram mellom muslimske land og Norge.

Presidenten: Representanten Ketil *Solvik-Olsen* vil framsette et privat forslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:05:12]: Jeg har gleden av å fremme et forslag på vegne av Tord *Lien*, Torbjørn *Andersen*, Robert *Eriksson*, Øyvind *Vaksdal*, Harald T. *Nesvik* og meg selv om en tiltaksplan for bygging av gasskraftverk i Norge samt statlig ansvar for CO₂-verdikjeden.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

statsråd *Åslaug Haga*
statsråd *Odd Eriksen*
statsråd *Øystein Djupedal*

De annonserte statsrådene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Per-Kristian *Foss*.

Per-Kristian Foss (H) [10:06:19]: Mitt spørsmål går til næringsminister *Odd Eriksen*, og temaet er aktiv næringspolitikk og aktiv og mulig profesjonell statlig eierskapspolitikk.

I valgkampen var temaet en gjenganger, og vi ble fra alle hold lovet at en aktiv næringspolitikk ville føre til at flere bransjer og enkeltbedrifter som var i problemer, skulle få hjelp, og vi fikk beskjed om at den passive holdningen til statlig eierskap også skulle bli lagt om.

Enkeltrepresentanter reiste land og strand rundt og lovet at f.eks. *Hydros* planer skulle bli forrykket. Ja, man gikk til og med så langt at en tidligere statsråd fra Arbeiderpartiet – riktignok ikke lenger, men nå representanten *Reidar Sandal* – sa at hvis *Hydro* ikke gjorde i *Høyanger* som Arbeiderpartiet ville, ville ikke *Hydro* lenger få konsesjoner i *Nordsjøen*. Disse uttalelsene setter jeg gjerne en strek over.

Mitt spørsmål er om næringsministeren etter fire måneder nå kan si noe mer konkret: Hvilke nye virkemidler ligger i en aktiv næringspolitikk, og på hvilke områder skal statens eierskapspolitikk legges om?

Jeg gjentar gjerne spørsmålene: På hvilke områder skal statens eierskapspolitikk legges om, og hvilke nye virkemidler fins i næringspolitikken?

Statsråd Odd Eriksen [10:07:55]: En aktiv næringspolitikk tar først og fremst utgangspunkt i bevilgninger over statsbudsjettet og en tett og nær dialog med selskaper

hvor staten har eierinteresser. Over Nærings- og handelsdepartementets budsjett for i år har vi økt bevilgningene i forhold til i fjor, med 70 mill. kr. Vi har satset sterkt på innovasjon, vi har satset på forskning, og vi har satset på bevilgninger knyttet til nyskaping, gjennom de viktigste virkemiddelapparatene vi har, Innovasjon Norge og SIVA.

Vår innflytelse over de selskapene hvor staten har eierskap, går gjennom valg av styrerepresentanter. Vi deltar aktivt i valgkomitearbeidet. Våre styringssignaler overfor disse selskapene vil i hovedsak gå gjennom generalforsamlingen og gjennom de styrene vi bidrar til å oppnevne.

Vårt statlige eierskap, vårt engasjement og vår aktive næringspolitikk kommer bl.a. til uttrykk gjennom det at vi reduserte utbyttet fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani med 100 mill. kr i forhold til det som var budsjettet, for å bidra til å styrke egenkapitalen og gjøre selskapet bedre i stand til å drive, etter brannen i Svea. Det er ett eksempel på vår aktive eierskapspolitikk.

Per-Kristian Foss (H) [10:09:41]: Jeg takker – og konstaterer at statsråden ikke har presentert ett nytt virkemiddel. Budsjetter har alle regjeringer hatt.

Det faktiske forhold er at i forhold til det foreslåtte budsjettet for 2006 reduserte denne regjeringen bruken av midler til forskning og innovasjon med 95 mill. kr, altså en redusert ambisjon. Hvis det er det eneste virkemiddelet, er den eneste logiske konklusjonen at det skal føres en mindre aktiv næringspolitikk.

Når det gjelder eierskapspolitikken, hørte jeg at eksempelet dreide seg om en bedrift hvor det har vært brann. Det kan vel vanskelig alminneliggjøres, akkurat det eksempelet – det håper jeg ikke.

Og da gjenstår det at man skal gi signaler til generalforsamlingen. Men hvorfor må man skifte ut styremedlemmer, hvis poenget er å gi signaler til generalforsamlingen? Og signalene må jo komme fra en regjering som vet hva den vil. I løpet av én uke har to statsråder i den sittende regjeringen, hvorav iallfall én står her, gitt helt ulike signaler om hva Telenor skal gjøre i forhold til datterselskaper. Hvordan man kan la generalforsamlingen forholde seg til uklare signaler, er for meg en gåte – og jeg registrerer at det også er det for andre.

Statsråd Odd Eriksen [10:10:55]: Den dialogen jeg har ført med næringslivet fra Regjeringen tiltrådte, har vært udelte positiv. Tilbakemeldinger fra viktige næringslivsaktører har også vært positive i denne perioden.

Det er helt naturlig at det foretas utskiftninger i styrene fra tid til annen. De utskiftingene som vil komme, vil ta utgangspunkt i det å ivareta eiers interesse, kombinert med det å ivareta selskapets samlede interesser. Da er det viktig at vi tilfører selskapet den nødvendige kompetanse som skal til for å drive virksomheten godt også i framtiden. Det kompetansebehovet som til enhver tid ligger i styret, må tilpasses den virkeligheten og de utfordringene selskapet står overfor. Med bakgrunn i det ser jeg ikke bort fra at det i forbindelse med de prosessene vi skal igjennom i løpet av våren, vil komme utskiftninger, men

det vil ta utgangspunkt i å ivareta eiers interesse og tilføre styrene tilstrekkelig og nødvendig kompetanse.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Kåre Fostervold.

Kåre Fostervold (FrP) [10:12:14]: Statsråden reiser land og strand rundt og lover et nytt kraftregime for industrien. Og det er viktig å få på plass klare målsettinger og tidsrammer for når man kan levere kraft til priser som ligner de prisene som mye av industrien har i dag gjennom konsesjonskraftavtaler – som er i ferd med å gå ut.

Det som for meg er et stort spørsmål, er hvordan Regjeringen skal klare dette, når landet har et stort underskudd på energi og mangler overføringskapasitet i deler av landet, og det er et faktum at alle forsøk på utbygging av vår energikapasitet blir torpedert av Regjeringen. Hvordan skal Regjeringen sørge for at energinasjonen Norge igjen skal bli selvforsynt med energi, slik at vi kan ha mulighet til å tilby vår kraftkrevende industri rimeligere energi innenfor rimelig tid?

Presidenten: Presidenten vil minne om at oppfølgingsspørsmål helst bør dreie seg om hovedspørsmålet. Men det er selvfølgelig opp til statsråden om han vil svare.

Statsråd Odd Eriksen [10:13:11]: De problemstillingene og de utfordringene som reises her, ligger i veldig stor grad under olje- og energiministerens område.

Jeg vil bare kort si at når det gjelder industrikraftregimet, jobber Olje- og energidepartementet aktivt for å realisere de behov som også det forrige storting la til grunn da de behandlet saken i fjor vår.

Når det gjelder kraftbalansen, ligger de tre konsesjonene som er gitt til gasskraftverk, fast, og det jobbes aktivt med det. Arbeidet med gasskraftverket på Kårstø er også kommet i gang.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:14:02]: Hovedspørsmålet utfordra i høve til ein aktiv næringspolitikk. Mange av oss er nysgjerrige på innholdet i næringsministeren si verktøykasse.

I Stavanger Aftenblad laurdag kunne me lesa at ministeren hadde vore på besøk hos Hydro Aluminium på Karmøy og lovt eit nytt industrikraftregime – for så vidt i tråd med det som det vart spurt om i førre oppfølgingsspørsmål. Dette er positivt nytt, for Stoltenberg I konkluderte med at eit nytt industrikraftregime ikkje var mogleg innanfor EØS-avtalen. Så no vert nok flagga klårgjorde både på Karmøy i Rogaland, på Husnes i Hordaland og andre stader. Dette er godt nytt. Men på bakgrunn av utsegna i Stavanger Aftenblad er eg litt spent og nysgjerrig: Kva tid kan saka om nytt industrikraftregime koma til Stortinget? Og kva er hovudelementa i det nye industrikraftregimet som statsråden lovde under sitt besøk på Karmøy?

Statsråd Odd Eriksen [10:15:02]: Som jeg sa i det forrige svaret, er det en sak som nå ligger til behandling i Olje- og energidepartementet. Jeg har ikke i dag noe klart svar på når vi får det industrikraftregimet på plass. Jeg vet at det arbeides aktivt med det. Det skal være etablert innenfor rammen av EØS-avtalen. Det er det som er utgangspunktet, og som vi har lagt til grunn gjennom vår politiske plattform utformet på Soria Moria.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:15:35]: «Aktiv næringspolitikk» var av de store ord som ble brukt, og et mantra for dagens regjeringspartier i valgkampen. Nå var kanskje ikke statsråd Eriksen blant de mest profilerte da, men ikke minst hans to medstatsråder på dagens benk brukte dette begrepet mange ganger i mange sammenhenger.

Nå kan vi begynne å gjøre en viss oppsummering. De fleste av oss oppfatter en aktiv næringspolitikk som noe som skal være positivt for bedriftene. Det vi har sett så langt, er at Regjeringen har definert en aktiv næringspolitikk ved å være veldig aktiv i å sende ulike, forvirrende og til dels negative signaler til norsk næringsliv. Senest da budsjettproposisjonen ble lagt fram, måtte sågar statsråd Eriksen selv direkte i TV 2 innrømme at det ble mindre verktøy i verktøykassa og ikke mer, som en konsekvens av det budsjettet som ble lagt fram.

Da er det naturlig å spørre: Er det nå – etter godt over 100 dager – noe verktøy som statsråden savner? Og har statsråden tilegnet seg viktig kunnskap på disse litt over 100 dagene som han nå prøver å bibringe sine kollegaer i Regjeringen og i flertallsfraksjonen i Stortinget?

Statsråd Odd Eriksen [10:16:46]: Som jeg også gav uttrykk for i det første svaret til representanten Per-Kristian Foss, er bevilgningene over Næringsdepartementets budsjett økt med 70 mill. kr i forhold til fjorårets budsjett.

Det er viktig å bruke de verktøyene man har til rådighet. Noen av de viktigste verktøyene vi har lagt på bordet, er en ytterligere styrking av refusjonsordningen for sjøfolk med 165 mill. kr og en aktiv dialog med næringslivet. Næringslivet har også gitt veldig positive tilbakemeldinger når det gjelder måten vi kommuniserer på, og hvordan vi tar de utfordringene som reises av næringslivet.

Et eksempel på en aktiv næringspolitikk er også at vi har kjøpt oss opp til 50 pst. i selskapet Nammo – fra 45 pst. – for å beholde det kompetansemiljøet som finnes på Raufoss, og for å beholde hovedkontorfunksjonen i Norge. I tillegg har vi det børsnoterte selskapet Cermaq, der vi bidrar til at selskapet får kapital og en langsiktig eier som også vil satse i tiden framover.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Anders Anundsen (FrP) [10:18:08]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

Et av Norges viktigste utdanningspolitiske mål er at vi skal være blant verdens ledende kunnskapsnasjoner. I

Dagbladet i går ble det presentert en Civita-rapport som heter «Skal alle få forsøke seg?», av professor Kai A. Olsen, som mener at Norge taper den internasjonale kunnskapskonkurransen. Han mener til og med at norske studenter er de dårligste noensinne; kvaliteten på norske studenter har aldri vært dårligere. Han sier til og med at en del av utdanningsinstitusjonene nå reduserer karakterkravene for å tilpasse seg den dårlige kompetansen til elevene. Han sier at Norge utdanner tapere, og at vi lurer studenter. Dette er en meget alvorlig politisk situasjon, og det trengs et høyt politisk fokus hvis vi skal komme ut av denne kunnskapsgrøften. Den løsningen som professor Olsen skisserer i Civita-rapporten, er at vi skal stille strengere krav til grunnlagkunnskapene til den enkelte elev. Et av forslagene er at gjennomsnittskarakteren fra videregående opplæring bør være på 3,5 for å få generell studiekompetanse.

I Soria Moria-erklæringen leser vi at den sittende regjering vil gi alle som har fullført et videregående løp, generell studiekompetanse. Da blir spørsmålet til statsråden: Hva er det statsråden og Regjeringen vet og forstår, som professor Olsen og svært mange andre i fagmiljøet ikke forstår?

Statsråd Øystein Djupedal [10:19:51]: Rapporten fra Olsen er et interessant innspill i debatten om høyere utdanning. Dette er ikke en forskningsbasert rapport, men et synspunkt fra en forsker. Jeg synes det er godt at det akademiske Norge går ut i det offentlige rom og diskuterer både sin egen institusjon, norsk forskning og norsk høyere utdannings framtid, og ikke minst hvordan man ønsker den innrettet. I så måte er dette et innspill som vi tar med oss, samtidig som vi nå evaluerer Kvalitetsreformen.

Jeg må også si at denne rapporten oppleves som en skarp kritikk av min forgjenger, siden det er Kvalitetsreformen som her får gjennomgå. Jeg har ikke gjort det til noen stor øvelse å kritisere min forgjenger. Det betyr at jeg tar dette som et innspill, samtidig som vi nå også evaluerer Kvalitetsreformen. Den første delrapporten har kommet på mitt bord, og det vil komme flere delrapporter fortløpende. Vi vil også legge fram en melding for Stortinget om evaluering av hele Kvalitetsreformen, slik som Stortinget også har ønsket, nettopp for at vi skal få en bred politisk debatt om hvilket grunnlag vi skal ha for vår høyere utdanning.

Vi har i Soria Moria-erklæringen, som spøreren helt riktig påpekte, sagt at vi ønsker å åpne for at mennesker som ikke har valgt et løp som gir studiekompetanse, skal ha muligheten til å kunne få det. Her bygger vi på bred erfaring fra særlig to forhold som har vist seg å være en stor suksess innenfor norsk høyere utdanning. Det ene er realkompetansereformen, som nå har gitt mange kvinner som før var assistenter i barnehager, mulighet til å bli førskolelærere, og hjelpepleiere har hatt mulighet til å bli sykepleiere. De har altså kommet inn i høyere utdanning fordi de har vist at de har kvalitet. Det er hele nøkkelen. Man må vise at man har kunnskap og kvalitet for å kvalifisere seg til høyere utdanning.

Vi har nå satt i gang en omfattende utredning i samarbeid med høyskolene, universitetene, høyskolerådene og andre kompetente organer. Det er interessant å se at brede deler av norsk høyere utdanning er enig i Regjeringens tilnærming. Vi skal bare finne en praktisk måte å gjøre dette på – på samme måte som vi gjorde med realkompetanse-reformen, og på samme måte som vi har gjort det i Telemark, der man med elektrofagbrev kan komme inn på et elektroingeniørstudium når man har vist seg kvalifisert. Vi ber ungdom om å ta valg tidlig i livet. Det betyr at vi også må gi ungdom mulighet til nye valg, hvis de ønsker det.

Anders Anundsen (FrP) [10:22:06]: Dette var en meget interessant fordykning av det som står i Soria Moria-erklæringen, for der står det at alle som har videregående utdanning, automatisk skal få generell studiekompetanse. Jeg tolker statsrådets svar her slik at det er sterkt modifisert, altså at det skal foreligge særskilte krav for at alle skal kunne få generell studiekompetanse, men det skal være uavhengig av utdanningsløp. Ser statsråden for seg at man eksempelvis skal ha egne opptaksprøver eller andre typer kvalifiserende tiltak for elever som ikke har allmenn studiekompetanse, men som har valgt en yrkesfaglig studieretning? Hva er i så tilfelle den egentlige forskjellen mellom dagens praksis og den praksis som statsråden nå gir uttrykk for at han ønsker?

Statsråd Øystein Djupedal [10:22:52]: Det er mulig at Fremskrittspartiet ikke ser slik på det spørsmålet, men det er klart at politikk er prosess. Politikk er prosesser der du involverer mennesker rundt deg for å få innspill til å lage gode og praktiske løsninger på det du ønsker som en politisk målsetting.

Vår politiske målsetting er at vi skal gi ungdom som har valgt et yrkesfaglig studieløp, mulighet til å gå videre til et høyere utdanningsløp hvis de ønsker det på et senere tidspunkt. Så det er riktig at en innenfor dagens system har mulighet til dette ved å ta påbygging. Men det er ikke sikkert at alle har denne muligheten, og det er godt mulig at også andre, som ikke er inne i utdanningsløpet akkurat nå, ønsker det. Det betyr at det vi gir, er en større mulighet for ungdom til å foreta nye valg, men selvfølgelig under en helt uttrykkelig forutsetning, nemlig at kvaliteten selvfølgelig skal opprettholdes. Erfaringer fra realkompetanse-reformen er at vi gir tusenvis, særlig voksne kvinner, mulighet til å komme inn i høyere utdanning, til å få en utdanning, til å gjøre en viktig innsats for samfunnet og seg selv. På den måten har vi beriket høyere utdanning. Vi har også beriket enkeltmenneskets mulighet til nye valg.

Dette er en videreføring av det vi nå gjør, men vi vil selvfølgelig gjøre det i tett samarbeid med de berørte fagmiljøene. De ser på dette med stor interesse, og det er en glede å se at de har en mye mer – skal vi si – dynamisk tilnærming til dette enn f.eks. representanten fra Fremskrittspartiet har.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ola T. Lånke.

Ola T. Lånke (KrF) [10:24:19]: Det er en veldig interessant problemstilling som nå dras opp, og jeg synes det er grunn til å spørre hva som er de overordnede målene til Regjeringen med utdanningspolitikken, for jeg synes det spriker litt i flere retninger; man skal ha undersøkelser om veldig mange ting – og det er vel og bra.

Nå er det jo en sympatisk tanke, naturligvis, det som står i Soria Moria-erklæringen, at alle skal få anledning til å studere. Jeg synes det høres veldig greit ut å ha den muligheten. Men jeg vil spørre om statsråden har tenkt over hva det medfører for en ungdom å havne på feil hylle i livet, det å på en måte komme inn på et studium som man overhodet ikke matcher. Det er flere enn Kai A. Olsen som har tatt til orde for adgangsbegrensninger. NTNU i Trondheim har også gått inn for å lukke alle studieprogrammene, og jeg går ut fra at det skjer i samråd med departementet og statsråden. Jeg får ikke dette helt til å gå opp i forhold til Soria Moria-erklæringen, som sier at alle skal få komme til.

Så mitt spørsmål er: Hva er det overordnede målet for studiepolitikken, for utdanningen, og hvor vil egentlig Regjeringen med dette?

Statsråd Øystein Djupedal [10:25:37]: Det finnes en lang historie i norsk og europeisk utdanningspolitikk, som bygger på to forhold. Det ene er bredde, og det andre er spiss. Det betyr at det finnes en lang tradisjon i norsk utdanning for at folk skal ha mulighet til å kvalifisere seg til høyere utdanning, gjennom at man har studiekompetanse. Det betyr at mange som i utgangspunktet har dårlige karakterer fra videregående skole, har kommet inn på studier, og mange gjør det også svært bra, for man motiveres gjennom studiet. I tillegg har vi mange spisser innenfor norsk høyere utdanning – universitetene spesielt, men også mange høyskoler – og det er mange forskningsmiljøer som også internasjonalt er meget anerkjent. Denne kombinasjonen av bredde og spiss har det vært bred konsensus om i norsk utdanningspolitikk. Også den foregående regjering hadde dette som en premiss. Man hadde også da åpne studier, at ungdom var kvalifisert i utgangspunktet når de hadde studiekompetanse. Så er det noen krav som stilles til helt spesielle studier. Det har vi heller ingen planer om å endre på.

Denne tilnærmingen er fornuftig for et land, for det betyr at man har mulighet til å bruke landets intellektuelle kapital best mulig, gi mennesker mulighet. Så er det mange, som kan ta valg som er feil. Det er et valg hver enkelt elev har (presidenten klubber), men vi håper jo at det gjennom Kvalitetsreformen og rettledning og veiledning (presidenten klubber igjen) skal bli lettere for ungdom å foreta valg som er riktige.

Presidenten: Statsråd Djupedal har en god evne til å gå utover taletiden. Det kan gi gode karakterer i akkurat *det* faget, men det gir dessverre trekk i andre fag.

Gunnar Gundersen – til oppfølgingsspørsmål.

Gunnar Gundersen (H) [10:27:10]: Ja, det er stor bekymring ute med hensyn til kvaliteten på den norske

skolen. Det kommer ganske mange signaler, både fra høyskolerektorer og fra næringsliv, om det.

Så vil jeg kanskje arrestere statsråden litt. Kvalitetsreformen var, så vidt jeg vet, initiert av Trond Giske, og det var et bredt storting som stod bak den. Så utviklingen i skolen er et resultat av en langsiktig utvikling.

Men det er jo litt merkelig at kunnskapsministeren nesten er den eneste som står for å avdramatisere og bagatellisere situasjonen i skolen. Nå oppfattet jeg at han i svaret sitt gjorde en liten retrett, ved å si at det var de som var kvalifisert, som kunne gå videre. Hvorfor kan ikke kunnskapsministeren gå enda lenger og klart si hvilke krav som skal til for at man har innfridd studiekompetanse?

Statsråd Øystein Djupedal [10:28:04]: Det er ingen grunn til generell bekymring over nivået i norsk høyere utdanning. Hvis det var det, ville det jo vært dramatisk.

Kai Olsens innspill er et innspill på linje med mange. Vi tar dette alvorlig, og denne debatten skal vi ta. Derfor sier jeg også at vi skal komme tilbake til Stortinget med det, fordi vi tar det alvorlig. Men det er klart at hvis situasjonen hadde vært så dramatisk, og hvis vi skulle lagt opp til en så elitistisk utdanningspolitikk som Olsen gjør, ville det vært et brudd med de lange linjer i norsk utdanningspolitikk, noe vår regjering ikke står bak.

Prosessene knyttet til hvordan vi skal gi mennesker mulighet til nye valg, har vi startet. Vi konkluderer ikke, for disse prosessene er fra vår side reelle. Men vi ønsker å gi ungdom som er kvalifisert, nye muligheter. Hvis man har et fagbrev, skal det være mulig å gå videre hvis man ønsker det, og hvis man er kvalifisert for det. Men disse prosessene tar nødvendigvis noe tid, og det betyr at det hele tiden fra vår regjerings side har vært en forutsetning at vi gjør dette i nært samarbeid med Utdannings-Norge. En viktig del for vår regjering er nemlig å få til nye prosesser og ny åpenhet. Det er det vi også gjør i dette spørsmålet.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:29:10]: Jeg vil først gi statsråden ros for å korrigere Soria Moria-kartet når det gjelder alminnelig studiekompetanse, mot terrenget og virkeligheten og gå i prosesser som fører til praktiske løsninger. Så vil jeg, akkurat som statsråden, velge å ta professorrappporten som et varsku om å ta f.eks. realfag på alvor. I den sammenheng er jeg og Venstre opptatt av at vi tidlig må ha gode nok lærere, som har fag i fokus, og som har respekt for kunnskap. Jeg tror det er helt avgjørende at vi får en grunnleggende lærerreform, hvor lærernes fokusering kommer tilbake på faget og formidlingen, og at vi også i alle former for etter- og videreutdanning får lagt vekt på at det er faget og videreformidlingen som er avgjørende, og ikke veldig mye annet som vi ofte kan putte inn i den type programmer.

Så er mitt spørsmål til statsråden: Når vil han komme tilbake med forslag om en grunnleggende reform av all-

mennlærerutdanningen i Norge, slik at den gir elever det de har krav på for å stå oppreist og være gode i møte med et samfunn hvor en skal være stolt av fag, og stolt av kunnskap?

Statsråd Øystein Djupedal [10:30:11]: La meg si at jeg er veldig enig i den tilnærmingen representanten Dørum har til lærerens rolle. Læreren er, i tillegg til eleven, selvfølgelig, det viktigste i skolen. Det betyr at å ha lærere som har autoritet, men som ikke er autoritære, å ha lærere som kan formidle kunnskap, og som er kunnskapsrike, er det viktigste. Noe av det aller viktigste i vårt utdanningssystem, er at vi har lærere som har kompetanse.

Det er foretatt mange endringer av lærerutdanningen over år, endringer som vi viderefører. Det er f.eks. gledelig å se nå at det viktigste ferdypningsfaget i lærerutdanningen er matematikk, og naturfag er på tredje plass. Det betyr at vi har håp om at realfagskompetansen hos norske lærere vil øke.

Men som representanten Dørum godt vet, er utdanning lange prosesser. Det betyr at det som initieres ett år, ikke får noen effekt året etter; det kan ta mange år. Det betyr at vi ikke ser for oss omfattende endringer i lærerutdanningen som sådan – det er gjort store endringer – men vi vil forsterke fokuseringen av kvalitet og kunnskap i lærerutdanningen. Lærerne skal være stolte av sitt yrke. De utfører en uendelig viktig oppgave i vårt samfunn, for våre barn og for samfunnet som helhet. Jeg er glad for at Dørum støtter Regjeringen i den tilnærmingen til læreryrket.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Laila Dävøy (KrF) [10:31:30]: Jeg har også et spørsmål til kunnskapsminister Øystein Djupedal.

Pleie- og omsorgssektoren er kjennetegnet av et forholdsvis lavt formelt utdanningsnivå. Samtidig får disse tjenestene for hvert år som går, stadig flere kompliserte og faglig krevende oppgaver å løse. Å styrke den faglige kompetansen er derfor etter Kristelig Folkepartis oppfatning en av de viktigste strategiene for å sikre kvaliteten på tjenestetilbudet.

Kristelig Folkeparti har tatt initiativ til en ny eldreplan, med fokus på innhold og kvalitet i eldreomsorgen. Dette er blitt godt mottatt av andre partier, og også av Regjeringen. Men slik jeg ser det, er det et stort paradoks at regjeringen Stoltenberg i sitt tillegg til statsbudsjettet for 2006 foretok en samlet reduksjon i tilskuddet til private høyskoler med 14,6 mill. kr.

Høyskolene bekrefter at dette har konsekvenser for aktiviteten. Blant annet Lovisenberg diakonale høyskole må trolig kutte sin videreutdanning i eldreomsorg på grunn av dette. Vi mener det er uheldig i en situasjon der pleie- og omsorgstjenesten skriker etter kompetent personell. Vi kunne øg lese i Stavanger Aftenblad i går at kommunene trenger 80 000 omsorgsarbeidere de neste fire årene. Dette er det KS som har beregnet.

Både statsministeren og helse- og omsorgsministeren har bekreftet at kompetanse er et viktig satsingsområde. Mitt spørsmål blir: Hvilke planer har statsråden for å skaf-

fe nok utdanningsplasser og kompetansepersonell til pleie- og omsorgssektoren?

Statsråd Øystein Djupedal [10:33:25]: La meg først si at jeg synes det er et godt initiativ Kristelig Folkeparti har kommet med når det gjelder eldreomsorgen. Statsministeren har også bekreftet at dette er noe Regjeringen jobber med. Det litt overraskende er nok at dette kommer når man er kommet i opposisjon, at man ikke gjorde dette når man var i posisjon bare få måneder tilbake. Men la det ligge.

Vi er helt avhengig av å ha en offentlig sektor som har kvalitet, både i eldreomsorgen, i barnehager, i skoler og hva det måtte være. Det betyr at å ruste opp kompetansen innenfor våre høyskoler for å utlære flere, er viktig. I så måte er det interessant å se at det den forrige spørteren spurte om, er en viktig del av dette, nemlig realkompetanse-reformen. Den gir særlig voksne kvinner mulighet til etter- og videreutdanning for å kunne bli sykepleier hvis man har vært hjelpepleier, eller førskolelærer hvis man har vært assistent, og er en viktig del for å få mer kompetanse inn i disse sektorene.

Vi vil styrke antall studieplasser innenfor disse fagene. Vi styrket dem ved budsjettet sist, med 500 plasser innenfor særlig lærer- og førskolelærerutdanningen. Noen institusjoner har opplevd budsjett-tilpasning, som man må foreta i en krevende budsjettprosess. Disse institusjonene hadde ingen kutt i studieplassene, men en liten reduksjon i basisbevilgningene.

Det betyr at vi har langsiktige planer for å prøve å få nok kvalifiserte hender både i eldreomsorgen, i barnehagesektoren og i skolesektoren. Det er klart at det er krevende, for vi har store ambisjoner. Men vi skal lykkes med dette.

Laila Dāvøy (KrF) [10:34:53]: Det er faktisk en realitet at noen av disse høyskolene som har fått kutt, står i fare for å måtte redusere utdanningskapasiteten på spesialkompetent personell. Lovisenberg diakonale høgskole var den første skolen som startet sykepleierutdanning i Norge. Den var også den første, så langt jeg vet, som startet videreutdanning i eldreomsorg, i aldersdemens og i palliasjon. Skolen har med andre ord fra første stund tatt et stort samfunnsansvar for framveksten av velferdsstaten slik vi kjenner den i dag. Nå er dette den skolen som faktisk er hardest rammet av kuttene til regjeringen Stoltenberg.

Kan vi forvente flere kutt i virksomheten til ideelle frivillige organisasjoner som faktisk har vært pionerer i helse- og omsorgssektoren?

Mitt spørsmål er òg: Vil Regjeringen reversere disse radikale kuttene i revidert nasjonalbudsjett?

Statsråd Øystein Djupedal [10:35:47]: Som en tidligere statsråd – som Dāvøy har vært – vet, kommer ingen statsråd med lekkasjer om hva man har tenkt å gjøre framover. Høyere utdanning er viktig for vår regjering. De private høyskolene utgjør et viktig supplement til den offentlige utdanningen, og utdanner veldig mange som vi har

bruk for i velferdsstaten, ikke minst – som spørteren er inne på – både sykepleiere og annet helsepersonell. Det er vår regjering opptatt av, og det vil vi styrke. Vi er opptatt av at vi skal utlære nok til dette på alle de institusjonene vi har, både de private og de offentlige.

Vi vil legge langsiktige planer for hvor vi skal klare å fase inn så mange nye studieplasser som dette er. Det vil vi måtte komme tilbake til i budsjettssammenheng. Men vi er oppmerksomme på at det kreves et stort løft i eldreomsorgen, i skolesektoren og innenfor førskoleutdanningen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ine Marie Eriksen.

Ine Marie Eriksen (H) [10:36:51]: Jeg registrerer at verden har kommet et langt skritt videre, når SVs representanter begynner å omtale kutt som budsjett-tilpasninger. Men jeg har nå tenkt å kalle det for det det er.

Det første som slo oss da vi fikk tilleggsproposisjonen fra Regjeringa i fjor høst, var særlig to saker. Den ene var store kutt i forskningsbevilgningene, den andre var at de åpenbart hadde brukt funksjonen «avansert søk» og tastet inn «privat» pluss «kvalitet», og så trykket «slett». 14,6 mill. kr i kutt på private høyskoler som særlig rammet institusjoner som drev med opplæring innenfor sykepleierutdanning og lærerutdanning, merkes godt. Det gikk faktisk så langt at statsrådens egne kollegaer i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen var nødt til å redde bl.a. Høgskolen i Rogaland, som drev med vernepleierutdanning, og som ellers ville blitt nedlagt.

Mitt spørsmål til statsråden er: Når statsråden nå ser hvordan det går for de høyskolene som rammes av kuttene, angrer statsråden på at de kuttene ble foretatt?

Statsråd Øystein Djupedal [10:37:54]: La meg først korrigere spørteren på ett punkt. Vår regjering har fått vedtatt det mest ambisiøse budsjettet for forskning som noen regjering noensinne har gjort – 1,3 milliarder kr over det det forrige statsbudsjettet viste. Det betyr at det man gjorde knyttet til Forskningsfondet som sådant, var en finne som enhver regjering har lov til å legge igjen etter at den vet at den skal gå av. Men dette vil vi komme tilbake til. Jeg er glad for at Høyre, nå når de er i opposisjon, så sterkt understreker ønsket om å satse på forskning, for alle de budsjettene de leverte, var ikke akkurat preget av omfattende satsing på dette viktige feltet.

Når det gjelder hvordan vi går videre knyttet til de private høyskolene, er det klart at de private høyskolene utgjør en viktig del av vår høyere utdanning. Det betyr at vi har disse med i planene framover, og at det selvfølgelig er en del av det vi vil komme tilbake til Stortinget med. Men jeg må få lov til å korrigere spørteren på følgende: Det er Stortinget som har gjort vedtak om dette. Regjeringen og departementet foreslår for Stortinget, som gjør sine vedtak i neste runde.

Erna Solberg (H) (fra salen): Jeg ber om ordet i henhold til regelverket, til en åpenbar misforståelse.

Presidenten: Erna Solberg får ordet.

Erna Solberg (H) [10:39:12]: Det må være en åpenbar misforståelse hvis statsråd Djupedal mener at Bondevik II-regjeringen ikke var regjering i Norge frem til 17. oktober. Den regjeringen la frem et budsjett som inneholdt høyere satser på forskning enn det budsjettet som den regjeringen som nå sitter, hadde.

Presidenten: Da er det neste oppfølgingsspørsmål – Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:39:38]: Jeg reagerer på at statsråden karakteriserer 900 mill. kr til forskningen i 2007 som «en finte» fra den forrige regjeringen. Det dreier seg om konkrete kroner i statsbudsjettet fra den forrige regjeringen.

Nå står vi i en litt underlig og beklagelig situasjon, fordi statsråden sier at han vil komme tilbake til Stortinget med forslag om hvordan man skal løse kapasitetsutfordringen innenfor utdanningssektoren. Vi vet at denne regjeringen kuttet i friskolebevilgningene, og derunder også bevilgningene til de private fagskolene, som er en viktig utdanningskrets i forhold til sykepleiere og helsepersonell. Derfor kan det være betimelig å høre med statsråden om det ikke er nødvendig å rette opp feilene fra det den sittende regjering la fram, allerede i revidert nasjonalbudsjett, slik at man kan få denne utdanningen på plass igjen så raskt som overhodet mulig og vi ikke kommer i en situasjon hvor vi innenfor pleie- og omsorgssektoren får kompetanseutfordringer i ganske nær framtid.

Statsråd Øystein Djupedal [10:40:42]: Jeg vil bare korrigere spøreren på følgende: Det at man gjør feil, er én ting, og det at representanten kan være uenig i det Regjeringen gjør, er noe annet. Vi gjør det vi mener er riktig, og det står enhver regjering fritt.

La meg også korrigere representanten på følgende: Vi har ikke foretatt kutt når det gjelder privatskolene. Det vi har gjort, er i forhold til kapasiteten, hvor det var stipulert en sum penger som skulle gå til privatskolene. Det viste seg at det var behov for færre plasser, fordi færre elever startet. Det betyr at da gjør en regjering det enhver regjering gjør, nemlig at man går til Stortinget og korrigerer summen. Det har ikke vært regelendringer knyttet til bevilgningene til privatskolene fra vår regjering. Det er riktig at vi har lagt fram et høringsutkast om dette, og vi vil komme tilbake til Stortinget med en endring av friskoleloven, men heller ikke den har i seg endring av tilskuddssatsene som sådanne. Det blir opp til Stortinget å diskutere denne loven, først den midlertidige loven og senere en permanent endring av friskoleloven fra vår regjering.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:41:45]: Et kutt i et forskningsfond på 25 milliarder kr er et kutt.

Mitt tilleggs spørsmål går til statsråd Eriksen. Den sittende regjeringen har store ambisjoner om å skaffe arbeidskraft til offentlig sektor – lærere og sykepleiere, slik det har framgått i dag. Samtidig kommer det meldinger om at vi mangler folk, og at det er kuttet i utdanningene, slik at vi har en virkelig prekær situasjon. Men jeg tar regjeringen på alvor: Her vil den sørge for at det kommer mange flere til offentlig sektor.

Hvilke tanker har statsråd Eriksen om å sikre tilgang til arbeidskraft til det private næringslivet her i landet? For det går jo bra, det ble etterlatt i god forfatning av Bondevik II-regjeringen, slik at det går så det suser – nye bedriftsdannelser, og jobber skapes. Men det trengs ledige hender for å fylle disse jobbene. Min undring er hvordan nærings- og handelsministeren vil sørge for at vi har tilgang til nok arbeidskraft. Jeg undrer meg på om han ikke trenger noen ekstra tusen polakker for å klare denne innsatsen, når Regjeringen har så sterke ambisjoner som den har, og putter den ledige arbeidskraften som vi har, inn i offentlig sektor. Istedenfor f.eks. å satse på kvaliteten på lærere er man mye mer opptatt av å sørge for kvantiteten.

Statsråd Odd Eriksen [10:42:51]: Det er en viktig utfordring representanten Dørum tar opp. Det som er overordentlig viktig i forhold til næringslivet, er at vi først og fremst sørger for å utdanne i forhold til det som er næringslivets framtidige behov for utdanning. Da er det et samspill mellom offentlig sektor og næringslivet i forhold til å definere framtidige behov. Vi har i utgangspunktet den arbeidskraften vi har i dette landet. Det er en utfordring å sørge for at det private næringslivet får tilstrekkelig arbeidskapasitet og arbeidskraft for å ivareta det verdiskapingspotensialet og de verdiskapingsutfordringer som er. Men dette må selvsagt tilpasses til at også det offentlige har behov for arbeidskraft, som må fylles i forhold til den kompetansen som det til enhver tid er behov for.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gunn Berit Gjerde (V) [10:44:03]: Spørsmålet mitt går til statsråd Eriksen.

Staten eig aksjar for om lag 560 milliardar kr – meir enn 35 pst. av verdiane. I desse selskapa er det òg mange private eigarar, og for Venstre er det viktig at desse verdiane vert forvalta på ein måte som gjev tillit, langsiktigheit og best mogleg verdiskaping. Staten som eigar og private aksjonærar må ha tillit til kvarandre og vite at alle har same agenda. Agendaen må vere til beste for selskapet dei eig i lag, i samsvar med dei måla og strategiane som er valde.

Sentrale personar frå regjeringspartia har gitt signal som skaper veldig stor usikkerheit kring forvaltninga av staten sine eigarskap. Leiaren i Oslo Arbeidarparti, stortingsrepresentanten Jan Bøhler, ønskjer at staten skal kjøpe seg opp i Norske Skog for å kunne påverke styret i ei bestemt lei. Og SV nyttar eigarskapen i Telenor til å stoppe vedtak om sal av Opplysningen. Andre har teke til orde for å velje nye styremedlemer som skal ha politisk agenda i desse styra, kanskje på tvers av det som tener verdiskap-

inga i selskapet. Statsministeren på si side har sagt at det ikkje er aktuelt å detaljstyre selskap der staten er stor aksjonær.

Vil statsråd Odd Eriksen no rydde opp i den usikkerheita som er skapt, og slå fast at AS der staten har store eigardelar, også skal styrast etter prinsipp som gjeld i aksjeselskap?

Statsråd Odd Eriksen [10:45:50]: Jeg kan bekrefte at de aksjeselskapene hvor staten er eier, skal styres etter de samme lovene som gjelder for andre aksjeselskaper. Det betyr at staten som eier – på samme måte som privateiere – har en legitim rett til å utøve sitt eierskap. Det eierskapet skal utøves profesjonelt, det skal utøves med langsiktighet, og det skal utøves for å ivareta eiers og virksomhetens interesser. Staten har ikke representanter i styret. Vi utøver vår innflytelse ved utnevning av styre gjennom vår deltakelse i valgkomiteen, og da er det styrets samlede kompetanse og mangfold som skal legges til grunn, i forhold til eiers interesser og virksomhetens samlede interesser.

Staten har pr. i dag ingen konkrete planer om å kjøpe seg opp i noe selskap. Jeg viser til et tidligere spørsmål: Staten har kjøpt seg opp i Nammo, og vi har solgt oss ned i Cermaq. Det vil være situasjonsbetinget hvorvidt staten endrer sitt eierskap i de ulike selskapene. Jeg har heller ikke til hensikt å detaljstyre selskap i enkeltavgjørelser. Det er oppgaver som tilligger styret og den til enhver tid sittende ledelse.

Gunn Berit Gjerde (V) [10:47:16]: Eg tolkar dette no slik som statsråden seier, at han slår fast at dei børsnoterte selskapa der staten er medeigar, skal styrast etter vanlege aksjeselskapsprinsipp.

Eg kan då ikkje forstå anna enn at han legg dødt og makteslaust alt det som Jan Bøhler og andre sentrale personar i regjeringspartia har sagt om korleis dei skal inn og påverke desse selskapa i politisk lei.

Korleis vil no statsråden gå ut og offentleg opplyse om dette som no er sagt, slik at den usikkerheita som har vorte skapt tidlegare, vert lagd heilt vekk og folk kan føle seg trygge på at her skal det styrast etter vanlege prinsipp, ut frå langsiktige mål og strategiar?

Statsråd Odd Eriksen [10:48:02]: Statens verdi av aksjene på børsen har fra 17. oktober 2005 til 31. januar 2006 steget med 100 milliarder kr, fra 394 milliarder kr til 494 milliarder kr. Det er ingenting i markedet som tyder på at den debatten som har vært om statens aktive eierskap, har påvirket utviklingen av statens verdier på en negativ måte.

Staten vil, som jeg sa tidligere, utøve sitt eierskap på en profesjonell måte, men samtidig ivareta statens interesser som eier, kombinert med å ivareta virksomhetens interesser og virksomhetens utvikling. Det er ordentlig viktig at også statlige virksomheter styres med tanke på å være lønnsomme og forutsigbare. Det vil være statens måte å styre og påvirke selskapene på.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Hans Frode Kielland Asmyhr.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:49:04]: Jeg registrerer at statsråden ikke svarer på det spørsmålet som ble stilt av den forrige spørteren. Som den forrige spørteren presiserte, kommer det stadig såkalte direktiver fra en del av denne regjeringens frittgående parlamentariske grunnlag her i Stortinget, som representantene Ingvald Vaggen Malvik og Jan Bøhler, som er veldig aktive når det gjelder å detaljstyre og komme med signaler til styrene i statlig eide selskaper.

Da er spørsmålet: Hvem er det som er å anse som majoritetsiere i disse selskapene? Er det statsråden, eller er de enkeltstående representanter her i Stortinget? Og så er spørsmålet: Kan disse statlig eide selskapene nå se helt bort fra de utspill som kommer fra enkeltrepresentanter i regjeringspartiene her i Stortinget når det gjelder hvilke linjer de skal legge seg på?

Statsråd Odd Eriksen [10:50:17]: Som jeg sa tidligere: Statens eierskap skal håndteres på en profesjonell og forutsigbar måte, etter allment aksepterte styringsprinsipper, som også Stortinget har vært med og lagt til rette for. Og så gjelder aksjelovens bestemmelser for selskaper hvor staten har eierandel, så vel som for selskaper hvor staten ikke har eierandel.

Det vil hele tiden være opp til staten og den til enhver tid sittende statsråd som har det konstitusjonelle ansvaret for eierskapet, å utøve eierskapet på den måte som jeg har vist til.

Selskaper hvor staten har eierandeler, skal holde høye standarder på en rekke områder, innenfor miljø, etikk og andre områder som er viktige for samfunnsutviklingen i Norge. Det vil være min oppgave i de selskaper hvor jeg utøver eierskapet, å påvirke i den retning.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:51:28]: Haugesunds Avis beskriver i dag statsrådens såkalte aktive næringspolitikk som «tåkeprat». De skriver på lederplass:

«Vi har ikke hørt så mye tåkeprat på lenge.»

Jeg synes vel det er en ganske god karakteristikk, også av statsrådens opptreden her i salen, hvor det ikke besvares et eneste spørsmål. Det har vært et hovedelement i den såkalte aktive næringspolitikken at man skal bytte ut styrerepresentanter. Statsråden sier at det er for å ivareta eiers interesser, og jeg legger til grunn at man da mener statens interesser, og ikke LOs interesser. Men jeg antar også at når det legges så stor vekt på å bytte ut styrerepresentanter, er det fordi man ikke er fornøyd med dagens styrerepresentanter, som sitter der på statens vegne.

Da er mitt spørsmål: Hva er det statsråden er misfornøyd med når det gjelder dem som representerer staten i de selskapene hvor staten har interesser?

Statsråd Odd Eriksen [10:52:35]: Utskifting av styrerepresentanter i selskaper hvor staten har eierinteresser, vil foregå på vanlig måte. Den forrige regjeringen foretok ved anledning utskifte av styrerepresentanter. Denne regjeringen vil gjøre nøyaktig det samme. Men det er en samlet vurdering av hva som gagnar selskap og eier, som vil ligge til grunn for når og hvordan det skjer, og hvem som blir utskiftet. Jeg vil ikke i dag stå her og fortelle hvem som eventuelt kan bli skiftet ut, men jeg kan garantere at det vil skje skiftinger i styresammensetninger i den perioden denne regjeringen sitter.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgings-spørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:53:25]: Det skapte betydeleg usikkerheit om staten si rolle som eigar, anten som stor eigar eller som eineeigar, og det er for så vidt lett å uttala seg om vage problemstillingar.

Eg har lyst til å dra dette ned på eit konkret plan, for statsråden sa i eit svar tidlegare at staten vil halda høge standardar når det gjeld etikk. Då har eg eit konkret spørsmål knytt til eit heileigd statsselskap, Entra. Det kjem bekymringsfulle meldingar om sal av store eigedomar utan utlysing. Og då vert mitt konkrete spørsmål: Kva har statsråden gjort for å sikra at dette heileigde selskapet hans driv innanfor god forretningsskikk og innanfor dei lovar og reglar som gjeld?

Statsråd Odd Eriksen [10:54:19]: Jeg har merket meg de påstandene som er kommet knyttet til Entra Eiendom AS. Jeg har bedt om å få en redegjørelse fra styrets leder om situasjonen, og jeg er kjent med at styret i Entra Eiendom AS har engasjert en uavhengig aktør som skal gå gjennom de påstandene som er fremmet mot selskapet. Når denne rapporten er ferdig – og det vil skje rimelig raskt – vil jeg vurdere om det er grunnlag for å gå videre med saken.

Jeg er også kjent med at Riksrevisjonen har engasjert seg i denne saken, og det synes jeg er veldig positivt.

Det er det jeg føler at jeg kan si i dag om denne situasjonen knyttet til Entra.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål, fra Hans Fredrik Kielland Asmyhr – Hans *Frode* Kielland Asmyhr, unnskyld.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:55:18]: Jeg takker presidenten for den raske dåpen.

Jeg ønsker å stille et spørsmål til nærings- og handelsministeren.

Da Stortinget i forrige periode behandlet skipsfartsmeldingen, var Arbeiderpartiet svært offensivt og ønsket et løft for skipsfarten. Det var og er Fremskrittspartiet enig i. Skipsfart og Norge er så nært knyttet sammen at det er nesten umulig å tenke seg et Norge som står uten denne viktige og stolte næringen.

Da skipsfartsmeldingen ble behandlet, var vi verdens tredje største skipsfartsnasjon, og nå viser undersøkelser

at vi er den sjettede største. Liten vilje fra myndighetene til å følge opp intensjonene i skipsfartsmeldingen er noe av årsaken til dette, men også en særnorsk beskatning av rederier og eiere bidrar til at landets rederier finner det riktig å flytte helt eller delvis utenlands.

I VG på mandag refser skipsreder John Fredriksen norske myndigheter for manglende vilje til å se hvilken viktig rolle skipsfarten har og har hatt for Norge. Han viser til at myndighetene i andre europeiske land gjør hva de kan for å sikre seg at denne attraktive næringen lokaliserer seg til landet, mens Norge er svært passivt.

Har Regjeringen gitt opp at Norge skal være en av verdens ledende skipsfartsnasjoner, eller vil statsråden i disse OL-tider bidra til at Norge igjen tar en klar pallplassering som skipsfartsnasjon?

Statsråd Odd Eriksen [10:57:01]: Det er en ambisjon for Regjeringen, som det også framgår av Soria Moria-erklæringen, at vi fortsatt skal være en betydelig maritim nasjon. Maritim sektor er viktig i forhold til rederinæringen, men også i forhold til leverandøriindustrien og øvrige deler av maritim sektor. Derfor var det også viktig for Regjeringen å få på plass nettolønnsordningen for sjøfolk i budsjettet, og den trer i kraft fra 1. juli i år. Det var et element for å legge rammene på plass for en framtidig betydelig maritim sektor.

Vi har også en ambisjon om å gå inn og se på ordninger som ivaretar hensynet til fornying av kystfrakteflåten, som har et absolutt behov for nettopp det.

Det er også slik at Rederiskatteutvalget nå jobber for å se på skatteregimet. De vil legge fram sin innstilling 1. mars, og den vil bli overlevert Finansdepartementet ved finansministeren. Regjeringen har gjennom Soria Moria-erklæringen forpliktet seg til å følge opp utvalgets innstilling, for derigjennom å legge til rette for rederinæring i Norge.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [10:58:19]: Jeg takker for statsrådets svar. Jeg forstår at statsråden ønsker å være offensiv, men det er lite i svaret hans som tyder på det. Vi må ha klare ambisjoner om å være en av verdens ledende skipsfartsnasjoner, og her er det kun en plassering på pallen som teller, og helst gull.

Stadig flere rederier varsler at de vurderer å flytte sin virksomhet ut av landet. Spesielt yngre som skal overta virksomheter, vurderer dette. Dette får ikke bare følger for rederiene, men for hele den maritime clusteren som er svært viktig for Norge. To av Norges mest suksessrike forretningsmenn, John Fredriksen og Kjell Inge Røkke, har bygd opp sine virksomheter i denne clusteren. Dette viser at Norge har store muligheter innen skipsfart, skipsindustri og tilknyttede næringer.

Vil statsråden nå sette seg ned med hele den maritime clusteren for å legge en slagplan for gjennomføring av en aktiv næringspolitikk for det maritime Norge?

Statsråd Odd Eriksen [10:59:26]: Min ambisjon er at Norge fortsatt skal være en betydelig skipsfartsnasjon. Jeg har brukt mye tid på å reise ut og snakke med nærin-

gen. Jeg har vært på Møre og snakket med den maritime clusteren der, vært i Kristiansand og snakket med næringsen der, hatt møter og gode kontakter med Rederiforbundet, og også med enkeltaktører i næringen. Tilbakemeldingene er at de ser på denne regjeringen som veldig offensiv. Det indikerer også det at vi fikk på plass nettolønnsordningen fra 1. juli i år. Det er en betydelig satsing, og bare den økningen over statsbudsjettet i år utgjorde 165 mill. kr av en total bevilgning på 1,225 milliarder. Det at denne regjeringen ikke er ambisiøs i forhold til dette, vil jeg sterkt tilbakevise.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Torbjørn Hansen.

Torbjørn Hansen (H) [11:00:31]: Skipsfartspolitikken er langt mer enn lønns subsidier til sjøfolk, og det tror jeg Regjeringen snart må ta innover seg. Skal maritime bedrifter som er mobile og globale, fortsatt være i Norge, må de også ha skattebetingelser som er konkurransedyktige. Det går ikke an å stille til langrenn på 15 km med vesentlig dårligere skismurning enn konkurrentene. Situasjonen er at norske maritime bedrifter flagger ut. Vi har gått fra å være den tredje største til å bli den femte, sjette største maritime nasjonen i verden. Hovedårsaken til det er de skattemessige betingelsene, både i forhold til rederiskatteordningen og i forhold til den særnorske formuesskatten.

Statsråden sa i sitt svar at man vil gjennomgå rederiskatteordningen og følge opp Schjelderup-utvalget i forhold til det som kommer i mars. Det synes jeg er relativt vagt.

Ser ikke statsråden at de skattemessige betingelsene i Norge åpenbart er for svake for rederinæringen? Og kan statsråden her og nå bekrefte at vi vil få et konkurransedyktig rederiskattesystem i Norge?

Statsråd Odd Eriksen [11:01:37]: Det er viktig, uavhengig av næring, at man har rammebetingelser som gjør at man er konkurransedyktig i forhold til de næringer man skal konkurrere med i et globalt perspektiv. Det gjelder også rederinæringen. Men det er altså slik at det at Regjeringen nå fikk på plass nettolønnsordningen for sjøfolk, har blitt udelt positivt mottatt i næringen, og tilbakemeldingene er også det.

Det er også fra næringen gitt klart uttrykk for at man har forståelse for at Regjeringen må håndtere de skattepolitiske spørsmål i tilknytning til oppfølgingen av Rederiskatteutvalgets innstilling, som jeg sa vil bli lagt fram for finansministeren 1. mars.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgingsspørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [11:02:27]: Dette er ei kjempeviktig sak, og eg er glad for at statsråden seier at han vil følgja opp utvalet si innstilling. I VG på måndag kunne me òg lesa skipsreiar John Fredriksen sin refs til Regjeringa, og at næringsministeren ville vurdere reiar-

lagsskatteordninga. Reiarlagsskatteutvalet si innstilling kjem, som statsråden sa, 1. mars. Men eg fekk ikkje heilt med meg kva som skal gjerast. Statsråden nemnde nettolønnsordninga, men ho ligg litt på sida, for så vidt. Reiarlagsskatteordning, tonnasjeskatt og ein del andre ting opptek næringa sterkt. Me veit at ein del land i vår nærleik har ei form for samfunnskontrakt der reiarlaga nærast kan inngå ein kontrakt med myndigheitene for å få stabile rammevilkår.

Mitt spørsmål er konkret: Kan statsråden røpa kva han ser som dei to–tre viktigaste verkemidla for å halda oppe ei livskraftig og framtidretta reiarlagsnæring i Noreg?

Statsråd Odd Eriksen [11:03:31]: Det vil være mulig å liste opp ulike tiltak som er viktige. Fra næringens side er det pekt på at det var viktig å få på plass nettolønnsordningen. Så sier næringen også at det er viktig å få på plass et skatteregime som gjør at de kan være konkurransedyktige i forhold til øvrige land. Det er en sak som håndteres i lys av Rederiskatteutvalgets innstilling, som vil bli lagt fram for finansministeren. Jeg har ikke mulighet til i dag å gå inn i enkelthetene i en utvalgsinnstilling som ennå ikke er lagt fram.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [11:04:15]: Jeg registrerer at statsråden reiser mye rundt omkring i landet. Jeg tror det er farlig om han forveksler det forhold at han møter høflige og dannede mennesker, med at det er aktiv støtte til Regjeringens næringspolitikk. Heldigvis har vi dannede og hyggelige mennesker rundt omkring i norsk næringsliv, og det kan være at de har lest regnskapet sitt og ikke Regjeringens næringspolitikk før de møter statsråden.

Når statsråden holder sine taler, særlig i utlandet, vet vi at det er en standard som går igjen fra embetsverket i Næringsdepartementet – og det er veldig bra – og det er at Norge har 1 promille av verdens befolkning, 1 pst. av verdenshandelen, men eier 10 pst. av verdensflåten, og statsråden er veldig stolt. Men det er ikke en tilstand som bør vedvare. Det at det er norske borgere som tør ta risikoen og satse og eie norsk flåte, må vi slåss for hele tiden. Det er kun én skatt som påvirker viljen til å være norske eiere, og det er formuesskatten. Regjeringen vil øke formuesskatten, den forrige regjeringen ville trappe ned og fjerne den.

Hvis statsråden isolert ser på formuesskatten, og ikke på andre forhold som det er mulig å argumentere for, er han da enig i at formuesskatten representerer en trussel mot det store norske eierskap av norsk flåte?

Statsråd Odd Eriksen [11:05:19]: Det å gå inn i enkelthetene i skatteutfordringen for næringen føler jeg er lite hensiktsmessig all den tid at bredden i rederiskatteordningen skal håndteres på et senere tidspunkt i lys av Rederiskatteutvalgets innstilling.

Jeg er vel kjent med hva næringen gir uttrykk for i forhold til ulike elementer i skattesystemet. Når jeg er ute og

møter næringen, er dette viktig. Jeg har stor tillit til at næringen er i stand til å komme med det bidraget og de innspillene som de anser er viktige utover det å være høflig.

Presidenten: Vi går videre til siste hovedspørsmål.

Bent Høie (H) [11:06:14]: Mitt spørsmål går til nærings- og handelsministeren.

I svaret på spørsmålet fra representanten Dørum sa ministeren at vi har den arbeidskraften vi har i dette landet. Det var et meget oppklarende svar. Utfordringen er jo at Kommune-Norge gir uttrykk for at de trenger 20 000 nye medarbeidere i helse- og omsorgssektoren hvert år framover. Den samlede tilgangen på arbeidskraft de neste ti årene er 15 000 pr. år. Misforholdet i forhold til behovet i offentlig sektor og de interessene som statsråden åpenbart må ha som oppgave å representere internt i Regjeringen, nemlig forholdet til konkurranseutsatt industri, må være en utfordring som en i Regjeringen har diskutert, og ikke minst diskutert så nøye at en har en klar oppfatning av hvordan en i de neste årene skal møte. Men ut fra statsrådens svar til representanten Dørum kan det nesten virke som om dette spørsmålet kom overraskende.

Jeg vil derfor gjenta spørsmålet: Hvilken plan har Regjeringen for å balansere hensynet til behovet for arbeidskraft mellom offentlig sektor og privat sektor?

Statsråd Odd Eriksen [11:07:36]: Det er en utfordring å ivareta behovet for arbeidskraft i tiden framover. Det viser alle framskrevne tall når det gjelder befolkningsutviklingen. Det som imidlertid er viktig, er at vi sørger for å ha tilgang på den arbeidskraften det vil være behov for, også i konkurranseutsatt sektor. Men det er åpenbart at det kan være grunn til å se nærmere på måten å håndtere tilgangen på arbeidskraft på. Jeg tror det vil være en utfordring å se på arbeidskraftbehovet i Norge isolert sett. Vi har nå et felles arbeidsmarked gjennom vår tilknytning til det indre marked og EØS-avtalen, men de ulike arbeidskraftbehov i de ulike næringene må i utgangspunktet håndteres av næringen selv. Det var det som lå i mitt innledende svar i forhold til spørsmålsstillingen. Vi har den befolkningen vi har, vi må sørge for å optimalisere bruken av arbeidskraft og gi arbeidskraften den kompetansen det er behov for, og som man etterspør, i arbeidslivet. Det gjelder i privat næringsliv, eksportrettet næringsliv, så vel som i offentlig sektor.

Bent Høie (H) [11:09:04]: Mitt neste spørsmål går til kommunal- og regionalministeren, for dette er jo et åpenbart tegn på at Regjeringen ser at her ligger det en utfordring, men ikke har startet arbeidet med noen konkrete virkemidler for å møte den utfordringen. Og når næringsministeren sier at det vil være opp til næringen selv å konkurrere med kommunal sektor om arbeidskraften, tyder jo det på at kanskje kommunal- og regionalministeren har en idé om hvordan kommunal sektor skal klare å utføre de tjenestene de er pålagt i forhold til de begrensningene i tilgang på arbeidskraft som det er, og de tiltak kommunal- og regionalministeren har for å begrense behovet for by-

råkratisk arbeidskraft i offentlig sektor, slik at en bruker den arbeidskraften en har i offentlig sektor, til å møte brukerne, til å produsere tjenester.

Statsråd Åslaug Haga [11:09:57]: Det er store og viktige problemstillinger som her blir tatt opp, og Regjeringa har en offensiv tilnærming til hvordan vi skal greie å sikre den arbeidskrafta som vi har behov for i Norge, både når det gjelder privat sektor og offentlig sektor. Det foregår et stort og vidt arbeid for å sikre at folk kan stå lenger i arbeid, at vi greier å skape et arbeidsliv som gjør det mulig for folk å holde på lenger, holde ut lenger, og det er jo ikke minst viktig sett i forhold til kommunal sektor og omsorgsoppgavene, som er svære, og hvor vi definitivt trenger folk som står lenger. Vi har dessverre altfor mange mennesker som ikke er en del av arbeidsmarkedet, og det å greie å utnytte også den restarbeidsevnen som folk har, er en utfordring; det jobber vi med. Det er en rekke tiltak vi kan sette i verk for å sikre at den arbeidsstokken vi har, kan brukes på en bedre måte enn det som er tilfellet i dag. Vi arbeider systematisk med å redusere byråkratiet i kommunal sektor, slik at vi får flere hender til omsorg.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Laila Dávøy.

Laila Dávøy (KrF) [11:11:21]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til kunnskapsministeren.

Jeg konstaterer, og jeg er faktisk dypt bekymret for, at Regjeringen ikke har en plan for å møte arbeidskraftbehovene verken i næringslivet eller i helse- og omsorgssektoren. Samtidig kuttes altså bevilgningene til private høyskoler som utdanner kompetansepersonell som vi har et skrikende behov for.

Mitt spørsmål til kunnskapsministeren blir: Når kan vi her i Stortinget forvente at det foreligger en plan for hvordan man skal løse dette kompetansebehovet i pleie- og omsorgssektoren?

Statsråd Øystein Djupedal [11:12:10]: Vi er selvfølgelig oppmerksom på at mange sektorer i Norge har bruk for mer arbeidskraft, og vi arbeider systematisk med dette. Både offentlig sektor og privat sektor har bruk for flere hender. Det betyr at det som kommunalministeren var inne på, å få den arbeidskraften vi har, til å stå lenger i arbeid, er en viktig del av dette. Det er en av de aller viktigste arbeidskraftressursene vi har, og som vi da også målbevisst arbeider for. Vi ønsker å ha flere studieplasser innenfor høyskolesystemet og universitetene våre som vil bidra til ny kompetent arbeidskraft. Det betyr at vi nå arbeider målbevisst og offensivt for at vi skal klare å møte dette. Det er ikke gjort over natten å lage en så omfattende plan, men det er klart at både videre utdanning og kompetansebygging er viktige elementer i dette. Så er det vel også viktig å understreke at ingen nødvendigvis er offentlig ansatt et helt liv eller privat ansatt et helt liv. Det finnes en viss mobilitet i arbeidsmarkedet, heldigvis, og det betyr at det også er mobilitet knyttet til hvor det er pressten-

denser, for der er det ofte attraktivt også å jobbe. Det betyr at arbeidsmarkedet og utdanningssystemet er dynamisk, og det vil det til enhver tid også være.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [11:13:21]: Jeg vender tilbake til mitt spørsmål til nærings- og handelsministeren.

Nærings- og handelsministeren sa i sitt svar på mitt spørsmål tidligere at vi har den arbeidskraften vi har. Det er vi helt enige om. Jeg synes det er klart dokumentert gjennom denne runden i spontanspørretimen at vi trenger mer arbeidskraft. Vi vet at Regjeringen har gjort det helt klart og tydelig på forskjellige måter at vi trenger mer arbeidskraft innenfor offentlig sektor. Da regner jeg med at statsråden vil være enig med meg i at for å få den arbeidskraften vi trenger, er vi nødt til å øke arbeidsinnvandringen, spesielt fra de nye EU-landene i øst –vi må ønske dem velkommen. Det fins jo ikke noe annet svar hvis vi skal dekke behovet i et næringsliv som er i en dynamisk utvikling, en positiv utvikling hvor det skapes jobber, og Regjeringen samtidig har en så sterk prioritet som de har i forhold til offentlig sektor, og, jeg må tilføye, når Regjeringen samtidig har så liten vilje som de har, til å reformere og effektivisere offentlig sektor. Vi er nødt til å skaffe oss mer arbeidskraft, og derfor håper jeg å få statsrådets bekreftelse på at arbeidsinnvandring fra nye EU-stater i øst er hjertelig velkommen til Norge, og at de trengs.

Statsråd Odd Eriksen [11:14:33]: Det at vi har arbeidsinnvandring i Norge, er jo ikke noe nytt. Vi har allerede i dag en betydelig arbeidsinnvandring. Det som er viktig i så måte, er å legge til rette for at de arbeidstakerne som kommer til Norge, får arbeids- og lønnsvilkår som er på linje med dem vi har i Norge. Det er jo en utfordring som Regjeringen arbeider med hver dag. Det gjelder også de tiltakene som kommunal- og regionalministeren viste til, det å se på at folk skal stå lenger i jobb, og det å sørge for at restarbeidskraften blir godt nok ivaretatt. Så innsatsen settes inn på en rekke områder for å ivareta framtidige behov for arbeidskraft, som i seg selv er en utfordring, noe også representanten så helt riktig pekte på.

Presidenten: Per-Willy Amundsen – til oppfølgings-spørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:15:36]: Norge er et av de landene i verden som har høyest andel offentlig sektor i forhold til brutto nasjonalprodukt og høyest andel sysselsetting i offentlig sektor. Det er jo et faktum at disse arbeidsplassene, dette konsumet, legger beslag på økonomien og på arbeidskraften, som igjen gjør at det blir mindre tilbake til verdiskaping og dermed også mindre økonomisk vekst. Det er en forutsetning hvis man skal ha høyere økonomisk vekst, at mer arbeidskraft tilføres privat sektor og mindre tilføres offentlig sektor.

Spørsmålet går til næringsministeren: Ser statsråden denne problemstillingen, og vil han bidra til å redusere offentlig sektors omfang?

Statsråd Odd Eriksen [11:16:34]: Det å tro at offentlig sektor ikke bidrar vesentlig til velferdsutvikling i dette landet, må være et feil spor å gå etter. De menneskene som jobber i offentlig sektor, utøver hver dag en betydelig og viktig jobb for vårt velferdsnivå og for at vi år etter år blir kåret til verdens beste land å bo i.

Så er det også slik at ansatte i offentlig sektor jobber innenfor skole, de bidrar til at våre barn får den utdanningen som er nødvendig for å møte morgendagens arbeidsliv, og de deltar i arbeidet med omsorg og pleie av syke og eldre. Det er et viktig arbeid som også utøves i offentlig sektor.

Så det å framstille offentlig sektor som en ulempe for velferdsutviklingen og det private næringslivet i Norge tar jeg strekt avstand fra.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Bent Høie til kommunal- og regionalministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 8, fra representanten Petter Løvik til nærings- og handelsministeren, vil bli tatt opp av representanten Ivar Kristiansen.

Spørsmål 14, fra representanten Per Sandberg til samferdselsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 25, fra representanten Trine Skei Grande til barne- og likestillingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 26 og 27, fra henholdsvis representantene Laila Dāvøy og Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden har sykdomsforfall.

Spørsmål 28, fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som har sykdomsforfall.

S p ø r s m å l 1

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:18:06]: Mitt spørsmål går til finansminister Kristin Halvorsen:

«Finansministeren har ved flere anledninger uttalt at det skal være balanse mellom veksten i privat og offentlig sektor. All økonomisk teori og praksis tilsier imidlertid at et av målene med vekst i privat sektor er at denne kan redusere behovet for vekst i offentlig sektor. Dette fordi fle-

re gjøres uavhengige av offentlige velferdstjenester eller overføringer.

Ser statsråden disse sammenhengene, eller mener hun at det ikke finnes en sammenheng mellom økt privat velferd og redusert behov for offentlig velferd?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:18:54]: Velferdsordningene og tjenestetilbudet i offentlig sektor er svært viktig for de fleste av oss.

Offentlig sektor produserer mange fellesgoder, som vi vanskelig kan tenke oss finansiert av privat sektor, f.eks. både politi, rettsvesen og forsvar.

I Norge har vi også valgt å la offentlig sektor ha et hovedansvar for mange av de viktige tjenestene for hver enkelt av oss. Det er jo et politisk valg at vi løser det meste av oppgavene innen utdanningstilbudet, helsetjenestene og en betydelig del av omsorgen for gamle og pleietrengende i offentlig sektor.

I tillegg til dette er det overføringer til privat sektor i forbindelse med bl.a. svangerskap og fødsel, arbeidsløshetsstrygd, sykdom, alderdom osv. Det er en utgiftspost i budsjettet, men som så er privat forbruk.

Erfaringene fra Vest-Europa det siste tiåret gir liten støtte for at vekst i privat sektor reduserer ønsket om vekst i offentlig sektor. De europeiske velferdsstatene vokste tvert imot fram parallelt med kraftig vekst i den private velstanden. Økt privat velstand vil trolig fortsatt innebære forventninger om økt omfang og bedre kvalitet også på offentlige tjenester. Aldringen av befolkningen vil gi økt behov for helse- og omsorgstjenester framover. Også utgifter til pensjoner vil øke sterkt, selv med en pensjonsreform langs de linjer som flertallet i Stortinget har sluttet seg til. I tillegg vil den generelle velstandsveksten ikke nødvendigvis være nok til å hindre at grupper med dårlig økonomi eller andre spesielle problemer har ekstra behov for støtte.

Det er et mål at færrest mulig skal ha offentlige stønader som viktigste kilde til livsopphold. Det er samtidig et viktig mål for denne regjeringen at de som trenger det, skal motta den nødvendige støtten, og at hele befolkningen skal nyte godt av gode offentlige tjenester på de områdene der en offentlig organisering er valgt. Regjeringen ønsker å videreføre et offentlig ansvar innenfor utdanning, helse og mange andre viktige samfunnsområder. For å kunne utvikle dette tilbudet i tråd med befolkningens forventninger og bekjempe fattigdom må det være en god balanse mellom veksten i privat og veksten i offentlig sektor.

For denne regjeringen er det veldig viktig å ha et høyt ambisjonsnivå for hvordan vi skal utvikle den nordiske velferdsmodellen, der vi har valgt å løse mange oppgaver gjennom universelle ordninger som når alle, og ikke bare et mindretall som kanskje faller utenfor det som er den private velstanden. Derfor er det viktig at vi har en balansert utvikling av veksten i privat og offentlig sektor. Offentlig sektor er jo den som er blitt hengende etter, og derfor har mange oppfattet standarden på det vi skulle løse i fellesskap, nemlig utdanning og omsorg, som dårligere enn det man er vant til etter hvert i privat regi.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:22:06]: Jeg takker statsråden for svaret. Men det reiser faktisk langt flere spørsmål enn det besvarer, for statsråden lister opp en hel rekke offentlige tiltak som en lang skryteliste som Regjeringen ønsker å videreføre.

Jeg har ikke lyst til å gi statsråden altfor lang tenketid, og derfor vil jeg stille det motsatte spørsmålet med en gang: Hvis det er redusert vekst i privat sektor, vil det da føre til redusert vekst i offentlig sektor, på samme måte som den logikken statsråden brukte i sitt første svar?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:22:40]: Det kommer litt an på hva som er bakgrunnen for en redusert vekst i privat sektor. Men la meg forklare hvordan jeg mener at dette henger nøye sammen.

Vi har hatt en kraftig vekst i privat forbruk i løpet av de siste årene. For veldig mange betyr det at de har bedre privatøkonomi til å reise på ferier, kjøpe PC-utstyr til ungene sine, TV-er, DVD-er og hva det måtte være. Den private rikdommen blir stående i kontrast til det man oppfatter er en dårligere standard på – la oss si – det offentlige utdanningstilbudet. Derfor blir det altfor enkelt å se for seg at når det private forbruket øker, blir det til erstatning for det offentlige forbruket, for dette må faktisk være i takt.

Så vil det selvfølgelig være slik at økt vekst i norsk økonomi og økt vekst i privat forbruk betyr at flere folk kommer i jobb. Da vil det være en del som går fra å ha underhold over offentlige budsjetter til å kunne tjene sin inntekt, og det kan føre til at de offentlige utgiftene går ned.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:23:44]: Det er en del dobbeltkommunikasjon ute og går her.

Det vi vet om norsk offentlig sektor, er at den er en av verdens største. Og det er mange gode oppgaver som blir løst i offentlig sektor; det er liten tvil om det. Men problemet i Norge og i mange andre velferdsamfunn er at den offentlige sektor øker nesten ukontrollerbart og uavhengig av tilgangen til kapital som skapes i den private sektor. Det er utfordringen.

Nå har statsråden sagt to ganger at hun vanskelig ser for seg konkrete ting i privat sektor som gjør at man har mindre vekst i offentlig sektor, med det unntaket hun sa på slutten.

Mitt spørsmål avslutningsvis blir om det finnes et eneste tidspunkt hvor offentlig sektor kan reduseres, og om Regjeringen har ambisjoner om å redusere offentlig sektor og øke velferden i privat sektor, slik at færre blir avhengige av offentlige overføringer, og slik at flere kan skape sin egen velferd.

Veldig mye av velferden skapes faktisk i privat sektor, og ikke gjennom offentlig sektor, slik statsråden til nå har antydnet.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:46]: Jeg er veldig uenig og ganske overrasket over fremskrittspartirepresentantens tilnærming til dette.

For det første har denne regjeringen en veldig klar politisk retning i hva slags prioriteringer vi ønsker. Vi har sagt at vi ønsker å ta vare på det beste i den nordiske vel-

ferdsmodellen, nemlig at vi løser de vesentligste oppgavene, enten det gjelder velferd eller utdanning, i offentlig regi gjennom skattefinansiering. Det har vist seg å være en rettferdig politikk, men også en svært god næringspolitikk, og det viser seg at de nordiske landene har en høyere produktivitetsvekst enn de fleste andre land. Vi klarer altså et kinderegge på dette området.

Jeg er overrasket hvis det nå er nye signaler fra Fremskrittspartiet om at de offentlige forpliktelsene når det gjelder omsorgstjenester eller helsetjenester, nå er kraftig på vei ned, og at det er en gigantisk privatisering de ser for seg på dette området.

Når det gjelder overføringene til private, vil det selvfølgelig være slik at hvis mange av dem som nå er på utføring, uføretrygd, rehabilitering eller er arbeidsløse, har mulighet til å få seg en jobb, og arbeidsløsheten går ned, vil overføringene over statsbudsjettet kunne reduseres.

Men ambisjonsnivået for det offentlige forbruket ligger fast. Vi har mer enn fordoblet veksten så langt i løpet av 2006, og det er en villet og ønsket politikk fra denne regjeringens side.

S p ø r s m å l 2

Svein Flåtten (H) [11:26:27]: Jeg har et spørsmål til finansministeren:

«Hundretusener av nordmenn har tilsynelatende betalt for mye i dokumentavgift ved eiendomskjøp, fordi de har betalt dokumentavgift også av verdien på festet grunn. Særlig etter at innløsning av festetomter ble mulig, vil mange erfare at de betaler «dobbel» for den festede tomten.

Hva vil statsråden foreta seg for å få avgiftsberegningen inn i lovens former for fremtiden, og hva vil hun gjøre i forhold til den for høye dokumentavgiften staten har innkrevd av svært mange eiendomskjøpere?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:13]: Dokumentavgift skal betales ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn. Overføring av bruksrett til eiendom, bl.a. festerettigheter, er i utgangspunktet ikke dokumentavgiftspliktig. Ved kjøp av en bygning med tilhørende festerett til tomten skal det derfor i utgangspunktet kun betales dokumentavgift av bygningens salgsverdi i samsvar med det partene har avtalt, med mindre dette er satt åpenbart for lavt.

Etter at de nye innløsningsreglene ble inntatt i tomtefesteloven i 2004, må alle som ønsker å overta eiendomsretten til en tomt de tidligere har hatt festerett til, betale dokumentavgift ved tinglysingen av denne eiendomsoverføringen, slik spørteren beskriver. Det er her henvisningen til «dobbel» dokumentavgift kommer inn. Det er imidlertid feil å snakke om en dobbel avgift i dette tilfellet, fordi overføringen av eiendomsretten til bygningen og eiendomsretten til tomten både formelt og reelt er to separate forhold.

Praksis ved overdragelse av bygninger på festet tomt har utviklet seg slik at dokumentavgiften har blitt betalt av

den totale kjøpesummen for eiendomsretten til bygningen og festeretten til tomten. Registerfører har i denne sammenheng en begrenset undersøkelsesplikt. Det er verdien som oppgis i dokumentet, som skal legges til grunn for avgiftsberegningen, og det er her den avgiftspliktiges eget ansvar om å innberette korrekt avgiftsgrunnlag kommer inn.

Det er i forvaltningspraksis lagt til grunn at det ikke skal gjøres fradrag i salgsverdien for den merverdien som f.eks. skyldes en attraktiv beliggenhet. I slike tilfeller har det vært lagt til grunn at den merverdien dette representerer, utgjør en integrert del av bygningens verdi. Bakgrunnen synes å ha vært hensynet til reell likhet for avgiften. Feste kontraktene har tidligere hatt et veldig langsiktig perspektiv, og det har i realiteten hatt liten betydning om man har stått overfor en bygning på festet eller ufestet grunn, på festetomt eller eiendomstomt, når man har sammenlignet salgsverdien. Slik sett har praksisen sikret en nøytral og lik avgiftsmessig behandling, der selve avgiften ikke har hatt betydning for om det ene eller det andre velges.

Dersom nye opplysninger imidlertid viser at dokumentavgiften likevel er beregnet på feilaktig grunnlag eller med feil beløp, kan den enkelte henvende seg til registerfører med anmodning om tilbakebetaling. Toll- og avgiftsdirektoratet er klageinstans.

I lys av de nye innløsningsreglene for festetomter og endret praksis for feste kontrakter vil jeg vurdere behovet for eventuelle presiseringer i dokumentavgiftsregelverket.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Svein Flåtten (H) [11:30:23]: Jeg takker for svaret, særlig for den siste delen, hvor finansministeren tydelig er klar på at det er behov for presiseringer, for hvis man leser loven, får man en annen oppfatning enn det som har vært praksis. Nå har finansministeren i dag vært klar på at det er den praksis som disse sakene har vært håndtert med, som også skal gjelde i fremtiden, hvilket man egentlig ikke ser av loven.

Vil finansministeren relativt snart, altså før man har utredet det, gå ut og være klar på dette, slik at boligkjøpere og boligselgere vet hva de har å forholde seg til? Gjennom bl.a. avisoppslag er det nemlig skapt uklarhet om hvorvidt f.eks. meglernes skulle ha en interesse av dette, fordi provenyet blir høyere for dem når salgssummen blir høyere. Det er ikke det som er riktig. Finansministeren har jo nå selv bekreftet at det er den totale verdien i skjøtet som er avgjørende, og at det er den praksisen som har vært, som skal følges.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:31:33]: Det er slik at det som tinglyses, er en salgssum, og dokumentavgiften beregnes ut fra den salgssummen som avtales mellom kjøper og selger. Men det som gjør at denne problemstillingen blir litt annerledes enn den har vært, er de endringene for tomtefeste som ble innført fra 2004. Det har gjort

mange som sitter på festet tomt, klar over at de har hatt en festetomt som de nå kanskje får en betydelig avgift på. Dermed kan det – i motsetning til tidligere – være betydelig forskjell i verdien på en bolig som står på en festet tomt, og en bolig som står på en eid tomt. Dermed kommer vi opp i en problemstilling som avledes av endringer i lovverket på det ene området. Det er bakgrunnen for at jeg nettopp svarer som jeg gjør: Dette skal jeg se nærmere på.

Svein Flåtten (H) [11:32:22]: Men uklarheten mellom den praksis som har vært, og det som har stått i lov om dokumentavgift, har vært der hele tiden, også før dette med innløsning av festetomter har kommet opp. Og spørsmålet mitt er om finansministeren vil gjøre noe raskt for å forsikre boligkjøpere og boligselgere om at denne praksisen kan fortsette, og at den har vært riktig.

Mitt utsagn bestyrkes jo av at statens egne representanter i denne saken har gitt uttrykk for at det er meglerne som har gjort feil. De burde ha trukket fra verdien av festetomtene. Men de har ikke gjort det, fordi det i deres forretning selvfølgelig er en fordel at beløpet er høyest mulig. Denne avklaringen tror jeg både kjøpere og selgere og de som er mellommenn i denne bransjen, trenger. De trenger en rask avklaring på at den praksis som har vært, er riktig.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:33:25]: Men jeg tror vi står overfor en litt annen problemstilling, for jeg tror at bevisstheten rundt verdien av en bolig på en festetomt og verdien av en bolig på en selveiertomt er forskjellig – den er nå mye tydeligere for de fleste, både boligkjøpere og boligselgere. Så jeg forventer at i framtidige tilfeller vil dette i mye sterkere grad enn tidligere gjøre seg gjeldende for markedsprisen, altså omsetningsverdien og det tinglyste beløp av de boligene det dreier seg om. Da vil denne problemstillingen som historisk sett har vært der, og som spørren beskriver, bli en annen. Men jeg skal se nærmere på dette. Jeg tror at det som er viktig etter de endringene som nå er gjort når det gjelder festeinstituttet, er at de som kjøper et hus på en festet tomt, er klar over at de kan få en betydelig festeavgift på tomten, og at det må være med når man vurderer markedsprisen på boligen.

S p ø r s m å l 3

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Bent Høie til kommunal- og regionalministeren, vil bli svart på av finansministeren som rette vedkomande.

Bent Høie (H) [11:34:40]: Jeg vil spørre finansministeren om følgende:

«På hvilken måte har Regjeringen tenkt å involvere Stortinget i det videre arbeidet med å gjeninnføre differensiert arbeidsgiveravgift i større deler av landet?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:58]: Jeg er veldig glad for å få dette spørsmålet, for det er en stor og viktig del av norsk distrikts- og regionalpolitikk at vi kan be-

holde et system for differensiert arbeidsgiveravgift. Det har vært et meget effektivt og ubyråkratisk distriktspolitisk virkemiddel. Det vi nå vet, er at det reviderte regelverket om regionalstøtte i EU og EØS-området som gjelder fra 2007, åpner for støtte i form av en slik ordning. Regjeringen tar sikte på å notifisere en ny ordning med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift overfor EFTAs kontrollorgan, ESA, i løpet av april d.å.

Jeg mener at regelverket må gi grunnlag for en ordning med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift som kan omfatte Nord-Norge, deler av Nord-Trøndelag og deler av Sør-Norge. Men Regjeringen gjør her et intenst arbeid for at vi skal få på plass en ordning som tar mest mulig utgangspunkt i det som er situasjonen i Norge, og som best mulig sikrer distriktspolitikken framover.

Det er Finansdepartementet som har det overordnede faglige ansvaret for denne ordningen og for notifikasjonen. Saken berører også fagområder som hører under Kommunal- og regionaldepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kommunal- og regionaldepartementet har et særlig ansvar for den geografiske avgrensningen, mens Fornyings- og administrasjonsdepartementet har et generelt koordineringsansvar i slike prosesser. De berørte departementene samarbeider nå om å finne ut hvordan den nye ordningen kan utformes.

I forkant av notifiseringen planlegges det en redegjørelse om saken i Stortingets EØS-utvalg. Jeg regner med at både kommunal- og regionalministeren og jeg vil møte der.

Det endelige avgiftsforslaget med ny differensiering vil jeg så etter planen legge fram for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2007.

Bent Høie (H) [11:37:06]: Jeg takker for svaret.

Jeg er glad for at man har en plan for å involvere Stortinget i dette arbeidet, for selv om man har en flertallsregjering, vil det være viktig at dette er et arbeid som er forankret bredt i Stortinget. Dette er jo en målsetting om en gjeninnføring av en differensiert arbeidsgiveravgift i størst mulige deler av det området som hadde det før, og det er både den forrige og den nåværende regjeringens felles målsetting.

Jeg vil allikevel spørre statsråden i oppfølgingsspørsmålet om man også jobber med tanker om hvordan en eventuelt skal kompensere de områdene som eventuelt ikke får gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:37:57]: Vi har egentlig fokus på to etapper. Den første er, som spørren er opptatt av, og som Regjeringen er veldig opptatt av, å få gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift både når det gjelder områder, og når det gjelder sats. Det er begge disse temaene dette handler om, og som er nært opp til den ordningen vi hadde før. Det er det arbeidet som nå foregår under høytrykk.

Så skjeler vi selvfølgelig også til på hvilke måter vi kan komme inn med andre typer støtteordninger, som ikke er i strid med noe regelverk. Jeg må vel si det slik at hovedfokus for oss nå er å få på plass en differensiert ar-

beidsgiveravgift gradert mest mulig i tråd med de satsene vi hadde, og mest mulig i forhold til det geografiske området som tidligere gjaldt. Det er dette systemet vi nå mener vil være det mest effektive og målrettede også for distriktspolitikken i framtiden.

Bent Høie (H) [11:39:02]: Jeg takker igjen for svaret, og jeg er helt enig i den prioriteringen av hva som er viktigst. Likevel får en også inntrykk av at en del av kompensasjonsordningene og måten kompensasjonsordningene er blitt gitt til de ulike områdene på, er det interessant å se på i forhold til resultat gjennom at kompensasjonsordningene ofte er gitt direkte til og styrt av det lokale næringsliv der de gjelder.

Jeg håper vi når fram med vårt primære krav, men uavhengig av det og i forhold til virkemiddelbruk i distriktspolitikken vil det være interessant å høste systematisk erfaring med hensyn til den måten en har kompensert på i forhold til de resultatene dette har gitt for næringslivet lokalt. Vil Regjeringen foreta en systematisk gjennomgang av måten kompensasjonsordningene har fungert på, for eventuelt å bruke de erfaringene i næringspolitikken videre?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:40:08]: Jeg tar med meg dette ønsket til kommunal- og regionalministeren, for det er hun som har ansvaret for evalueringen av de ordningene som finnes i dag, for å vurdere innretningen på dem og for også i samarbeid med hele Regjeringen, selvfølgelig, å finne et system som totalt sett når det gjelder differensiert arbeidsgiveravgift og andre tiltak, vil funge bra.

S p ø r s m å l 4

Martin Engeset (H) [11:40:48]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«I november 2004 gav Bondevik II-regjeringen konsesjon for sivil flytrafikk fra Rygge militære hovedflystasjon. Siden den gang har partene jobbet kontinuerlig med avtalegrunnlaget og gjentatte ganger kommet frem til enighet. Nå 14 måneder senere er det fortsatt ingen endelig løsning fordi departementet stadig kommer med nye innvendinger og kommentarer.

Når vil statsråden skjære igjennom og markere at det er hun som er sjefen i sitt eget departement?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:41:25]: Innledningsvis vil jeg understreke at Regjeringen er positiv til etableringen av sivil lufthavn på Rygge. Det bekreftes også gjennom godkjenningen av samarbeidsavtalen 6. januar i år.

Samtidig er det første gang at Forsvarsdepartementet og Forsvaret inngår en slik avtale, der det åpnes for betydelig sivil flytrafikk på en flyplass der konsesjonen innehas av Forsvaret. Det er derfor behov for en omfattende gjennomgang av juridiske, økonomiske og driftsmessige sider ved avtalene.

En forutsetning for at avtaleverket skal kunne godkjennes, er at dette er innenfor rammen av konsesjonen til å anlegge, drive og inneha sivil lufthavn ved navn Moss lufthavn, Rygge, som generalinspektøren for Luftforsvaret fikk i statsråd 19. november 2004.

Avtaleverket skal ivareta Luftforsvarets styringsmessige ansvar for den daglige driften av lufthavnen innenfor rammene av de til enhver tid gjeldende konsesjonsvilkår.

Forsvarsdepartementet anser at Luftforsvaret og Forsvarsbygg har gjort et grundig arbeid i denne saken. For å ivareta forsvarlig saksbehandling i departementet er det likevel helt nødvendig at det er en avsluttende kvalitets-sikring og en gjennomgang med dem som har utarbeidet avtaleutkastene før endelig beslutning kan treffes.

Avtaleverket består av en overordnet samarbeidsavtale, en investeringsavtale, en festeavtale og en prosjektavtale. I tillegg vil partene framover framforhandle en underordnet driftsavtale. Arbeidet med denne driftsavtalen forventes ferdigstilt, som tidligere annonsert, medio 2006. Et kvalitetssikret utkast til samarbeidsavtale ble framsatt 20. desember, og den ble undertegnet allerede 6. januar.

De videre kvalitetssikrede utkastene til de tre avtalene, investeringsavtalen, festeavtalen og prosjektavtalen, mottok departementet 1. februar. Jeg forventer at disse vil være godkjent innen kort tid.

Det er viktig å presisere at en faktor for at Moss lufthavn, Rygge, skal være en suksess, er et solid og gjennomarbeidet avtaleverk som må ta høyde for alle relevante forhold i et langsiktig, helhetlig og bærekraftig perspektiv. Dette vil være det beste for å unngå uklarheter og problemer senere.

Så den tiden som har vært brukt for å få i stand det foreliggende avtaleverket, vil forhåpentligvis legge det nødvendige grunnlaget for et viktig og etterlenget infrastrukturtiltak i Østfold.

Martin Engeset (H) [11:44:18]: Jeg takker statsråden for svaret. Mitt spørsmål var på ingen måte sjikanøst ment, men jeg må innrømme at jeg de siste månedene har blitt alvorlig i tvil om hvem det er som faktisk bestemmer i Forsvarsdepartementet.

Det er nå 14 måneder siden konsesjonen ble gitt av den forrige regjeringen, og et halvt år siden et fremforhandlet avtalegrunnlag ble oversendt departementet for godkjenning. Forsvarsdepartementets stadige trenering og uthaling av saken oppleves frustrerende, og kan bidra til å undergrave planene om realisering av et sivil flyplasstilbud i Østfold. Departementets saksbehandling likner nå mer og mer på en farse. I sitt skriftlige svar til meg av 12. desember i fjor skriver statsråden:

«Det er en klar målsetting at det fremsendte avtaleverket med eventuelle endringer og forutsetninger skal ferdigbehandles av FD før jul.»

Så ble det uttalt at det vil skje innen utgangen av januar.

Stortingsrepresentant Signe Øye har etter møte med statsråden uttalt til pressen i Østfold at alt skal være på

plass innen utgangen av februar, og nå sier statsråden altså at det vil bli godkjent innen kort tid.

Kan statsråden fra Stortingets talerstol bekrefte dette løftet, som er gjengitt av representanten Signe Øye, om at alt skal være på plass innen utgangen av februar?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:45:31]: Da jeg tiltrådte den 17. oktober 2005, fikk vi et utkast til en avtale i departementet. Dette ble senere sendt ut på en runde for å få klarhet i en del spørsmål.

Den 20. desember fikk vi avtalen til departementet. Vi klarte ikke å ferdigbehandle den før jul, men den 6. januar i år ble den undertegnet. Det var samarbeidsavtalen. Vi jobber nå med tre avtaler, som vi mottok i departementet den 1. februar, og innen utgangen av denne måneden har vi sagt at disse tre avtalene skal være ferdige.

Martin Engeset (H) [11:46:16]: Jeg takker for det tydelige svaret statsråden nå gav, og at hun bekreftet at innen utgangen av februar skal alt være på plass.

Jeg har et spørsmål til slutt, og det går på følgende: Jeg er kjent med at Rygge Sivile Lufthavn i et brev av 10. februar har bedt om et snarlig møte med statsråden, snarlig i betydningen i løpet av denne uken. Vil statsråden imøtekomme dette ønsket fra Rygge Sivile Lufthavn AS?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:46:44]: Jeg er alltid åpen for å ha møter med dem som ber om å ha møter med meg. Jeg skjønner at det gjelder en framforhandling av en endelig avtale. Jeg synes det ville være naturlig å ha møte med Rygge Sivile Lufthavn når avtalen er ferdig. Da skal jeg med glede ta et møte.

S p ø r s m å l 5

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:47:19]: Jeg stiller et spørsmål til olje- og energiministeren:

«Norge inngikk i 2001 en gassavtale med Polen, og for første gang skulle norsk gass bli levert i egen rørledning til østersjøområdet. Polen ville med denne avtalen sikre sin energiforsyning gjennom fremtidig bruk av miljøvennlig naturgass. Dette ville også være et viktig skritt på veien mot ilandføring av gass til bruk på Østlandet, og kunne betydd mye for norsk industri. Polen gikk senere bort fra avtalen.

Mener statsråden det nå kan være hensiktsmessig å gjenoppta forhandlinger med Polen med tanke på en gassavtale?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:47:59]: Det er vist fornyet interesse fra polsk side om kjøp av norsk gass. I midten av januar hadde statssekretær Anita Utseth i Olje- og energidepartementet møte med statssekretær Piotr Naimski fra det polske økonomidepartementet. Møtet kom i stand på polsk anmodning. Polen vurderer å spre sine gassforsyninger på flere kilder, og dette inkluderer å se på muligheten for kjøp av gass fra Norge.

I denne sammenheng er det først og fremst viktig å understreke at det er selskapene på sokkelen som selv er ansvarlig for salg av sine olje- og gassprodukter. Dette ble også vektlagt av Utseth i møtet med polakkene. I tillegg oppfordret hun polakkene til å ta kontakt med Gassco vedrørende de pågående studier om muligheten for gass fra Kårstø til Østlandet og Sverige. Utseth opplyste at man fra norske myndigheters side gjerne bidrar med informasjon og tilrettelegging i forbindelse med polakkenes diskusjon med norske aktører.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:48:57]: Jeg takker for svaret fra statsråden. Jeg er glad for at statsråden ser viktigheten av gass til Polen, noe som også kan gi positive ringvirkninger når det gjelder arbeidsplasser både i Grenland og i Østfold – vi kan vel si i hele Sørøst-Norge.

En gassrørledning vil kunne erstatte utslipp fra kullkraftverkene i Polen og også erstatte tungolje fra industrien i Norge. Med en forutsetning om en CO₂-håndtering vil dette få positive ringvirkninger – kanskje helt nødvendige ringvirkninger – for miljøet, når vi ser på de alvorlige prognosene som FNs klimapanel har gjort oss kjent med i forhold til de utlippene som vi står overfor av klimagas-ser.

Jeg skjønner at det fra Polens side er tatt initiativ til et samarbeid. Hvordan ser statsråden på dette samarbeidet i forhold til framdriften?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:49:51]: Initiativet ligger først og fremst hos Polen. De har selv tatt kontakt med departementet. Det viser jo økt interesse fra Polens side i forhold til det å kjøpe norsk gass. Det vil selvsagt være en fordel om de tar kontakt med selskapene på norsk sokkel så tidlig som mulig, ikke minst i forhold til de vurderinger som gjøres nå med hensyn til framføring av gassrør fra Kårstø til Grenland og muligens videre til Sverige.

Et polsk initiativ i denne forbindelse vil selvsagt kunne ha betydning. Jeg kan vel ikke si annet enn at jeg egentlig imøteser et polsk initiativ på dette området.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [11:50:36]: Jeg takker for svaret – et svar som gir forhåpninger for miljøet, men også for en mulighet til å få en gassrørledning til Grenland og til Sørøst-Norge. Nå er det jo slik at Gassco i en delrapport 2, og 18 selskaper fra markedet, har sagt at det er interessant å få til økt bruk av gass. Det er da viktig, slik også statsråden sier, at disse to prosessene blir sett i sammenheng. Fra vår side ønsker jeg å vektlegge det at Gasscos delutredning 2 må ses i sammenheng med det initiativ som Polen nå har tatt.

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:51:17]: Det slutter jeg meg fullt ut til.

Så gjenstår det å se om det møtet som var mellom statssekretær Naimski og min statssekretær Anita Utseth blir fulgt opp fra polsk side såpass raskt at det er mulig å la det bli en del av de utredninger som nå pågår. Det har jeg in-

gen grunn til å forvente at det ikke blir, for den interessen som de nå utviser, er betydelig – for øvrig en interesse som vi ser fra flere europeiske land i forhold til å kjøpe mer norsk gass. Det er selvsagt positivt for Norge som en stor energinasjon.

S p ø r s m å l 6

Per-Kristian Foss (H) [11:52:00]: «Ved behandling av St.meld. nr. 47 (2003-2004) i 2005 var det bred tilslutning i Stortinget til opprettelse av et norsk-svensk marked for grønne sertifikater for økt produksjon av fornybar elektrisitet fra 1. januar 2007. Etter statsrådets møte med sin svenske kollega 16. januar 2006 ble det kjent at Regjeringen likevel ikke ønsker å innføre et grønt sertifikatmarked i Norge fra 1. januar 2007.

Hva er begrunnelsen for at Regjeringen nå ikke vil ha et felles norsk-svensk marked for grønne sertifikater fra 1. januar 2007?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:52:35]: Det er riktig at jeg hadde et møte med den svenske samhållsbyggnadsminister Mona Sahlin 16. januar, der bl.a. etableringen av et norsk-svensk elsertifikatmarked var tema. Hun fortalte at den svenske regjeringen tar sikte på å fremme en proposisjon om en utvidet elsertifikatordning i løpet av mars. Den norske posisjonen i saken må avklares i forhold til denne proposisjonen.

Jeg meddelte at vi på norsk side var avhengig av å bruke noe mer tid på å ta endelig stilling til saken. Vi er nå i samtale med svenske myndigheter, hvilket altså betyr at vi jobber med saken.

Jeg vil understreke at fornybar energi er et høyt prioritert satsingsområde fra Regjeringens side, og at vi anser det som en spesielt viktig del av energipolitikken. Regjeringen vurderer flere ulike tiltak og vil legge fram forslag som kan benyttes i en økt satsing på nye fornybare energikilder.

Per-Kristian Foss (H) [11:53:38]: Det var spørsmålet, nær sagt. Men hva var svaret? Står Regjeringen fast ved stortingsvedtaket om iverksettelse fra 1. januar 2007, eller gjør Regjeringen det ikke? Mener man at det er en forutsigbar politikk overfor kraftutbyggere først i Stortinget før valget å gi uttrykk for et ja til grønt elsertifikatmarked og etter valget å gi uttrykk for nei? Nå sier man at man ser på saken. Hva er Regjeringens fremdriftsplan?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:54:11]: Svaret er: Ja, et norsk-svensk marked vil være ønskelig under forutsetning av at vi får til et marked som er balansert for norske og svenske forbrukere. Vi er derfor nå i ganske intens dialog med våre svenske kollegaer, med sikte på å prøve å komme fram til en løsning. Hvis det lykkes, vil det bli presentert i løpet av rimelig kort tid.

Per-Kristian Foss (H) [11:54:37]: Jeg prøver en tredje gang: Hva er Regjeringens fremdriftsplan? Svenskene har lagt sin fremdriftsplan på bordet, proposisjonen i

mars. Den svenske planen omfatter også såkalte småkraftverk, altså kraftverk med installert effekt over 1 MWh, hvor det er stort potensial for miljøvennlig vannkraftproduksjon også i Norge. Så mitt spørsmål er nå todelt: Vil Regjeringen legge frem sin proposisjon parallelt med den svenske, altså i vår, slik at Stortinget kan behandle den? Og vil den også omfatte småkraftverk?

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:55:13]: Hvis det er mulig å etablere et norsk-svensk marked, hvis det er mulig å få til et balansert opplegg som ivaretar norske forbrukere på en fornuftig måte, ligger det i sakens natur at et opplegg fra Regjeringens side må presenteres noenlunde parallelt med et opplegg fra den svenske regjeringens side. Det er en forutsetning for å få til et marked fra noenlunde samme tidspunkt.

Vi jobber som sagt med det utgangspunkt at det fremdeles skal være mulig. Hva som vil bli innholdet i dette opplegget, vil vi komme tilbake til og presentere når og hvis vi eventuelt lykkes med det vi nå gjør.

S p ø r s m å l 7

Torbjørn Andersen (FrP) [11:56:06]: Jeg har et spørsmål til olje- og energiministeren som lyder som følger:

«2005 var det mest nedbørsrike året på 15 år i Norge. Norske kraftmagasiner ble tilført 35 TWh mer enn normalt. På tross av svært god magasinifilling har kraftprisen steget foruroligende den siste tiden. Norske forbrukere og næringslivet får regninga for de økte kraftprisene, mens eierne, i hovedsak staten og kommuner, får betydelig økt fortjeneste.

Hva slags fokus har egentlig Regjeringen på de økende kraftprisene, og hva mener Regjeringen må til for å dempe økningene i strømprisene på lang sikt?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [11:56:58]: Norge er en del av et nordisk kraftmarked, der kraftprisene blir bestemt av det til enhver tid gjeldende tilbud og etterspørsel etter kraft.

Utviklingen i kraftprisene i det nordiske markedet avhenger av en rekke forhold. Nedbørsmengden i Norge og Sverige er selvsagt viktig. Denne utviklingen er det knyttet betydelig usikkerhet til. Tilsigsforholdene i 2005 var, som representanten Andersen peker på, svært gode i Norge. Det er imidlertid slik at det nordiske kraftmarkedet er bundet sammen med kontinentet gjennom overføringsforbindelser for strøm. Utviklingen i kraftprisene på det nordiske markedet påvirkes derfor av kraftprisene i et betydelig større område enn det nordiske. Utviklingen i kraftprisene på kontinentet avhenger igjen av en rekke forhold som det er knyttet stor usikkerhet til. Viktige faktorer her er prisutviklingen på kull, gass og ikke minst utviklingen i kvoteprisene for CO₂.

Temperatur og værforhold påvirker etterspørselen i Norden og Europa og bidrar også til å påvirke kraftprisene på kort sikt. Spesielt vil perioder med kulde og høyt forbruk kunne gi økte kraftpriser. I slike perioder må det

(Statsråd Enoksen)

tas i bruk reservekraft som har høye produksjonskostnader for å dekke forbruket – dette som en generell beskrivelse.

Kraftprisene i Norge har vært nokså stabile fra midten av 2003 og fram til årsskiftet 2005/06. I siste halvår av 2005 varierte spotprisen hos Nord Pool Spot mellom 18 øre og 28 øre/kWh. Gjennomsnittlig pris i 2005 var 23,4 øre/kWh. Vi må tilbake til 2002 for å finne en lavere gjennomsnittspris enn dette. Strømprisene til norske husholdninger viser også samme utvikling. I de fem første ukene i år har vi imidlertid sett en prisoppgang. I denne perioden ble det også registrert det høyeste forbruket som er målt for en enkelt uke i Norden.

Hvor stort gjennomslag endringer i kraftprisen får for den enkelte forbruker, avhenger også i stor grad av hvilke kontrakter forbrukerne velger. Forbrukerne kan velge mellom kontrakter med fastpris og kontrakter som i større grad følger utviklingen i markedspris. Storparten av de norske husholdningene har i dag kontrakter som følger utviklingen i markedspris.

Det er et hovedmål i energipolitikken å legge til rette for en sikker og effektiv energiforsyning, med akseptable priser til husholdninger og industri. En sikker tilgang på energi er viktig, både for folk flest i hverdagen, for verdiskaping og for arbeidsplasser. Regjeringen vil legge til rette for sikker energitilgang gjennom aktiv satsing både på energisparetiltak, nye overføringsledninger og ny produksjon. Den nærmere utformingen av denne satsingen vil stå sentralt i arbeidet for meg som olje- og energiminister i tiden framover.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:59:47]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var ikke noe som helst nytt i det – det var nærmest en blåkopi av det som statsråden tidligere har svart på et skriftlig spørsmål fra en annen fremskrittspartirepresentant.

Jeg vil bare legge til at Norge jo er i en særklasse ved at 99 pst. av vårt strømforbruk kommer fra vannkraft, og ved at vi er – holdt jeg på å si – veldig prisgitt værgudenes velsignelse når det gjelder kraftforsyning og forsynings-sikkerhet i Norge.

Så nevner statsråden at det bl.a. jobbes med nye overføringslinjer, og det kunne jo være interessant i den sammenheng å spørre statsråden rett ut: Mener statsråden og Regjeringen at det er bedre å satse på import av strøm enn å øke den norske strømproduksjonen innenlands?

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:00:42]: Svaret på det spørsmålet er nei. Regjeringens mål er at vi i en normal nedbørssituasjon skal være selvforsynt med elektrisk kraft.

Nå er situasjonen den at vi de siste ca. 15 år har hatt en ubetydelig økning i norsk produksjon. Vi er nå i den situasjonen at vi i et normalt nedbørsår importerer mellom fem og sju TWh. Det er en av de utfordringene Regjeringen

står overfor i forhold til å få økt produksjonen, og det arbeides det intenst med nå. I tillegg er det jo slik at i et kraftsystem som det norske, hvor en så stor andel av kraftproduksjonen kommer fra vannkraft, vil vi i tørrår kunne oppleve at vi produserer oppimot 40 TWh mindre enn det vi gjør i gode nedbørsår, og dette er selvsagt en utfordring. I den forbindelse er det nødvendig for oss å ha kapasitetsutveksling med våre naboland, slik at vi kan ha en så sikker energiforsyning som mulig også i de år hvor vi har lite nedbør. Dette er altså til gjensidig nytte for våre land: Vi kan eksportere strøm når vi har stort tilsig, og vi kan importere når det er lite nedbør.

Torbjørn Andersen (FrP) [12:01:52]: Jeg takker nok en gang for svaret. Det tyder på at statsråden har stor forståelse for realitetene når det gjelder utfordringene innen norsk forsynings-sikkerhet og kraftbalanse i Norge. Men der stopper det liksom. Jeg mener at Regjeringen klart er på defensiven når det gjelder kraftpolitikken. Den har ikke klart å få på plass en sertifikatordning, og den har heller ikke klart å få avklart i nødvendig grad de nødvendige rammebetingelser for å bygge nye gasskraftverk. Jeg må jo si at når det gjelder avstanden mellom ord og handling fra Regjeringens side så langt, er jeg veldig skuffet over Regjeringens og statsrådets innsats.

Jeg vil avslutningsvis spørre statsråden om det overhodet ikke bekymrer ham at vi har en svekket kraftbalanse, som altså forutsetter import av strøm selv i et normalår. Og: Jeg har egentlig ikke fått noe svar på spørsmålet mitt: Hva vil Regjeringen gjøre aktivt for å bedre og avklare denne situasjonen?

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:03:01]: Det er fire måneder siden denne regjeringen overtok regjeringsansvar, og vi har på en rekke områder satt i gang store og viktige prosjekt i forhold til framtidens energiforsyning i Norge. Jeg har, som jeg sa, ikke registrert at det har vært noen særlig økning i produksjonen av norsk elkraft de siste 10–15 år.

De siste fire årene var Fremskrittspartiet en del av det parlamentariske grunnlag – eller det var muligens en annen formulering partiformannen brukte i den forbindelse – for den forrige regjeringen, uten at jeg kan se at man klarte å løse noen av de utfordringene som vi har overtatt, verken i forhold til den situasjonen vi har i Midt-Norge, eller i forhold til å få økt produksjonen i Norge – ikke på gasskraft, ikke på vannkraft. Dette tar vi nå tak i, og jeg kan love representanten Andersen at det står høyt på min politiske agenda å rette opp de feil og mangler som man ikke klarte å rette på i forrige periode, da Fremskrittspartiet var i en posisjon hvor de hadde mulighet til å øve innflytelse på den regjeringens politikk.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Petter Løvik til nærings- og handelsministeren, vil bli tatt opp av representanten Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [12:04:21]: På vegne av representanten Petter Løvik fremmer jeg følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Regjeringa har uttalt at dei skal føre ein meir aktiv statleg eigarpolitikk. Ny ervervslov og utskifting av styremedlemmer har vore nemnde som tiltak. Det har vist seg vanskeleg å få svar på kva konkrete endringar som skal gjerast, og kva som eventuelt har vore gjort feil i den noverande politikken. Usikkerheit om så sentrale rammevilkår som endring i eigarskapspolitikken kan vere til stor skade for bedriftene og arbeidsplassane.

Korleis vil statsråden medverke til ei rask avklaring av desse spørsmåla?»

Statsråd Odd Eriksen [12:05:16]: Verdien på statens direkte investeringer på Oslo Børs har steget med 100 milliarder kr siden regjeringsskiftet. Dette tyder ikke på noen som helst form for usikkerhet om statens eierskapspolitikk.

Regjeringen vil føre en aktiv og profesjonell eierskapspolitikk. Vi har ambisjoner knyttet til verdiskaping, omstilling, forankring av hovedkontorfunksjoner, forskning og utvikling og ikke minst til samfunnsansvar. Staten vil bruke sin aksjonærinnflytelse for å ivareta slike interesser i de selskapene der staten har aksjer. Dette vil skje innenfor de rammer og spilleregler som følger av aksjelovgivningen og alminnelig aksepterte prinsipper for eierstyring og selskapsledelse, herunder statens prinsipper for godt eierskap.

Alle selskap, uavhengig av eierskap, forutsettes å ta samfunnsansvar. Staten har imidlertid et særskilt ansvar for å se til at selskap med statlige eierandeler ivaretar dette arbeidet. Jeg forventer at selskapene opptrer langsiktig og ansvarlig. En helt avgjørende forutsetning for at hensynet til miljø, lokalsamfunn og ansatte skal kunne ivaretas, er imidlertid at selskapene er lønnsomme. Det er derfor vesentlig at bedriftene kontinuerlig omstiller seg og videreutvikles på en god og konstruktiv måte i nær dialog med eiere, ansatte, myndigheter og lokalsamfunn.

Jeg ønsker å etablere klare forventninger til hvordan bedrifter håndterer situasjoner ved omstillinger i sårbare lokalsamfunn. Men samfunnsansvar innebærer mer enn dette. Det berører bl.a. forretningsetikk, helse, miljø, sikkerhet, lederlønninger, integrering og ikke minst likestilling. Jeg legger til grunn at bedrifter med statlig eierskap skal være ledende innenfor disse områdene. Regjeringen vil i den planlagte stortingsmeldingen om statlig eierskap drøfte dette nærmere.

Når det gjelder utskiftninger i styrene, vil jeg understreke at jeg har full tillit til de styrene som sitter i dag. Det betyr likevel at den årlige styreevalueringen kan resultere i en del utskiftninger, bl.a. sett i lys av selskapenes strategiske utfordringer. Jeg vil minne om at det i de børsnoterte selskapene er etablert valgkomiteer, hvor staten er representert. Disse er nå i arbeid. Staten som aksjonær vil delta i drøftinger og komme med innspill i dette arbeidet, som skal ta utgangspunkt i nye styre.

Ivar Kristiansen (H) [12:07:49]: Jeg takker statsråden for svaret, og stiller statsråden følgende spørsmål: Er

det et mål for den nye regjeringen å øke statens eierandel på Oslo Børs? Det er punkt 1.

Punkt 2: Som statsråden selv viser til her, har verdien av statens aksjer på Oslo Børs på vel 100 dager steget med over 100 milliarder kr. Viser ikke det at det har vært ført en særdeles ansvarlig økonomisk politikk og en særdeles vellykket – sannsynligvis Europas mest vellykkede – næringspolitikk? Kan statsråden gi noen konkrete eksempler på hva som det er nødvendig å reparere på i den politikk som faktisk har fungert best i hele Europa?

Statsråd Odd Eriksen [12:09:03]: Det som er vanlig i Vest-Europa, er at det offentlige gjennom sitt eierskap deltar aktivt i prosesser i de virksomheter hvor de har eierandeler. Det at statens verdier på Oslo Børs har økt, som jeg viste til i mitt hovedsvar, gjaldt i perioden 17. oktober 2005 – 31. januar 2006 – altså i perioden etter at den nye regjeringen overtok. Det alene skal ikke tilskrives den nye regjeringen, men det illustrerer at den debatten som har vært om styresammensetning og eierskap, ikke har hatt noen negativ innvirkning på verdien av statens aksjer på Børsen.

Hvorvidt statens eierandeler skal øke i tiden framover: Det foreligger ingen konkrete planer om å endre eierandelene i de virksomheter som staten i dag har eierandeler i.

Ivar Kristiansen (H) [12:09:57]: Jeg oppfatter statsråden slik at han ikke, verken i løpet av spontanspørretimen i dag eller nå, kan liste opp et eneste konkret eksempel på behov for forandringer av den politikk som ble ført under den forrige regjeringen. Forsøket på å ta verdistigningen på Oslo Børs til inntekt for dagens regjering, blir jo rent kuriøst. Vil det samtidig være slik å forstå at når Norge faller fra 2. til 18. plass på miljøbørsen i Europa, skyldes det en mislykket miljøpolitikk fra den nye regjeringen?

Statsråden snakker om – og har snakket lenge og mye om – en mer aktiv statlig næringspolitikk, men han var selv med på delprivatiseringen av Statoil og Telenor. Sitter han i dag med det inntrykk at det var en gal avgjørelse han selv var med på da man sørget for å få delprivatisert de to nevnte selskapene?

Statsråd Odd Eriksen [12:11:00]: Statens eierandel i Telenor ligger i dag fast. Selskapet har utviklet seg veldig positivt de senere år. Det samme er tilfellet for Statoil. Jeg ser i dag ingen grunn til å foreta en evaluering av hva som var riktig og galt. Jeg bare konstaterer at selskapene har hatt en positiv utvikling.

Det som helt åpenbart er forskjellen mellom denne regjeringen og den forrige regjeringen, er forholdet til vår eierskapspolitikk. Denne regjeringen har sørget for at statens eierandeler i virksomheten Nammo har steget fra 45 pst. til 50 pst., nettopp for å ivareta hensynet til norske arbeidsplasser på Raufoss og bevare hovedkontorfunksjonen i Norge. Samtidig har da Regjeringen bidratt til et langsiktig eierskap for å sikre virksomheten en god konkurransekraft i forhold til – stort sett – privatisert europeisk forsvarspolitikk. Det er positivt for arbeidsplassene

på Raufoss og for lokalsamfunnet på Raufoss. Dette nevnt som et eksempel på aktivt statlig eierskap.

S p ø r s m å l 9

Per Roar Bredvold (FrP) [12:12:21]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«I Hedmark, som flere andre steder i Norge, ser man på snøscooteropplevelser som noe som kan bli et supplement til det man ellers kan tilby både turister og fastboende.

Ser statsråden dette som noe positivt, og hva vil statsråden gjøre for å hjelpe til så dette kan bli et bidrag til næringsutviklingen ute i distriktene våre, som f.eks. i Trysil?»

Statsråd Odd Eriksen [12:12:50]: I Soria Moria-erklæringen går Regjeringen inn for å føre en restriktiv politikk i forhold til motorisert ferdsel i utmark, og at prøveordningen med lokal forvaltning av motorferdsel i utmark evalueres før en gjør endringer i lovverket.

Det har i flere år vært gjennomført et forsøk med planstyrt motorferdsel forvaltning i noen kommuner for å klarlegge hvorvidt formålet med motorferdselloven kan oppfylles bedre ved å kople praktiseringen nærmere opp til lokale planvedtak og planprosesser etter plan- og bygningsloven. Forsøket er nå avsluttet, og Norsk institutt for naturforskning har framlagt sin evalueringsrapport.

Materialet fra evalueringen går inn som grunnlag for prosjektet Motorferdsel og samfunn, som startet opp ettersommeren 2005. Dette prosjektet skal gjennomgå det som finnes av kunnskap og erfaringsmateriale om motorferdsel i vid forstand, og ved hjelp av en rådgivningsgruppe forsøke å drøfte seg fram til et mest mulig felles ståsted for framtidig motorferdselpolitikk. Prosjektet skal avsluttes og en rapport skal framlegges sommeren 2006, altså sommeren i år.

Når denne rapporten foreligger, vil Regjeringen få et bredere grunnlag for å vurdere om det er behov for endringer i dagens motorferdselregelverk. Dersom det bl.a. med bakgrunn i prosjektet Motorferdsel og samfunn viser seg å være behov for lovendringer, vil et slikt forslag tidligst bli fremmet for Stortinget vårsesjonen 2007.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:14:44]: Jeg takker statsråden for svaret, der han egentlig ikke gav noen lovnader til eller viste noen positivitet overfor dem som ønsker å kjøre snøscooter, enten dette er i næringsøyemed eller privat. Slik tolker i hvert fall jeg svaret, men statsråden vil da komme tilbake til dette senere. Det er jo heller ingen overraskelse at den rød-grønne regjeringen ønsker en restriktiv politikk på akkurat dette området. Det syns jeg er synd, for like innenfor grensen, f.eks. på svensk side øst for Trysil, kjører man mye snøscooter, bare noen meter innenfor. Det er nordmenn som reiser dit. De bor på svenske hoteller, moteller, hus eller hytter eller hva det nå måtte være, og legger igjen mye penger på svensk side, penger som kunne ha vært lagt igjen på norsk side. En snøscooterforhandler i Trysil sier

at han selger ca. 100 snøscootere i året, mens det i Trysil er svært, svært få som har løyve til å kjøre. Sier dette næringsministeren noe?

Statsråd Odd Eriksen [12:15:49]: Denne regjeringen satser på reiselivsnæring. Det har aldri før vært bevilget så mye penger til reiselivsnæringen og reiselivsaktivitet som det er gjort i år. Scooterkjøring har klare implikasjoner i forhold til reiselivsnæringen, som også er en distriktsnæring. Jeg ser de utfordringene som representanten Bredvold viser til, og de vil inngå som en del av grunnlaget for evalueringen som Regjeringen vil foreta for å se hvorvidt det er behov for å gjøre lovendringer. Som jeg sa, dette vil vi komme tilbake til om nødvendig.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:16:29]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret, som kanskje var litt mer positivt enn det forrige. I lokalavisen Østlendingen i Hedmark, fredag 11. november 2005, heter det:

«Turistsjef Stig Kvebæk mener det er på høy tid å slippe til snøscootere på norsk side. Han sier at snøscootertilbud vil være et godt tilskudd til reiselivet i Trysil.»

Det er selvfølgelig ikke bare for reiselivet i Trysil, men for reiselivet i hele Norge, på steder der det er mulig å bruke snøscooter, at dette vil være et godt supplement, et godt tilskudd til å skape arbeidsplasser, til å styrke næringslivet i områder der næringslivet kanskje er noe mer magert enn andre steder. Derfor er dette en såpass viktig sak for distriktene at man bør se litt mer lempelig på å bruke snøscooter. Selvfølgelig er verken jeg, Fremskrittspartiet eller noen andre for å slippe det helt fritt, bare så det er sagt, men under regulerte former er snøscooterkjøring et godt supplement, et godt bidrag til å opprettholde distriktene og distriktsnæringene.

Statsråd Odd Eriksen [12:17:39]: Jeg er godt kjent med utfordringene og aktiviteten i forhold til scooterproblematikken rundt omkring i landet. Reiselivsnæringen er viktig, særlig viktig for Distrikts-Norge, og vi har noen utfordringer som vi vil håndtere. Men reiselivsnæringen må også operere innenfor rammen av hensynet til natur og miljø. Jeg er imidlertid kjent med problemstillingen, og som jeg sa, vil vi se på evalueringen som foreligger, og om nødvendig komme tilbake med endringer for også å ivareta hensynet til reiselivsnæringen og utviklingen i Distrikts-Norge.

S p ø r s m å l 10

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:18:37]: Eg tillèt meg å stilla følgjande spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Mange viktige nye tekniske standardar og reglar kjem frå internasjonalt hald. Desse vert så innlemma i norske føresegner. Mange bedrifter klagar over at desse tekniske standardane og reglane ikkje ligg føre på norsk. Dette gjer det vanskeleg å etterleva krava. Særleg for små og mellomstore bedrifter er dette eit problem.

Kva vil statsråden gjera for at alle tekniske standardar og andre reglar/føresegner skal føreliggja på norsk?»

Statsråd Odd Eriksen [12:19:26]: Nærings- og handelsdepartementet har ansvar for å opprettholde en infrastruktur for utarbeidelse av standarder, og over departementets budsjett for i år bevilger vi 24,8 mill. kr til standardiseringsarbeid. Det daværende Norges Standardiseringsforbund ble i 2003 slått sammen med tre andre standardiseringsorganisasjoner for å oppnå effektiviseringsgevinster. Jeg er glad for at vi nå kan se klare resultater av denne sammenslåingen. Den nye organisasjonen, Standard Norge, kan vise til en svært positiv utvikling når det gjelder oversettelse av standarder. Tallene vi har mottatt fra Standard Norge, viser en økning i antallet oversatte standarder fra 40 i 2004 til 90 i 2005, altså mer enn en fordobling. Denne kraftige økningen er et resultat av sammenslåingen av fire standardiseringsorganisasjoner, og at det nå er en sentral styring av ressursene til oversettelse.

I tillegg har Standard Norge under etablering en terminologidatabase som vil være et viktig verktøy for å lette oversettelsesarbeidet, og som vil bidra til at viktige standarder raskere vil kunne bli oversatt til norsk enn tidligere.

Tekniske regler og forskrifter som er EØS-relevante, oversettes til norsk. Utfordringen er imidlertid at mange tekniske regler og forskrifter inneholder grunnleggende krav til helse, miljø og sikkerhet, og viser til standarder når det gjelder de mer detaljerte tekniske kravene. I de tilfeller hvor standarder som er gitt i henhold til EU-direktiver, ikke blir oversatt til norsk, vil en del av vårt tekniske regelverk foreligge på et fremmed språk. Dette er en problemstilling som Nærings- og handelsdepartementet og Standard Norge er svært opptatt av.

Nærings- og handelsdepartementets bevilgning til standardisering skal konsentreres om opprettholdelse av infrastrukturen og om prosjekter og tiltak som naturlig støtter opp under denne målsettingen. Hvorvidt midler innenfor denne rammen kan brukes til oversettelse, er det opp til Standard Norge selv å vurdere. Vi øremerker i utgangspunktet ingen midler spesielt til oversettelse av standarder.

I Norge er det flere departementer og underliggende etater som ivaretar forbruker- og arbeidstakerhensyn, i tillegg til myndighetenes krav til helse, miljø og sikkerhet. Fagmyndighetene har i slike tilfeller et ansvar for å vurdere om standardene bør oversettes til norsk. Dette vil si at fagmyndighetenes bevilgninger til oversettelse kan ses på som et mål på deres interesse for å få viktige standarder på deres ansvarsområder oversatt. Dessverre er det slik at fagmyndighetene i begrenset grad har prioritert ressurser til oversettelser av standarder.

Jeg vil følge utviklingen nøye framover når det gjelder oversettelse av standarder, og ta initiativ til at fagmyndighetene bidrar til at de utfordringer som representanten her tar opp, blir ivare tatt på en best mulig måte.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:22:32]: Eg takkar statsråden for svaret. Det var greitt å få høyra at det er ei positiv utvikling her.

Me får mange uromeldingar, som eg sa i spørsmålet mitt, spesielt frå små og mellomstore bedrifter. Det dreiar seg om bedrifter med høg teknisk kompetanse. Dei er flinke på sitt fagområde, men dei konkurrerer på ein internasjonal marknad, og dersom dei ikkje kan oppfylle dei standardane som vert kravde internasjonalt, når dei ikkje opp i konkurransen. Derfor er det viktig at ein får omsett desse forskriftene.

Spørsmålet var i grunnen todelt. Eg vil først og fremst nemna dette med forskrifter og utviklinga når det gjeld omsetjingar. Har statsråden nokon tidsplan? Talet på omsetjingar har auka frå 40 i 2004 til 90 i 2005, dersom eg noterte rett. Har statsråden eit mål for kva tid det kan vera klårt, slik at alt er oppdatert, nesten på minuttet, når det ligg føre, slik at det ikkje fører til problem for norske bedrifter?

Statsråd Odd Eriksen [12:23:42]: Jeg tror nok det er slik at vi ikke har noen ambisjon om at alle standardene og forskriftene skal oversettes til norsk. Så ambisiøs målsetting har vi ikke. Jeg tror det er veldig stor forskjell fra bransje til bransje hvorvidt det er behov for oversettelse eller ikke. Eksempelvis vil det nok være større behov for oversettelse av den type standarder innenfor bygg- og anleggsbransjen enn det f.eks. er innenfor IKT-bransjen eller IT-bransjen, der man i stor grad har et fremmedspråk som hovedspråk for næringen. Mitt engasjement overfor fagmyndighetene vil være å sikre at dette blir prioritert riktig i forhold til de behov de ulike næringene måtte ha med hensyn til å få standardene oversatt.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [12:24:39]: Eit siste oppfølgingsspørsmål: Det varierer nok frå bransje til bransje, men det er likevel eit problem. Det er eit konkret tilfelle som eg kan nemna. Det er nokre som produserer lyftestropper, og når det gjeld tryggleiken ved lyftestropper, veit ein at dersom ein ikkje er heilt klår over forskriftene og bommar litt på språk osv., kan det få katastrofale følgjer. Dersom eg forstod statsråden rett, er det fleire departement som er inne her, alt etter fagområde. Statsråden sa at han ville medverka til at ein skulle få omsett det som er nødvendig, men har statsråden noka makt, formelt eller kanskje ikkje minst uformelt, til å øva eit press på andre departement som har fagmyndigheiter under sine venger, slik at det ikkje vert prioritert ned i andre departement, for dette er viktig?

Statsråd Odd Eriksen [12:25:37]: Tidligere nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen vet jeg i sin tid i departementet skrev brev til åtte ulike statsråder hvor han oppfordret til den type oversettelse som representanten her peker på. Mitt initiativ vil være i tråd med det den tidligere nærings- og handelsministeren gjorde, å søke å påvirke andre departement og underliggende etater for å ivareta hensynet til oversettelse. Det er riktig, som representanten peker på, at det er noen næringer og bransjer hvor det åpenbart er større behov for oversettelse enn i andre næringer og bransjer. Eksemplet med løftestropper

er jo en illustrasjon på hvor viktige enkelte oppgaver er, og på de behov enkelte deler av en næring kan ha.

S p ø r s m å l 1 1

Ola T. Lånke (KrF) [12:26:48]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I snart 25 år har lokale krefter arbeidet for å få gjennomslag for bygging av gang- og sykkelvei langs E6 ved Driva i Oppdal. Den aktuelle strekningen er en av de mest trafikkerte veistrekninger mellom Oslo og Trondheim, som ennå ikke har fått gang- og sykkelvei i tilknytning til skolen.

Hva kan statsråden gjøre for å sikre at folk i Drivdalen skal slippe å vente lenger på en gang- og sykkelveiløsning langs E6?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:27:28]: Ifølge Statens vegvesen er det lokale ønske om å bygge om lag 8 km med gang- og sykkelveg langs E6 i Drivdalen. Statens vegvesen er samtd i at dette er ønskeleg, særleg på ei 1 km lang strekning sørover frå Driva skule til fylkesveg 520. Statens vegvesen fann likevel ikkje å kunne prioritere dette innanfor ramma til mindre investeringstiltak på denne stamveggruta i handlingsprogrammet for perioden 2006–2009. I Sør-Trøndelag er trafikktryggleikstiltak, utbygging av hovudvegnett for sykkel i Trondheim og kollektivtrafikktiltak prioriterte først.

Det ligg ikkje føre planavklaring for gang- og sykkelveg på strekningen. Før det kan vere aktuelt å prioritere midlar til tiltaket, må det liggje føre godkjend reguleringsplan. Eg føreset at Statens vegvesen vurderer vidare prioriteringar, inkludert eventuelle endringar i høve til fastsett handlingsprogram. Det må sjølvstilt gjerast i samband med arbeidet med dei årlege budsjetta, og det vil skje i samråd med fylkeskommunen. Sidan ruta går gjennom fleire fylke, må Statens vegvesen vurdere dei lokale prioriteringane opp mot kvarandre ved den endelege prioriteringa av tiltak, både på denne stamveggruta og på stamvegnettet samla sett.

Ola T. Lånke (KrF) [12:28:55]: Jeg vil takke statsråden for svaret, men jeg syns kanskje ikke at dette var et veldig positivt svar for dem som bor langs denne strekningen. Vi snakker her om en svært trafikkert stamveistrekning, med ikke minst en veldig stor gjennomgangstrafikk. Her har storsamfunnet i årevis påført de fastboende en enorm trafikkmengde, en belastning de har måttet leve med i lang, lang tid. Ikke minst handler det om å gi barna mulighet til å ferdes trygt i sitt nærmiljø. Jeg vet også at det er veldig mange førerkortbeslag på denne strekningen.

Som kjent, når man i dag bygger nye veiprojekter, er gang- og sykkelvei med i planprosessen fra første stund. Det kan se ut som om det er lettere å få gjennomslag for nye anlegg enn det er å sørge for å ordne opp i gamle synder. Er det slik at statsråden kan love oppdalingene at hun vil se på om hun kan forsere utbyggingen av gang- og sykkelvei ved Driva, slik at de slipper å vente lenger?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:30:01]: Som representanten Lånke så riktig seier, har denne saka versert i 25 år. Det betyr at Lånke i dei siste fireårsperiodane, gjennom regjeringssamarbeid, faktisk har hatt moglegheit til å ta opp denne saka innetter i Regjeringa og få løyst ho. Eg veit ikkje kvifor det ikkje har vorte gjort.

Eg vil gjerne sjå på denne saka, men eg held meg veldig nøye til dei lokale og regionale prioriteringane. Det synest eg er viktig. I denne saka har det gått føre seg ein diskusjon regionalt, og ein har prioritert noko annleis. Det registrerer eg, og så får me sjå på saka i det vidare arbeidet med det handlingsprogrammet som skal utformast.

Ola T. Lånke (KrF) [12:30:52]: Jeg takker igjen for svaret.

Det har selvfølgelig vært mange regjeringer og statsråder i løpet av 25 år, men nå begynner det å nærme seg en grense hvor det er nok, og det er nå vi skal snakke om dette. 25 år er lang tid for et lokalsamfunn.

Det er veldig utrygt å ferdes på denne veien for både gående og syklende, og man har ikke noe alternativ til den. Det går ikke noen parallelle veier som man kan bruke.

Statens vegvesen har innarbeidet veien i handlingsplanen, men ikke før etter 2010, og da bare deler av den. Da må man fortsatt vente. Oppdal kommune er imidlertid i ferd med å ta grep. De har sagt at de er villige til å forskuttere utbyggingen.

Nå har jo Regjeringen sagt at det også kan være aktuelt for staten å forskuttere utbygging av veiprojekter ved låneoptak, og mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden blir da: Hvordan vurderer statsråden muligheten for å godkjenne at kommunen i dette tilfellet kan forskuttere byggingen av en gang- og sykkelvei ved Driva?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:32:04]: Eg er kjend med at regionvegkontoret anbefalte at prosjektet vart ført opp som marginalprosjekt med eventuelt auka rammer i slutten av perioden 2006–2009. Med dei budsjetttrammene som vart gjevne av den førre regjeringa, samt den påplussinga som denne regjeringa la opp til, er det eit etterslep på 25 mill. kr i høve til handlingsprogrammet etter to år.

Når det gjeld forskotering, har me jo reglar for korleis kommunen kan ta opp ei forskoteringssak gjennom sine organ og gjennom fylkeskommunen, og dersom kommunen vel å gjere det, skal eg sjølvstilt gå nøye inn i saka og vurdere ho når ho kjem på mitt bord.

S p ø r s m å l 1 2

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:32:59]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Togpendlere i Oslo-området opplever en pendlers hverdag hvor begrepet «sild i tønne» er en meget god beskrivelse av situasjonen. Togene som betjener Akershus til og fra Oslo i rushtiden, er svært overfylte, noe som skaper en lite trivelig arbeidsreise for tusenvis av trofaste tog-

pendlere. Dette bidrar til frustrasjon og sinne hos pendlerne. I tillegg er overfylte tog en sikkerhetsmessig risiko.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre et bedre tilbud for togpendlere i dette området?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:33:37]: Det er heilt rett at NSB har hatt ein monaleg auke i talet på kundar dei siste åra, og at dette nokre stader har medført svært fulle tog i høgtrafikkperiodar. Eg gler meg over at fleire vel å reise med tog. Eg har ikkje fått noka melding som tyder på at NSB ikkje varetek tryggleiken på ein tilfredsstillande måte òg i rushtida.

Det er NSB som fastset togtilbodet til pendlarane i Oslo og Akershus ut frå kva selskapet meiner er forretningsmessig lønsamt. Dei krava til togtilbodet som er sette av Samferdselsdepartementet, dei beløpa departementet kjøper togtenester for, og kapasiteten på jernbaneinfrastrukturen i Oslo-området har likevel stor påverknad på kva slags togtilbod NSB kan tilby.

Infrastrukturen i Oslo-området er i dag så godt som fullt utnytta. Dette betyr at utbygging av infrastruktur er naudsynt for å kunne køyre fleire pendelavgangar i rushtida. Den pågåande utbygginga av dobbeltspor mellom Lysaker og Asker samt den planlagde utbygginga mellom Oslo og Ski vil betre dagens krevjande kapasitetssituasjon og skape grunnlag for vidare utvikling og eit godt tilbod for m.a. togpendlarar i lokaltrafikken i Oslo-området. Eg vil òg arbeide for å auke satsinga på infrastrukturutvikling i tråd med Soria Moria-erklæringa og stortingsfleirtalet sitt vedtak under behandlinga av Nasjonal transportplan 2006–2015.

Samferdselsdepartementets og NSBs avtale om statlege løyvingar til kjøp av persontrafikk med tog har stor innverknad på togtilbodet til m.a. pendlarar i Oslo-området. Denne avtalen skal det forhandlast om på nytt i 2006. Auka togavgangar i høgtrafikkperiodar påverkar storleiken på NSB sin materiellpark og trongen for auka statleg løyving til kjøp av persontrafikk frå NSB. Eg vil i samband med forhandlingar med NSB leggje vekt på å vurde om det er mogleg å auke talet på togavgangar i høgtrafikkperiodar i lokaltogtrafikken i Oslo-området.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:35:47]: Jeg selv er og har vært togpendler i dette området hver eneste dag i 15 år, og jeg kjenner situasjonen bedre enn de fleste. Situasjonen er nå blitt såpass prekær at svært mange togpendlere vurderer om togpendling er den måten de ønsker å reise til og fra arbeid på.

Når det gjelder sikkerhetssituasjonen, er den bekymringsfull. Togene går gjennom mange lange tunneler, og når togene er helt stappfulle, kan man bare tenke seg hvilken situasjon som vil oppstå dersom en ulykke skulle inntraffe.

Når det gjelder utbygging av dobbeltspor, vil dette hjelpe på situasjonen, men man må også sette inn flere togsett, slik at antall avganger kan økes.

Jeg vil minne om at representanter fra regjeringspartiene har gått høyt på banen i forhold til å investere i kollek-

tivtrafikk i dette området, og jeg ber om at Regjeringen her går fra ord til handling.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:36:59]: Eg er svært glad for det engasjementet som stortingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr viser, og som slik sett ikkje står heilt i stil med det budsjettforslaget som Framstegspartiet fremja, der det låg inne omfattande kutt på nettopp jernbana. Eg trur brukarane av togtenester i Oslo-området skal vere glade for at det ikkje er Framstegspartiet sitt budsjett som denne samferdselsministeren skal styre etter i neste periode.

I Regjeringa er me opptekne av å auke tilbodet til togreisande, ikkje minst i intercity-triangelet. Me ser at det her er store gevinstar, både for dei reisande, for miljøet og for å avlaste eit vegnett som er i ferd med å verte overbelasta i dette området.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:37:42]: Mitt spørsmål var hva statsråden akter å gjøre med denne situasjonen, ikke hva Fremskrittspartiet akter å gjøre. Hvis statsråden hadde lest Fremskrittspartiets alternative budsjetter godt, ville hun raskt ha lagt merke til at Fremskrittspartiet har foreslått en kraftig satsing innenfor vei-sektoren, og spesielt i dette området. Det ville selvfølgelig også ha hjulpet på kapasiteten på kollektivtrafikken, etter som trengselen på veiene ville ha blitt mye mindre.

Det som er bekymringsfullt i den sammenheng, er at det nå snart foreligger et forslag til ny Oslopakke 3, hvor det antakeligvis vil bli forslag om en svært høy grad av lokal egenfinansiering via bompenger. Er det slik at samferdsel er et lokalt eller et statlig ansvar?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:38:47]: Eg gjorde i mitt første svar greie for kva eg vil gjere både på infrastruktursida og når det gjeld kjøp av tenester.

Når det gjeld Regjeringa sitt syn på korleis me skal få ei betre samferdsle omkring Oslo, og den store utfordringa som ligg her, vil me prioritere kollektivtrafikken, for dermed å avlaste vegane. Me har altså det heilt motsette synet i forhold til Framstegspartiet, som vil auke trafikken på vegane for å avlaste kollektivtrafikken. Me vil satse på kollektivtrafikken, inkludert jernbane, i åra framover, og eg er veldig glad for at Framstegspartiet i Oslo går inn for bompengefinansiering og slik sett vil vere med på eit lyft som vil gjere det merkbart betre for kollektivreisande i dette området i åra framover. Det er eit heilt nødvendig grep som ein tenkjer seg å ta i Oslopakke 3, som eg ikkje har fått på mitt bord, men som eg er orientert om, og som eg vil følgje veldig nøye med på framover.

S p ø r s m å l 1 3

Per Roar Bredvold (FrP) [12:39:58]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Nok en gang er Hedmark blitt rammet av en trafikkulykke med døden til følge. Nok en gang var det på E6. Årsakene kan være forskjellige, men mangel på bevilg-

ninger på samferdselsbudsjettet og Hedmark på bunnen kan være en årsak.

Hva vil statsråden bidra med for å redusere antall ulykker på både kort og lang sikt på både E6 og andre ulykkesrammede veistreknings?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:40:25]: Det har dei siste åra vore mange alvorlege ulukker på E6 frå Gardermoen til Otta. På E6 i Hedmark er 19 menneske drepne dei siste fem åra. I Hedmark miste totalt 94 menneske livet i trafikken i den same perioden. 65 pst. av dei drepne og hardt skadde på E6 i Hedmark var involverte i møteulukker. I samband med dei siste tragiske ulukkene på E6 i Stange var det vinterføre, og i begge ulukkene kom det eine køyretøyet over i motgåande køyrebane.

Det mest effektive tiltaket for å hindre møteulukker er bygging av midtdelar mellom motgåande køyrebane. I St.meld. nr. 24 for 2003–2004, Nasjonal transportplan 2006–2015, er det føresett at strekinga E6 Gardermoen–Kolomoen skal byggjast om til firefelts veg med fysisk midtdelar i planperioden. Dette er følgt opp i handlingsprogrammet for investeringar på stamvegnettet for perioden 2006–2009, med anleggsstart i første fireårsperiode dersom det blir tilslutning til delvis bompengefinansiering av prosjektet. Eg er oppteken av at planar og finansieringsopplegg for strekinga vert avklara, slik at anlegget kan kome i gang og verte gjennomført som planlagt. I handlingsprogrammet for perioden 2006–2009 er det òg sett av 65 mill. kr til bygging av fysisk midtdelar på ulukkesutsette streknings på E6 i Ringsaker kommune.

Som eit ledd i trafikktryggingsarbeidet utfører Statens vegvesen automatisk fartskontroll på riksvegnettet i samarbeid med politiet. Langs E6 i Hedmark er det fem punkt for automatisk trafikkontroll. Trongen for nye kontrollpunkt vert vurdert årleg. Teknisk kontroll av tunge køyretøy er eit anna satsingsområde, med m.a. kontroll av bremsar og dekk. Denne innsatsen vil verte auka. Vidare vil Statens vegvesen halde fram med å prioritere brøyting, strøing og salting av E6 for å halde vegen mest mogleg fri for is og snø.

I 2005 etablerte Statens vegvesen eigne ulukkesanalysegrupper i alle regionane. Gruppene er sette saman av fagfolk med brei kompetanse. Alle vegtrafikkulukker med dødsfall vert undersøkte av desse gruppene. For dei to siste dødsulukkene på Stange ligg det enno ikkje føre politirapport eller rapport frå ulukkesanalysegruppa.

Eg viser òg til mitt svar på spørsmål nr. 11, frå representanten Thore A. Nistad, i spørjetimen 11. januar i år, som galdt tilhøva på E6 i Oppland.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:42:58]: Jeg takker statsråden for svaret, som var en oppsummering av hva som har skjedd, hva som har skjedd av ulykker, hva som har skjedd av forbedringer på strekingen, og hva som Stortinget har sagt at man skal gjøre. Men det var liksom ikke så mye svar på hva statsråden vil gjøre i framtiden, hva hun vil bidra med for å endre på det som allerede er bestemt. Det viser seg nemlig at det som er bestemt, antakeligvis ikke er nok. Det må større bevilgninger til, det må

mer arbeid til, og det må flere tiltak til. Det er ikke nok å sette opp flere fotobokser, ha flere tekniske kontroller eller ha flere fartskontroller. Det må altså bli mer vei, det må bli bedre veier, og det må være bedre service på veiene. Det er det jeg etterlyser at statsråden med den rødgrønne regjeringen må kunne bidra til.

Mitt spørsmål blir om statsråden synes det er god økonomi å bruke penger på bedre og sikrere veier.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:44:01]: Statsråden kan svare eit eintydig ja på spørsmålet. Det er god økonomi i å bruke samfunnet sine midlar til eit betre vegnett, både for å trygge vegane og for å sikre ikkje minst næringslivet sine interesser og dei fastbuande.

Representanten Bredvold har eit stort engasjement for dette. Han har stilt liknande spørsmål om E6 og trafikktryggleik tidlegare, og det er veldig bra. Eg har som statsråd eit sterkt søkjelys på dette. Regjeringa vil arbeide etter målsetjingane i Soria Moria-erklæringa om å auke rammene til vegbygging med 1 milliard kr. Det skal me følgje opp.

Det som kanskje forundrar meg, er at det store engasjementet som Bredvold har no, og som han òg har hatt tidlegare, ikkje har vorte nedfelt i ei auka satsing i dei åra som Framstegspartiet hadde moglegheit til å påverke budsjettløyvingar og rammer. Det ville vore eit betre grunnlag for denne statsråden å begynne på om rammene hadde vore noko større då me starta.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:45:07]: Nok en gang må kanskje jeg også få lov til å gjenta at det jeg spør om, er hva statsråden ønsker å bidra med i framtiden, ikke hva som er skjedd under tidligere regjeringer eller er tatt opp av andre representanter. Jeg spør om hva statsråden vil bidra med for at E6 og andre veistreknings skal bli så trygge og sikre som mulig for både myke og harde trafikanter, enten man bruker veien for å komme seg fra A til B for å besøke noen, f.eks., eller man skal frakte varer fra A til B for at bosettingen i distriktene skal kunne opprettholdes.

Det er det jeg spør om, ikke om hva som er skjedd, men om hva statsråden og hennes regjering vil bidra med i framtiden. Jeg tenker på dem som er borte. Jeg tenker på dem som er skadde, og den tilstand mange av dem dessverre er i. Jeg tenker på dem som skal bruke veien i dag, i morgen og i framtiden. Det er det jeg spør om, statsråd. Det er det jeg vil ha svar på. Det er de lovnader jeg etterlyser.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:46:03]: Eg har gjort greie for kva eg ønskjer å satse på. Eg har gjort greie for dei ulike trafikktryggleikstiltaka me vil satse på. Eg har gjort greie for at me skal auke ramma med 1 milliard kr, som det står i Soria Moria-erklæringa, som ei oppfølging av handlingsprogrammet. Det er den lina eg arbeider etter.

Når det gjeld prioriteringa av dei enkelte veganlegga, ligg det føre eit stortingsvedtak om det som me vil følgje opp. Vidare arbeider me no med rullering av Nasjonal transportplan, og sjølv sagt skal me intensivere denne sat-

singa vidare framover. Målet mitt er å auke både fokuseringa og den økonomiske innsatsen på vegbygging i Noreg i tida som kjem. Slik sett er eg veldig glad for det store og gode engasjementet som fleire stortingsrepresentantar og parti viser ved å støtte meg i det viktige arbeidet framover.

S p ø r s m å l 1 4

Fra representanten Per Sandberg til samferdselsministeren:

«Krysning av Trondheimsfjorden er en særskilt viktig kommunikasjonsåre for vidare regionsutvikling i Midt-Norge. Ferjesambandet Flakk–Rørvik transporterer årlig om lag 1,5 millioner reisende, brorparten av disse er pendlere. En rapport utarbeidet av Asplan Viak viser at det er store samfunnsøkonomiske gevinster samt store næringslivsfordeler ved å flytte ferjesambandet til Vanvikan–Trondheim.

Hvordan samsvarer dette med Regjeringens syn på vidare regionsutvikling i Midt-Norge?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1 5

Åge Starheim (FrP) [12:47:11]: Eg ønskjer å stille følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«På grunn av manglande planer/regulering vert det ståande igjen ein vegparsell på ca. 1 km på rv. 61 Bryggja–Møre grense med smal og svingete veg som ikkje vert rusta opp når pågåande arbeid vert avslutta i løpet av året. Dette vert ein flaskehals til stor byrde for brukarane.

Kva vil statsråden gjere for at igjenstående vegparsell på rv. 61 Bryggja–Møre grense snarast vert opprusta, utan at det går ut over framdrifta for andre planlagde/påstarta veganlegg i Sogn og Fjordane?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:47:57]: Utbetring av rv. 61 frå Møre og Romsdal grense til Naveosen starta opp våren 2005 og er venta avslutta til sommaren. Dette vil fullføre ein del utbetringar som vart gjennomførte på 1990-talet. Problemet på strekninga har i hovudsak vore svake kantar og låg bereevne og i mindre grad den geometriske utforminga. Kostnadsoverslaget er på 20 mill. kr. Det er varsla kostnadsreduksjonar på strekninga.

For strekninga frå Naveosen til Bryggja vart det utarbeidd ein detaljplan etter veglova i 1980. Vågsøy kommune har nyleg bede Statens vegvesen vurdere om denne planen er tilstrekkeleg plangrunnlag for å utbetre strekninga. Hovudutval for samferdsle i Sogn og Fjordane har bede Statens vegvesen om eit notat om utbetring av rv. 61. Det vart sendt til dei i førre veke.

Strekninga frå Naveosen til Bryggja er ikkje prioritert i handlingsprogrammet for øvrige riksveggar i Sogn og Fjordane i perioden 2006–2009. Kostnadsreduksjonane på strekninga Møre og Romsdal grense–Naveosen vil berre kunne finansiere ein liten del av utbetringa frå Naveosen til Bryggja. Eg vil i arbeidet mitt, her som elles, leg-

gje avgjerande vekt på prioriteringane til Vestlandsrådet og Sogn og Fjordane fylkeskommune.

Åge Starheim (FrP) [12:49:18]: Eg takkar statsråden for svaret.

No er det vel slik at det var Stortinget sjølv som tok initiativ til å få i gang opprusting av det anlegget som ein held på med. Det er litt trist om ein skal kome i den situasjonen at ein opplever det same på dette anlegget som ein gjorde på rv. 620 frå Kjøde til Årsheim, der ein transporterte vekk over 100 000 kubikk masse som ein kunne brukt på anlegget dersom ein hadde valt å køyre bilane den andre vegen i staden for det ein valde. Etter det som eg har registret, legg ein også ut overskotsmasse på veganlegget på rv. 61 Bryggja–Møre grense. Det ville vore interessant å høyre om statsråden kunne tenkje seg at ein greidde å få ordna det slik at ein kunne bruke denne overskotsmassen til å fylle langsmed denne vegen. Det står ikkje på spørsmålet om veggrunnen, for han vart innløyst allerede i 1984.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:50:23]: Eg ber om forståing for at eg ikkje kan gå inn i detaljspørsmål omkring dette prosjektet, men det eg har fått opplyst, er at det ikkje er reguleringsplan for strekninga mellom Naveosen og busetjinga på Maurstad, altså Sollibakkane og Nore. Grunnen til det er sjølv sagt at utarbeiding av reguleringsplan har vore uaktuelt frå Vegvesenet si side, ettersom utbetring av strekninga ikkje har lege inne i handlingsprogrammet. Ein slik reguleringsplan vil det ta om lag eitt år å utarbeide.

Så er det sjølv sagt ingen ting i vegen for at ein i samarbeid med vegkontoret lokalt vurderer den typen løysingar som Starheim etterlyser. Det er eit spørsmål som det ikkje er mogleg for meg å gå inn og svare konkret på frå min stad her. Eg kjenner ikkje prosjektet slik i detalj.

Åge Starheim (FrP) [12:51:21]: Eg takkar på nytt for svaret frå statsråden.

Det som eg håpar og ber om, er at ein kan vere villig til å ta eit initiativ slik at ein kan leggje overskotsmasse langs vegstrekninga som no vert ståande igjen. I og med at ein er eigar av grunnen, burde det kunne la seg gjere, i staden for at ein gjer som på anlegget Kjøde–Årsheim, transporterer vekk brukbar fyllmasse som ein ikkje kan ta igjen. Eg ber derfor om at statsråden bruker sine posisjonar og sine kanalar til å påverke at ein får gjort dette, for det vil i neste omgang kunne bety at ein får eit mykje billegare anlegg enn det som ein vil få om ein skal starte utan noko som helst.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:52:21]: Det er alltid hyggjeleg med tillit, og det er hyggjeleg å få lyfta inn at eg som statsråd kan bruke den makta eg har på ulike område, ikkje minst i heimfylket og på prosjekt som eg sjølv sagt vil vere med på å lyfte. Eg må likevel, same kva fylke og strekning det dreier seg om, halde meg til dei planane som ligg føre, og dei prosedyrane som vi har å halde oss til.

Strekninga frå brua ved Naveosen til Maurstad er tung og krevjande, etter det eg har fått opplyst, og vil krevje store inngrep. Eg kjenner ikkje til om ei slik mellomlagring rett og slett er mogleg, og kor lang tid det då vil ta å få gjort denne vegstrekninga ferdig. Det vil vere heilt avhengig av korleis Sogn og Fjordane fylkesting prioriterer denne strekninga når dei no på nytt skal inn og vurdere dei resterande riksvegmidlane. Så dette er ein prosess der ikkje minst fylkeskommunen er ein viktig part, som må vere i dialog med kommunen og vegkontoret om ein vil finne ei løysing på dette.

S p ø r s m å l 1 6

Borghild Tenden (V) [12:53:45]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Posten har lyktes i å foreta store omstillinger i sin virksomhet siden 2000 og gjennom dette styrket sin konkurransekraft og lønnsomhet. Modernisering er den beste garanti for at Posten står rustet til full konkurranseutsetting, forventet i hele EU i 2009. Dette vil også bidra til tilfredsstillende lønnsomhet, service for brukerne og trygge arbeidsplasser.

Vil statsråden sørge for at Posten får fortsette denne vellykkede prosessen?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:54:24]: Posten Norge AS har gjennomført ei omfattande omstilling og effektivisering av verksemda dei siste åra, og selskapet kan i dag vise til svært gode resultat. Dette har skjedd samtidig som Posten har lagt vinn på auka service og kvalitet på dei leveringspliktige posttenestene.

Eg er som forvaltar av staten sitt eigarskap i Posten oppteken av at selskapet skal fortsetje med å utvikle verksemda til ei moderne og effektiv verksemd som tek samfunnsansvar. I dag kjem i underkant av 90 pst. av Posten sine inntekter frå konkurranseutsette område. Konkurransen i marknaden legg press på verksemda til å effektivisere drifta og vidareutvikle tenestene. Samtidig vil inntektsbortfall på grunn av nedgang i A- og B-postvolumet, saman med den generelle løns- og kostnadsveksten, framleis vere ei stor utfordring for Posten si lønsemdsutvikling i åra framover. Utviklinga i postmarknaden legg med andre ord, uavhengig av om og eventuelt når postmarknaden vert liberalisert, eit press på Posten til å gjennomføre tiltak for å underbygge lønsemda i selskapet.

Eg veit at styret og leiinga i Posten vil vidareføre den vellukka utviklinga i selskapet, og at dei gjer dei nødvendige tilpassingane for å sikre at vi òg i framtida vil ha ei god og effektiv postverksemd, som skal vere til stades for alle brukarane i heile landet.

Borghild Tenden (V) [12:55:52]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig som statsråden sier, at det står bra til i Posten. Transport- og kommunikasjonskomiteen har nylig besøkt Posten og fått en grundig orientering om Postens virksomhet. Vi opplevde dyktige, entusiastiske ansatte som var stolte av arbeidsplassen sin og genuint opptatt av

Postens ve og vel. Posten sier selv at den beste garantien for at Posten skal videreutvikle et godt landsdekkende posttilbud, er ikkeskjerming mot konkurranse, fordi Posten er konkurransedyktig. Mener statsråden at Posten tar feil når de hevder dette?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:56:33]: Som sagt, Posten har ansvaret for den daglege drifta av selskapet etter at det vart omdana til eit AS. Som generalforsamling har Samferdselsdepartementet og eg ansvaret for dei store politiske linene. Stortinget har gjort vedtak om å utsetje liberaliseringa av Posten si verksemd. Det er ikkje noko særstørst i Noreg. EU har ikkje innført liberalisering pr. i dag, og på møte i førre veke med ansvarleg kommissær for m.a. posttenester fekk eg tydeleg inntrykk av at dette er ei sak som ikkje på nokon måte er avklara innan EU. Me får difor kome tilbake til liberaliseringa i Posten ved eit seinare høve. Så langt har Stortinget gjort vedtak om at den liberaliseringa skal utstå.

Borghild Tenden (V) [12:57:37]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Som jeg sa i mitt forrige spørsmål, ønsker Posten selv å bli bedre. Posten bruker – og bør bruke – hver dag til å bli bedre og gjøre tingene litt smartere. Alle som har drevet med idrett, vet at det er viktig å ha noe å måle seg mot. Posten ønsker å måle seg mot Norden og Europa for øvrig, men da må de ha de samme virkemidlene som de som de skal konkurrere med, har. Ellers blir de tapere i konkurransen. Hvilke virkemidler vil statsråden gi Posten? Og: Er statsråden trygg på at hun ikke påfører Posten banesår dersom hun ikke gjennomfører den varslede liberaliseringen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:58:19]: Eg vil, når eg skal leggje fram § 10-meldinga for Stortinget, gjere greie for dei framtidige strategiane som Posten arbeider etter. Som representanten sikkert er kjend med, aukar Posten no sitt marknadsområde ved òg å byggje seg opp i Danmark. Det er ei utvikling som statsråden synest er god, for me ser at spesielt innanfor den bedriftsretta marknaden er det etter kvart vorte ein nordisk marknad, og då vil det vere eit stort konkurransefortrinn for Posten å kunne etablere seg på desse områda.

Når det gjeld konkurransefortrinn i høve til andre, er det ikkje på nokon måte svekt, i og med at heller ikkje andre EU-land enno har innført full liberalisering. Det er nokre få unntak frå det, men så langt har me ikkje på dette området påført Posten noka konkurranseulempe. Me støttar fullt opp om dei strategiane som Posten har i høve til å utvikle ein nordisk marknad på dei områda som er konkurranseutsette både i Noreg og i våre naboland.

S p ø r s m å l 1 7

Bård Hoksrud (FrP) [12:59:37]: Jeg vil tillate meg å stille samferdselsministeren følgende spørsmål:

«I statsbudsjettet for 2006 vedtok Stortinget å styrke bevilgningene til asfaltering med 70 mill. kr. Dette skulle

innebære at rammene til dette formålet økes. Statens vegvesen oppgir at rammene til Telemark er foreslått redusert med 4 mill. kr for 2006, samtidig som man må tilbakebetale 5 mill. kr som rammene ble øket med i 2005. Dette resulterer i at Telemark får en reduksjon på 14 mill. kr fra 2005 til 2006.

Hvordan er disse 70 mill. kr blitt disponert, og kan statsråden samtidig gi en oversikt pr. fylke?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:00:13]: Løyvinga til asfaltering i 2006 vart gjennom handsaminga av tilleggsproposisjonen auka med 70 mill. kr. Dette er lagt inn i den ordinære løyvinga til kvar region og fordelt med 10–19 mill. kr til kvar region. Region sør, som omfattar m.a. Telemark, fekk 15 mill. kr. Vidare fekk Region aust 19 mill. kr, Region vest 13 mill. kr, Region midt 10 mill. kr og Region nord 13 mill. kr.

Regionane fordeler midlane til asfaltering ut frå fastsette kriterium som skal sikre fordeling av midlane i høve til tilstandsutvikling av vegdekka. Midlane vert fordelte til dei vegstrekningane i regionen der behovet er størst. Dette gjer at dei årlege overføringane til kvart fylke òg relativt sett vil variere.

Sjølv med vår auke i forhold til Bondevik II sitt budsjett er den totale ramma til Region sør for 2006 for post 23, som omfattar dette området, om lag 63 mill. kr lågare enn i 2005. Det betyr at regjeringa Bondevik kutta ganske mykje på dette. Sjølv om vi prøvde å følgje opp noko av det, vart det ikkje nok. Dette vil resultere i at òg innsatsen til asfaltering i regionen vert redusert. I 2005 gav Vegdirektoratet regionen høve til å overskride budsjettet til asfaltering med 15 mill. kr. Telemark sin del av dette var 5 mill. kr. Denne overskridinga vil i samsvar med tidlegare praksis verte dekt av ubrukte midlar på andre postar, og dei oppgitte 5 mill. kr vert såleis for Telemark sitt vedkommande ikkje kravde tilbake.

T h o r b j ø r n J a g l a n d hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Bård Hoksrud (FrP) [13:01:54]: Jeg vil stille et spørsmål til statsråden.

Det blir hevdet fra enkelte at en del av disse midlene som var tenkt å skulle gå til asfaltering, nå blir benyttet i omstillingsprosessen i Statens vegvesen. Kan statsråden bekrefte eller avkrefte den type rykter eller påstander?

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:02:15]: Eg er ikkje kjend med rykte eller fakta som går i den retninga. Eg skal sjølv sagt, når slike rykte verserer, undersøkje om det er tilfellet. Dette er svært nødvendige midlar, som absolutt må sikrast dei områda dei skal gå til. Eg kan forsikre representanten om at eg i alle fall skal sikre at så skjer.

Bård Hoksrud (FrP) [13:02:44]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er veldig glad for det siste, at statsråden vil følge opp den problemstillingen.

Jeg har likevel lyst til å utfordre statsråden på én ting. Med de bevilgningene som nå foreligger, og det som lig-

ger der til fordeling, vil E134 mellom Kongsberg og Notodden ikke få asfaltering, noe som var planlagt fra Statens vegvesens side. Dette er en svært ulykkesbelastet strekning, der det er store problemer med vegdekke. Vi vet også at Telemark er et fylke som dessverre har hatt en negativ ulykkesutvikling i 2005, og det ser heller ikke så veldig lystig ut for 2006.

Så spørsmålet mitt er om statsråden vil se nærmere på muligheten for å gjøre noe med den strekningen. Dette lå inne og var forutsatt gjort noe med i 2006, men det er nå skjøvet ut.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:03:33]: Det viktigaste Regjeringa og statsråden kan gjere, vert å auke ramma for vegløyvingane, slik at ein innanfor den fylkesfordelte ramma kan prioritere dei prosjekta som låg inne som dessverre ikkje har vorte gjennomførte fordi me allereie har fått eit etterslep.

Min jobb – eg skal gjere det eg kan for å få det til – er sjølv sagt å auke ramma til vegløyvingane i tråd med Soria Moria-erklæringa og slik sikre at òg Telemark kan få meir midlar til veg, både til bygging og vedlikehald, i tida framover. Men det får me kome tilbake til, for budsjettprosessen har berre så vidt begynt.

S p ø r s m å l 1 8

Odd Einar Dørum (V) [13:04:29]: Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til kunnskapsministeren:

«Statsråden har foreslått en lov som i praksis får tilbakevirkende kraft ved at ca. 40 friskoler som allerede er godkjent, nektes oppstart med statsstøtte.

Hvilke vurderinger gjør statsråden seg av befolkningens generelle tiltro til staten som forutsigbar part i denne forbindelse?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:04:51]: Flertallsregjeringen har et annet syn på friskoler enn hva den forrige regjeringen hadde. Vi ønsker å snu en trend fra en vekst i friskoler til en samling av midler i den offentlige skolen. Da vi overtok, lå det an til en ukontrollert vekst i friskoleplasser. Dersom alle godkjente skoler og omsøkte elevplasser i friskoler henholdsvis for høsten 2005 og høsten 2006 hadde blitt tatt i bruk, ville dette ha representert en økning på ca. 6 800 elevplasser, ca. 40 skoler, i frittstående grunnskoler, og ca. 15 000, eller 75 skoler, i frittstående videregående skoler. Økningen ville med andre ord ha vært på rundt 50 pst. i grunnskolen og rundt 150 pst. i videregående skoler dersom alle plasser hadde blitt fylt.

Derfor var den nødvendig med en politisk kursendring. Den midlertidige loven vil medføre en frystilstand fram til en permanent lov, som vil bli fremmet høsten 2006. Av de 15 000 plassene i videregående skole var nesten alle skoler som John Bauer, Akademiet og Sonans, som ikke representerer noe pedagogisk eller religiøst alternativ til den offentlige skolen. I all hovedsak har de søkt om plasser på allmennfaglige studieretninger i de ulike bysentrene vi har. Det offentlige hadde dermed hatt ansvaret for dyrere tilbud og skoler i distriktene, og det hadde medført

mange nedlagte offentlige skoler. Dette er ikke i tråd med Regjeringens syn. Regjeringens politiske plattform er tydelig i synet på friskoler.

Dette er den politiske bakgrunnen for det forslaget Regjeringen om kort tid vil legge fram for Stortinget. Regjeringens oppfatning er at det er Stortinget til enhver tid som avgjør landets skolepolitikk – det er grunnleggende for ethvert demokrati.

Regjeringens beslutning om å legge et forslag om lovendring fram for Stortinget kom tidlig – før skolene har innrettet seg i særlig grad. Beslutningen berører i liten grad elever og foreldre. På ethvert samfunnsområde er det slik at politiske beslutninger av folkevalgte organ fører til at noen får spilte kostnader som en følge av at de har innrettet seg etter rammebetingelser som viste seg å bli endret.

Jeg slår derfor fast at den framgangsmåte som er valgt, er rimelig. Den politiske kursendringen burde heller ikke komme som noen overraskelse på noen.

De tre regjeringspartiene ønsker et sterkt offentlig skoleverk. Soria Moria-erklæringen understøtter dette. Det kan ikke ha vært uventet at Regjeringen ønsket et skifte i skolepolitikken, heller ikke at Stortinget kan komme til å ønske endringer i skolepolitikken når det politiske flertallet endres. Den forrige regjering og det forrige storting endret skolepolitikken i samsvar med sin politikk – og tillot etablering av en rekke friskoler, sågar etter at den hadde tapt valget. Det ble godkjent 5 000 skoleplasser etter at Bondevik tapte valget og etter skolestart, mens den nye regjeringen forhandlet fram sin politiske plattform på Soria Moria.

Til slutt vil jeg vise til at den politiske kursendringen selvsagt ikke er foretatt uten et grundig juridisk forarbeid. Jeg bad derfor lovavdelingen i Justisdepartementet om å utrede om det vil være i strid med Grunnloven § 97 ved lov å gripe inn i allerede gitte tillatelser til drift av friskoler uten at det gis erstatning for eventuelt økonomisk tap som følge av lovendringen.

Svaret var entydig: Lovavdelingen fant det klart at det ikke var i strid med Grunnloven § 97 gjennom lov å gripe inn i tillatelser til drift av friskole i tilfeller der virksomheten ikke er startet opp. Denne uttalelsen ble presentert på departementets hjemmeside og er selvfølgelig tilgjengelig for Stortinget.

Jeg mener ut fra dette å kunne vise at den framgangsmåte som er valgt, er god, og heller ikke kan ha kommet som en overraskelse på noen. Framgangsmåten innebærer heller ingen tilbakevirkning i strid med Grunnloven.

Jeg vil vise til at befolkningen i valg har gitt denne regjeringen et mandat. Regjeringspartienes politikk går klart fram av Soria Moria-erklæringen og også av den politiske debatten før valget. Dermed mener jeg å kunne slå fast at Regjeringen i denne saken har opptrådt som en forutsigbar demokratisk aktør.

Odd Einar Dørum (V) [13:08:36]: Det er en åpen og ærlig sak at det er ulike syn når det gjelder friskoler, og det anfekter jeg heller ikke. Jeg anfekter heller ikke forskjellen mellom den sittende regjering og den forrige regje-

ring. Jeg anfekter heller ikke at man har lov til å foreslå lovendringer. Jeg anfekter heller ikke at man f.eks. ikke fremmer behandling av søknader som ligger der som ikke har vært behandlet. Jeg snakker utelukkende om 40 skoler som etter en lov som eksisterer, etter den loven faktisk da er godkjent til oppstart, som altså oppfyller de lovkravene som er der. Så tviler jeg ikke på at statsråden har fått en utmerket utredning fra lovavdelingen. Lovavdelingen er god. Men det jeg tar opp, er det generelle tillitsforhold bortenfor jussen. For befolkningen skal vite at man på ryddig vis, som statsråden sier, vil endre loven – greit og ærlig – og stoppe noe som man skal stoppe – greit og ærlig det også. Men det spisser seg til for de skolene som etter den gjeldende loven, før loven er endret, bråstoppes, etter at de etter den eksisterende loven er godkjent. Det er slik at det er forskjell mellom partier og det at man forvalter statsmakten. Forvalter man statsmakten, forvalter man også den generelle tillit til statsmakten. Det er derfor jeg har formulert spørsmålet som jeg har gjort, overfor statsråden. Og jeg gjentar det, for jeg konstaterte at han egentlig ikke svarte på det.

Statsråd Øystein Djupedal [13:09:56]: Jo, jeg svarte på spørsmålet. Lovavdelingens entydige konklusjon er at dette ikke engang er i lovens grenseland. Det vi gjør, er trygt innenfor loven, ellers ville vi selvfølgelig ikke ha gjort det.

Men til tilliten til lovmaker: Den foregående regjering godkjente 5 000 skoleplasser og overprøvde Utdanningsdirektoratets anbefaling. Den hadde tapt valget. Vi satt og forhandlet fram en ny politisk plattform for vår regjering. Da ble det godkjent 5 000 skoleplasser de siste tre ukene før den nye regjeringen tiltrådte. Så hvis man snakker om hvem som har velgernes votum og mandat til skolepolitikken, hadde det vært rimelig at den avgående regjeringen da ikke behandlet disse søknadene den visste vår regjering hadde et annet syn på. Vi gjør det som er i tråd med vår regjeringens politiske plattform, det som er i tråd med norsk lov, og vi gjør det våre velgere har et ønske om at vi skal gjøre. I så måte er det vi gjør, grunnstammen i et demokrati, slik som den foregående regjeringen selvfølgelig hadde anledning til å endre utdanningspolitikken i sin retning.

Odd Einar Dørum (V) [13:10:53]: Den regjeringen som gikk av, var, i forståelse med den påtroppende statsminister og den statsminister som ennå satt, for intet forretningsministerium å regne før etter den 14. oktober kl. 11, da budsjettet var framlagt og behandlet. Til den tid var det en fungerende regjering, og det var den spilleregele som var etablert til da, som gjaldt. Så ut fra den politikken som var, opptrådte regjeringen som den gjorde, og ut fra den loven som eksisterte. Så jeg anfekter ikke, punkt 1, at den rød-grønne regjeringen vil endre loven. Jeg anfekter heller ikke at den vil gjøre det ut fra sin overbevisning – selvfølgelig gjør jeg ikke det. Jeg undrer meg utelukkende over det forhold at før loven er endret og etter at man har fått godkjenning av disse 40 skolene – og det er ikke det store antall skoler som statsråden tar opp – stopper

man dem etter at de etter den eksisterende lov er godkjent. Mitt spørsmål gjelder klokskapen i en slik politikk. For tillit og tiltro går bortenfor lovens bokstav, det går også på den samfunnskontrakten man har mellom dem som styrer, og dem som blir styrt. Det er det som er kjernen i spørsmålet mitt, og som jeg på nytt utfordrer statsråden på.

Statsråd Øystein Djupedal [13:11:59]: Det vi gjør, er både klokt og riktig. Det er klokt i forhold til det vi har bedt om støtte fra våre velgere til, og fått, og det er riktig ifølge loven. Hvis det er noen som overrasker i dette, er det Venstre, som i generasjon etter generasjon har hatt en lang kamp for den offentlige skolen. Venstre har vært av dem som har båret fram ideen om fellesskolen og enhetsskolen gjennom generasjoner. At Venstre i den foregående regjeringen aksepterte at Høyre skulle få rattet i utdanningspolitikken og tillate etablering av så mange kommersielle skoler, som slår beina under det som har vært Venstres utdanningspolitiske syn fra forrige århundre og framover, overrasker meg. Det overrasker meg også at Odd Einar Dørum nå ikke engang ser at det vi gjør, faktisk er i overensstemmelse med det som har vært det bærende tverrpolitiske, utdanningspolitiske synet i Norge gjennom generasjoner, der Venstre har vært en viktig aktør og støttespiller. Det vi nå gjør, er å justere kursen tilbake til det som har vært Venstres syn i utdanningspolitikken før. Og det overrasker meg derfor at Venstre – når de nå ikke lenger sitter sammen med Høyre i regjering – fremdeles har en retorikk som er i strid med det som er Venstres utdanningspolitiske syn historisk.

Odd Einar Dørum (V) [13:13:06]: President! Jeg ber om ordet for å oppklare en åpenbar misforståelse.

Presidenten: Ja, hvis den er åpenbar og ikke diskutabel.

Odd Einar Dørum (V) [13:13:12]: Ja, det er at det er nytt for meg at Venstre skal mene at lovgivning skal ha tilbakevirkende kraft.

Presidenten: Vi går over til neste spørsmål – fra representanten Anders Anundsen til statsråd Djupedal. – Unnskyld! Presidenten har hoppet over et spørsmål – neste spørsmål er fra Åse M. Schmidt, til kunnskapsministeren.

S p ø r s m å l 19

Åse M. Schmidt (FrP) [13:13:49]: Vi skal ikke slåss om akkurat den biten, hvem som kommer først. Vi kommer, og vi kommer godt.

Nå har vi vært innom statsrådets – jeg kan kanskje si – konflikt mellom offentlig skole og aktuell friskole. Og det spørsmålet jeg skal bringe fram, gjelder faktisk en skole-type som ikke er i konkurranse med det offentlige:

«Norsk næringsliv går for tiden meget bra. Det er derfor et enormt behov for kvalifisert personell fra utlandet for å dekke etterspørselen. Et tilbud om en internasjonal skole er et viktig element i konkurransen om disse. I Kris-

tiansand har kommunen, næringslivet og et stort politisk flertall stått samlet om å etablere en slik skole, som ikke vil være i konkurranse med den offentlige skolen. Slik etablering haster.

Vil statsråden bidra til å sikre rask behandling av skolens søknad om godkjenning?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:14:54]: Regjeringen gjennomfører en ny politikk på friskolefeltet. Vi tar sikte på senere i denne måneden å legge fram en odelstingsproposisjon for Stortinget, med forslag om en lovendring, slik at det midlertidig ikke blir godkjent nye skoler. Som neste fase i gjennomføringen av den politiske kursendringen har jeg satt i gang et større utredningsarbeid med sikte på omfattende og helhetlige endringer, i samsvar med Regjeringens politikk. I dette arbeidet vil også de internasjonale skolene bli vurdert. I frysperioden er jeg, inntil ny lov er på plass, opptatt av at det gis mest mulig likebehandling.

Jeg vil minne om at i forslaget til midlertidig lovendring, som har vært på høring, er kommunenes og fylkeskommunenes uttalerett videreført. Dette har flere kommuner og flere fylkeskommuner vært opptatt av i høringsuttalelsene. Ved søknadsbehandlingen vil kommunene og fylkeskommunene fremdeles bli hørt.

I dette tilfellet foreligger ingen søknad. For øvrig viser jeg til at det er Utdanningsdirektoratet som er godkjenningensinstans. På det nåværende tidspunkt kan jeg derfor ikke si noe nærmere om eventuell saksbehandling og saksbehandlingstid.

Åse M. Schmidt (FrP) [13:15:56]: Vi ser nå at statsråden struper forskning, struper krav til kunnskap og struper viktige utdanningssteder. Og tidligere i dag hørte vi næringsministeren påpeke behovet for kvalifisert, høyt utdannet, personell i næringslivet. En kan av og til lure på om statsrådene på hvert sitt felt snakker seg imellom, om det er et visst samarbeid.

Det er nå det skjer – det er nå vi trenger disse skolene. Vi har ikke tid til å vente. Mener statsråden at det er riktig å ta «time out» nå – og dermed risikere at vårt næringsliv blir taperen i det internasjonale markedet?

Statsråd Øystein Djupedal [13:16:34]: Som jeg har gjort rede for, har Regjeringen et annet syn på friskolepolitikken enn den avgåtte regjeringen. Vi har hatt på høring et forslag om en midlertidig lov, som vil bli lagt fram for Stortinget i løpet av kort tid. Så arbeider vi med et forslag til en permanent lov, som vil bli sendt på høring til høsten og lagt fram for Stortinget neste vår.

Den skolen vi her omtaler, har vi ikke engang mottatt søknad om etablering av. Og i så fall vil det være Utdanningsdirektoratet som er godkjenningensinstans. Det betyr at det ikke på noen måte vil være riktig av meg å gå inn i en sak som gjelder en enkeltstående skole. Men i sin alminnelighet er det forslaget til lov som vi vil legge fram for Stortinget, en fryslov, som vil omhandle alle friskoler.

Åse M. Schmidt (FrP) [13:17:18]: Da forventer jeg egentlig at denne type skoler tilhører den første gruppe-

ringen, det som blir lagt fram først, nettopp på grunn av at dette haster det med. Kan statsråden bekrefte at det vil være innholdet i det første notatet som vil bli lagt fram?

Statsråd Øystein Djupedal [13:17:32]: Stortinget vil få seg forelagt et forslag til lov som nå har vært på høring. Det vil være opp til Stortinget hvordan man behandler dette lovforslaget videre.

S p ø r s m å l 2 0

Anders Anundsen (FrP) [13:17:54]: Det er en ubetinget glede å kunne fremme følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Friskoler er et viktig privat supplement til den offentlige skolen og drives etter friskoleloven uten mulighet til å ta utbytte, og etter samme regler om kvalitet som den offentlige skolen. Private barnehager er et viktig privat supplement til de offentlige barnehagene, og de drives etter samme regelverk om kvalitet som offentlige barnehager. Statsråden lovpriser private barnehager i Vårt Land 13. januar, hvilket jeg er glad for.

Hvorfor er da fordømmelsen av tilsvarende tilbud i skoleverket så sterk fra statsråden?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:18:33]: Gjennom tilrettelegging for et godt samarbeid med private utbyggere har det vært mulig å få en barnehagedekning i Norge på ca. 74 pst. Dersom en utelukkende skulle ha satsset på kommunal utbygging, er jeg overbevist om at vi fremdeles ville hatt svært langt igjen til full barnehagedekning.

Regjeringen ser gjerne at kommunene satsmer på barnehageutbygging også i egen regi, for å sikre et godt offentlig tilbud om barnehage.

Etter min oppfatning er det et viktige prinsipielt skille mellom skole og barnehage som gjør det nødvendig med en ulik holdning til forholdet mellom private utbyggere og drivere og offentlige utbyggere og drivere. Barnehagen er et frivillig tilbud, mens skolen er obligatorisk. Skolesektoren er godt utbygd, med nærmiljøskoler, tilgjengelige for alle. Barnehagesektoren er til sammenligning dårlig utbygd. Regjeringen legger vekt på nærmiljøskolen som en viktig fellesarena og mener at en utvikling hvor større andeler av elevene går i private skoler, vil svekke den offentlige fellesskolen – både kvalitetsmessig og som en viktig sosial og kulturell fellesarena i et stadig mer fragmentert samfunn.

La meg til sist legge til at jeg ikke helt kjenner meg igjen i begrepsbruken i spørsmålet. Regjeringen ser positivt på at det skal være et innslag av private skoler, som et supplement til de offentlige. Våren 2007 vil vi legge fram forslag til en ny permanent friskolelov. Vi ønsker å bruke tid på å sikre at dette blir en god lov for det framtidige kunnskapssamfunnet. Men det som er helt sikkert, er at det blir en lov der man legger til rette for offentlig støtte til skoler som utgjør alternativer til de offentlige – på pedagogisk eller på religiøst grunnlag. Det trenger vi – både for å sikre et mangfold i utdanningssektoren og for å

ivareta på en best mulig måte de menneskerettslige forpliktelsene som Norge har.

Anders Anundsen (FrP) [13:20:12]: Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er noe forundret over det. Statsråden sier at det er et prinsipielt skille mellom barnehage og skole, fordi det ene er frivillig og det andre er obligatorisk.

Jeg trodde at videregående opplæring fortsatt er frivillig. Det betyr at det prinsipielle skillet statsråden her gir uttrykk for når det gjelder videregående skole, ikke har noen betydning. Og det betyr at jeg i grunnen ikke har fått noe godt svar på mitt spørsmål, hva som er årsaken til at det private skoletilbudet, på den ene siden, fordømmes, mens det private barnehagetilbudet, på den annen side, blir veldig oppskrytt – særlig i et bilde hvor barnehagepolitikken er lagt inn under Kunnskapsdepartementet, nettopp fordi den skal ses på som en del av det totale, pedagogiske opplegget.

Oppfølgingsspørsmålet blir altså: Er det feil at videregående opplæring er frivillig? Hvis statsråden er enig i at den er frivillig, vil da det lovforslaget han vil fremme for Stortinget, ikke omfatte friskoler på videregående nivå?

Statsråd Øystein Djupedal [13:21:21]: Barnehager er et viktig supplement – og frivillig. Gjennom de siste årene har vi hatt en markant utbygging av barnehager. Det er vi glade for. Det har vi lyktes med gjennom en kombinasjon av to ting, nemlig stadig økte offentlige tilskudd og – ikke minst – kommuner som har lagt til rette for økt barnehageutbygging. Det har de klart, ikke minst fordi Stortinget inngikk et omfattende forlik – som også Fremskrittspartiet var med på – som gjaldt satsing på barnehager.

Barnehage er et frivillig tilbud. Og man trenger nødvendigvis ikke gå på en barnehage i nærheten av der familien bor. Skolen er en arena som vi ønsker skal være en fellesarena. Vi så med stor uro på den stadig større andelen friskoler som ble etablert, eller som det ble søkt om etablering av. På den bakgrunn vil Regjeringen fremme for Stortinget forslag til lovendringer som reflekterer vårt syn på den frivillige barnehagesektoren og på skolen.

Anders Anundsen (FrP) [13:22:16]: Jeg takker igjen for svaret. Jeg tror jeg må formulere spørsmålet litt klarere, for jeg føler at jeg ikke fikk noe svar.

Spørsmålet er altså hvorvidt statsråden ser på videregående opplæring som et frivillig tilbud, i likhet med det barnehagene er, eller ikke. Dersom statsråden mener det er et frivillig tilbud, vil da friskoler på videregående opplæringsnivå unntas fra denne forbudslinjen som han har tatt til orde for tidligere?

Jeg registrerer at de private barnehagene omtales bare fordi det offentlige ikke har klart å løse oppgaven. Det er på en måte slik at siden det offentlige ikke klarer dette, så er det private supplementet ålreit, men siden vi klarer å løse videregående opplæring, trenger vi ikke det private initiativet. Jeg håper at det er feil oppfatning fra min side.

Jeg utfordrer fortsatt statsråden til å svare på det spørsmålet jeg stilte i oppfølgingsrunden sist: Er videregående opplæring å anse som en frivillig utdanning, og vil friskoler på videregående nivå derfor bli unntatt fra det forbudet som statsråden ønsker å innføre for den typen skoler?

Statsråd Øystein Djupedal [13:23:21]: Videregående skoler er en viktig fellesarena. Vi ønsker at flest mulig skal gå i offentlige skoler, for å gi alle et godt tilbud.

I mitt foregående svar gav jeg en omfattende beskrivelse av hva som kunne ha skjedd med den videregående skolen hvis vi hadde tillatt etablering av så mange skoler som det var søkt om – hele 150 pst. økning. Da ville den offentlige skolen ha sittet igjen med ansvaret for distriktskolene, de dyrere utdanningstilbudene, og i realiteten ville det vært svært vanskelig å dimensjonere en god offentlig utdanning for alle. Det er vi som utdanningsmyndighet og stat som har ansvar og plikt til å gi alle borgerne rett til en videregående skole hvis de ønsker det. Derfor betrakter vi hele grunnskoleløpet og det videregående skoleløpet som en selvfølgelig del av den muligheten, den plattformen, mennesker skal kunne bygge sitt liv på.

Barnehagen er en viktig start for dem som ønsker det. Derfor har vi satset så målbevisst på utbygging av barnehagesektoren. Men det er et frivillig tilbud i en annen forstand enn det skolesystemet er. Det er riktig at hvis man ikke ønsker å gå på videregående skole, har man anledning til å velge det bort, men det er en rettighet man har hvis man ønsker det. Heldigvis er det slik at nesten samtlige norske barn ønsker å gå på videregående skole.

S p ø r s m å l 2 1

Ine Marie Eriksen (H) [13:24:42]: «Statsråden har ved flere anledninger uttrykt at han fikk «mandat fra folket i valg» til å foreta betydelige innstramminger overfor friskolene.

Kan statsråden fortelle når og hvor de tre nåværende regjeringspartiene før valget uttrykte en felles politikk for friskolene, og spesielt når og hvor de tre partiene før valget tilkjennenga at godkjente friskoler kom til å bli nektet oppstart?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:25:10]: Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har ved en rekke ulike anledninger før valget markert enighet i friskolepolitikken, bl.a. ved framleggelsen av 155 punkter sommeren 2005, i innstillingen om perspektivmeldingen, Innst. S. nr. 139 for 2004–2005, samt i innstillingen fra kommunalkomiteen om forslag om å styrke finansiering av videregående skoler, Innst. S. nr. 257 for 2004–2005.

Det ble før valget klart kommunisert at et regjeringsskifte ville føre til endringer i friskolepolitikken ved framleggelse av en ny lov. Men selvsagt utarbeidet ikke de nåværende regjeringspartiene før valget et detaljert og konkret forslag til ny lov. Den prosessen tilkommer en sittende regjering, og hvilke partier som skulle være i regjeringssposisjon, var det opp til velgerne å avgjøre.

Regjeringen har lagt opp til at loven bør endres i to trinn. Først fremmes det forslag til en midlertidig lov våren 2006 for å få kontroll over den sterke veksten i private skoler som den forrige regjeringen la opp til. Deretter framlegges forslag til en ny permanent lov våren 2007 som vil legge til rette for godkjenning av skoler som er et alternativ, enten pedagogisk eller religiøst.

Ine Marie Eriksen (H) [13:26:22]: Jeg har her med meg et knippe avisartikler fra månedene før valget. Jeg kan trekke tre konklusjoner av de avisartiklene: Ikke ett friskoleutspill fra Sosialistisk Venstreparti fantes som ikke måtte uskadeliggjøres av Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Ikke i ett friskoleutspill var de tre partiene enige seg imellom. Det er ikke mulig å følge én konsistent linje fra ett utspill til et annet.

I Dagsavisen 8. april 2005 sier Arbeiderpartiets leder, Jens Stoltenberg, at det ikke er mulig å trekke tilbake tillatelser som allerede er gitt. Han sier:

«Det er mer komplisert, fordi loven setter begrensninger i forhold til å gi bestemmelser tilbakevirkende kraft.»

Han gjentar dette standpunktet 19. juni 2005 i Aftenposten, hvor han sier at det ikke er aktuelt å «trekke tilbake tillatelser som er gitt om å opprette friskoler».

Jeg spør derfor en gang til: På hvilken måte kunne de 40 skolene som nå har blitt fratatt godkjenningen og nektet oppstart, vite at dette kom til å skje som følge av et regjeringsskifte?

Statsråd Øystein Djupedal [13:27:28]: Regjeringspartienes fellespolitikk på friskoleområdet er nedfelt i to innstillinger fra Stortinget pluss den felles pressekonferansen de tre partilederne hadde sommeren 2005 – i god tid før valgkampen startet. I perspektivmeldingen, som erstatter det gamle langtidsprogrammet, gir disse tre partiene et veldig tydelig signal om hvilke endringer som vil komme knyttet til friskoleområdet. Det samme skjedde i kommunalkomiteens innstilling om finansieringen av videregående skoler. Men også på pressekonferansen sommeren 2005 ble dette veldig tydelig signalisert.

Så har disse tre partiene selvfølgelig drevet en selvstendig valgkamp, som også partiene i den foregående, eller avgåtte, regjering gjorde. Høyre drev sin valgkamp, mens Venstre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet drev sine valgkamper, som det tilkommer partier å gjøre.

Det vi framforhandlet på Soria Moria, er veldig i tråd med det som har vært fellesnevner i disse tre partiene. Dette kan knapt komme som noen overraskelse. Særlig vil jeg understreke følgende poeng: Det at velgerne gir sitt mandat til dette i et valg, er det sterkeste votum en regjering kan få. Vi har nå en flertallsregjering som gikk til valg på at vi ville endre friskoleloven, og det gjør vi.

Ine Marie Eriksen (H) [13:28:38]: Problemet er at velgerne ikke har gitt noe mandat i valget til å trekke tilbake godkjennelsene og stoppe opprettelsen av 40 allerede godkjente friskoler. Jeg konstaterer at statsråden ikke på noe tidspunkt i denne spørreunden har klart å svare på

når de tre partiene i fellesskap før valget tilkjennegav at disse godkjennelsene kom til å bli trukket tilbake, og at oppstart kom til å bli nektet.

Jeg går derfor tilbake til det første oppfølgingsspørsmålet jeg stilte, som handler om de uttalelsene statsminister Jens Stoltenberg gav ved flere anledninger før valget. Mener statsråd Djupedal at statsminister Stoltenberg har villet de 40 skolene?

Statsråd Øystein Djupedal [13:29:18]: Det vår regjering har gjort, er nøye juridisk vurdert. Denne uttalelsen fra lovavdelingen i Justisdepartementet er selvfølgelig tilgjengelig for Stortinget og ligger på departementets hjemmesider. Jeg antar at lederen i komiteen har lest den med interesse. Den fastslår at det ikke engang er i lovens grenseland det Regjeringen gjør. Det er i tråd med og innenfor alminnelig norsk lov. Derfor gjør vi det også.

Dette er en kombinasjon av en politisk uttrykt vilje gjennom valg, der velgerne har gitt sitt votum til en kursomlegging. Den avgående regjering fikk ikke velgernes støtte i synet på friskoler, det viser med all mulig tydelighet valgresultatet. Derfor kom det en ny regjering.

Det vi gjør, er i tråd med det våre partier gjennom behandling her i Stortinget i fjor vår sa, og i tråd med det partilederne sa på sin felles pressekonferanse – så vidt jeg husker på Soria Moria – sommeren 2005, der man fastslo at man ville endre friskoleloven. Hvordan en ny regjering endrer loven, hvordan man rent lovteknisk går fram her, tilkommer den nye regjering. Og det vet selvfølgelig Ine Marie Eriksen alt om, det gjorde også den forrige regjering. Det betyr at vi, som regjering, må gå nøye inn i materien og se på på hvilken måte vi fremmer dette for det lovgivende organ, Stortinget, og det er det vi har gjort.

S p ø r s m å l 2 2

Ola T. Lånke (KrF) [13:30:41]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«I utkastet til friskolelov som ble sendt ut på høring, er det foreslått en midlertidig stans i godkjenning av nye frittstående grunnskoler. Samtidig sies det at departementet i særlige tilfeller kan gi unntak fra dette dersom skolen oppfyller kravene i loven. Unntaket er først og fremst aktuelt ved etablering av lokale skoler i grisevæddestrøk, «grendeskoler».

I hvilke andre tilfeller mener statsråden det vil være riktig å gi unntak fra loven?»

Statsråd Øystein Djupedal [13:31:21]: Det er en snever unntaksbestemmelse som er foreslått i høringsutkastet. I den odelstingsproposisjonen som Regjeringen tar sikte på å fremme for Stortinget senere denne måneden, vil det bli gitt en nærmere beskrivelse av unntakshjemmen. Forslag til mer permanente endringer i friskoleloven vil bli sendt på høring høsten 2006 med sikte på å bli lagt fram for Stortinget våren 2007. I frysperioden inntil ny permanent lov er på plass er jeg opptatt av størst mulig grad av likebehandling. Likevel er unntaksbestemmelsen

foreslått slik at det i helt spesielle tilfeller kan gjøres unntak. Under henvisning til det arbeidet som pågår i departementet, er jeg i dag ikke beredt til å gi noen konkrete eksempler. Det ville være å foregripe proposisjonsarbeidet. Jeg ser fram til en nærmere diskusjon om dette når Stortinget skal behandle proposisjonen.

Ola T. Lånke (KrF) [13:32:09]: Jeg takker for svaret, men jeg kan ikke si meg fornøyd med det.

Statsråden refererte også til høringsuttalelsen, og han nevnte at det vil være en veldig trang åpning med hensyn til unntak, men at man også er opptatt av mulig likebehandling.

I et svar til representanten Peter Skovholt Gitmark på spørsmål om internasjonal skole i Kristiansand bruker statsråden nettopp de samme formuleringene. Han svarer at det kan «tenkes situasjoner der den midlertidige stansen gir helt urimelige utslag», og viser til at det i høringsutkastet ble foreslått «en snever unntaksbestemmelse». Dette unntaket er særlig myntet på «såkalte grendeskoler» osv. Og så sier han:

«Jeg utelukker heller ikke at det kan være helt spesielle tilfeller der det også for andre skoler, som utgjør et reelt alternativ til den offentlige skolen, bør gjøres unntak.»

Det begynner å bli litt uoversiktlig. Hvilke skoler er det som skal få unntak? Det er muligens grendeskoler, det er muligens internasjonale skoler, som det kan tyde på i dette svaret. Er muligens grendeskoler og disse andre skolene mer kvalifisert for å få unntak enn f.eks. religiøse skoler og skoler med alternativ pedagogikk, som jo også var nevnt i Soria Moria-erklæringen?

Statsråd Øystein Djupedal [13:33:30]: Det er ingen tvil om at i den permanente loven vi vil legge fram for Stortinget, vil det gjøres unntak for religiøse og pedagogiske alternativ. Det har hele tiden vært veldig klart. Grunnen til at vi har bruk for noe lengre tid på å utarbeide en permanent lov, er – bare for å bruke et eksempel – at det er en større grad av metodefrihet i den offentlige skolen. Det betyr at det er en større grad av pedagogisk mangfold innenfor rammen av den offentlige skolen. Det å utforme et pedagogisk alternativ til et pedagogisk mangfold er en prosess som nødvendigvis vil kreve noe lengre tid. Derfor er det nødvendig å gjøre dette i to trinn, slik vi har informert Stortinget om.

I hvilken grad unntaksbestemmelsen i denne frysperioden skal anvendes, det vil vi fra departementets side komme til å fremme forslag om en snever tolkning av, som foreslått i høringsutkastet. Men det vil selvfølgelig være en prosess knyttet til dette videre, og i denne prosessen er det fra mitt ståsted viktig at man ivaretar en likebehandling av dette. Det er et viktig premiss i lovarbeidet.

Ola T. Lånke (KrF) [13:34:26]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg må jo spørre om ikke statsråden innser det inkonsekvente i at man antyder at det skal kunne være åpning – riktignok sier man en trang åpning – for en del skoler,

f.eks. grendeskoler, mens man utelukker skoler som man har sagt helt klart, og som også statsråden nå gjentar, skal være med i det framtidige lovverket. Ville det ikke være mest logisk at man også åpnet for at skolene på religiøst grunnlag og skolene med alternativ pedagogikk var de som ble omfattet av unntaksbestemmelsen, og ikke helt andre, når man først har gitt en slik åpning? Vi snakker jo her om skoler som tross alt er begrunnet ut fra foreldreretten og i menneskerettighetserklæringen. Ved å legge opp til en frysperiode på to–tre år kan det jo tidligst – og i beste fall – komme på tale at slike skoler kan etableres på nytt i 2008. Er ikke dette et ganske alvorlig skritt?

Statsråd Øystein Djupedal [13:35:31]: Det vi gjør, er i tråd med det som har vært Regjeringens uttalte politikk før valget og etter valget. Grunnen til at vi er nødt til å likebehandle, er jo at loven bør likebehandle alle. Det er bakgrunnen for vårt lovutkast.

På den videregående skole er det – etter hukommelsen – 26 skoler som har fått godkjenning, men som ikke har elever, og som dermed må ha en frysperiode. 25 av disse 26 skolene er skoler à la John Bauer, Akademiet eller Sonans, og så vidt jeg husker, er det bare én skole som enten er en religiøs skole eller muligens en skole med et pedagogisk alternativ. Det betyr at i all hovedsak er volumet av de skoler som vi vil stoppe, kommersielle skoler, som jeg også vil anta at Kristelig Folkeparti er bekymret for framveksten av. I hvert fall registrerer jeg at Kristelig Folkepartis lokalpolitikere og fylkespolitikere har uttrykt dyp bekymring for at det ikke lar seg dimensjonere en offentlig utdanning særlig på videregående skolenivå hvis alle disse kommersielle skolene fikk etablert seg i bysentrene. I representantens egen hjemby, Trondheim, hadde det bl.a. medført nedleggelse av Trondheim Katedralskole, som er vår eldste akademiske institusjon.

S p ø r s m å l 23

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [13:36:54]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Media har avslørt at gasslekkasjer i oljeindustrien ikke er rapportert til Petroleumsstilsynet. Kunnskap om lekkasjer og ulykker er svært viktig for bedre å kunne forebygge tilsvarende hendelser. Et stadig forbedret sikkerhetsarbeid er videre en forutsetning for oljeutvinning i nye og mer sårbare områder. Det er derfor behov for bedre kontrollrutiner og en grundig gransking for å avdekke urapporterte ulykker.

Hva vil statsråden gjøre for å avdekke ulykker og for å forbedre HMS-arbeidet i oljesektoren?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:37:39]: Innledningsvis vil jeg presisere at petroleumsindustrien generelt holder et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet. Profesjonelle aktører med et høyt aktsomhetsnivå, godt regelverk samt god rapportering av uønskede hendelser og oppfølging av disse er forutsetninger for lave skadetall, få alvorlige personskader og liten sannsynlighet for stor-

ulykke. Langsiktig satsing på utvikling av ny kunnskap om risiko og omsetting av dette til forebyggende handling er en annen viktig bidragsyter.

Virksomheten kjennetegnes også av et bredt anlagt partssamarbeid. Noen av de positive endringene i HMS-tilstanden i virksomheten viser bl.a. at en god dialog og samarbeid mellom partene, så vel som mellom partene og myndighetene, er viktige forutsetninger for å videreutvikle HMS-nivået.

Det har de siste årene vært en økende fokusering på risikobidraget fra gasslekkasjer på norsk sokkel, og sommeren 2003 tok myndighetene et initiativ overfor industrien med tanke på å redusere antallet. Oljeindustriens Landsforening – OLF – startet som en oppfølging av dette et prosjekt med den målsetting å redusere antall større lekkasjer med 50 pst. innen utgangen av 2005, målt mot gjennomsnittet i perioden 2000–2002.

I dette prosjektet er det satt søkelys på ledelsesengasjement, atferd og tiltak for å bedre kompetansen til dem som er involvert i aktivitetene. Gjennomgang av tekniske forhold på innretninger og større oppmerksomhet på potensielle lekkasjekilder har også bidratt til å nå målsettingen. Resultatene fra prosjektet viser at målsettingen om en reduksjon på 50 pst. ble nådd, og næringen har etablert en ny og ambisiøs målsetting om reduksjon. Denne innebærer at antall større gasslekkasjer skal reduseres med ytterligere 50 pst. innen utgangen av 2008.

En slik innsats vurderer jeg til å være et verdifullt bidrag til å bedre risikonivået på norsk sokkel. Jeg vil samtidig understreke betydningen av at alle parter har kontinuerlig fokus på sentrale problemstillinger og samarbeider om å finne fram til gode løsninger.

I enkelte tilfeller har manglende varsling eller melding medført at myndighetene ikke har fått fulgt opp eller gransket hendelser. I lys av dette påla Petroleumsstilsynet i 2004 hvert enkelt selskap å vurdere sine rutiner og styringssystemer med hensyn til varsling og melding av fare- og ulykkessituasjoner. Åpenhet og informasjon omkring uønskede hendelser er en helt nødvendig forutsetning på dette området, så vel som på andre områder. Det er derfor viktig at alle partene arbeider systematisk og langsiktig med å videreutvikle nødvendig åpenhet og tillit.

Det er i den senere tid kommet påstander om underrapportering av hendelser i petroleumsvirksomheten. Dette er forhold som Petroleumsstilsynet nå følger opp i samarbeid med partene i næringen. Påståtte tilfeller av hendelser som ikke er blitt rapportert, blir nærmere undersøkt, og omstendighetene rundt årsaksforholdene klargjort. Petroleumsstilsynet sier allikevel at det er usannsynlig at større gasslekkasjer ikke blir en del av offentligheten.

Jeg vil avslutningsvis vise til den nye stortingsmeldingen om helse, miljø og sikkerhet som skal legges fram for Stortinget i vårsesjonen. Her vil det gis en grundig status av HMS-tilstanden i norsk petroleumsvirksomhet, samtidig som det pekes på en rekke nødvendige tiltak for å videreutvikle HMS-nivået.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [13:41:32]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

(Woie Duesund)

Min utfordring til statsråden gjelder behovet for en grundig etterforskning av ulykker i oljesektoren. Risikoen for skader er stor når det skjer ulykker i denne næringen. Derfor er det, ikke minst av hensyn til forebygging, viktig å avdekke årsaker og hendelsesforløp på en utfyllende måte.

Fagorganisasjonen NOPEF forteller at dagens praksis med politietterforskning gjør mange redde for å fortelle alt de vet. NOPEF anbefaler derfor at det etableres en granskingskommisjon etter modell av Luftfartskommisjonen. En slik kommisjon vil kunne ha større fokusering på å avdekke i forebyggingsøyemed enn politiet som håndhever et strafferettslig regelverk.

Hvordan vurderer statsråden forslaget om å opprette en egen granskingskommisjon for oljesektoren?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:42:33]: Som jeg sa avslutningsvis i mitt svar, jobber vi nå med en stortingsmelding om helse, miljø og sikkerhet. Jeg er kjent med at f.eks. NOPEF har vært opptatt av disse spørsmålene. Samtidig er det slik at Regjeringen gjør en samlet vurdering av mengden granskingskommisjoner, og jeg vet at justisministeren har en vurdering knyttet til om vi kan se en del av disse kommisjonene i sammenheng.

Hele den problemstillingen vil vi konkludere på og komme tilbake til i forbindelse med HMS-meldingen. Jeg velger her og nå å si til representanten Woie Duesund at vi er klar over at dette er en problemstilling, og vi vil komme tilbake med et standpunkt i så måte når vi legger fram meldingen.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [13:43:30]: Jeg vil igjen takke for svaret. Samtidig vil jeg benytte anledningen til å fokusere på varslerne. Det er etter min og Kristelig Folkepartis mening behov for et styrket rettsvern for ansatte som melder fra om kritikkverdige forhold i virksomheten som det er viktig at samfunnet vårt får kjennskap til. Vi mener at når varslerne møtes med oppsigelse fra arbeidsgivers side, bør oppsigelsen anses som ugyldig, med mindre arbeidsgiver kan dokumentere at oppsigelsen skyldes andre forhold enn selve varslingen. En tilsvarende bevisbyrderregel gjelder f.eks. ved oppsigelse under fødselspermisjon og sykdom.

Vil statsråden fremme et forslag for Stortinget som følger opp dette?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:44:23]: Fra Arbeids- og inkluderingsdepartementets side vil vi fremme en lovproposisjon for Stortinget i vår, der vi tar opp spørsmålet om varsleres stilling i arbeidsmiljøloven, nettopp med det utgangspunkt å gi varslere en lovbeskyttelse som er bedre enn i dag – om jeg ikke kan gå god for nøyaktig den måten representanten Woie Duesund beskriver en mulig lovutforming på.

S p ø r s m å l 2 4

André Oktay Dahl (H) [13:45:09]: «Fengselsansatte i norske fengsler utsettes for stadig grovere vold og

trusler fra de innsatte, og narkotikaomsetningen innenfor murene er svært godt organisert.

Hvilke konkrete initiativ vil statsråden ta for å gjøre noe med denne uholdbare situasjonen?»

Statsråd Knut Storberget [13:45:26]: Man kan nok diskutere utviklingen og spørsmålet om hvor stort og omfattende dette problemet er, men det er prisverdig at dette tas opp, fordi ett enkelt overgrep i fengselet, ett enkelt lovbrudd når det gjelder narkotikabruk, er ett for mye.

Kriminalomsorgens utdanningssenter har siden 2001 registrert og analysert alle innrapporterte hendelser om vold og trusler mot ansatte i kriminalomsorgen. Ut fra de opplysningene som framkommer fra dette materialet, ser det ikke ut til at ansatte i kriminalomsorgen utsettes for stadig grovere fysisk vold og trusler. Jeg har tillit til at kriminalomsorgen følger opp disse rapportene med konkrete tiltak der det er nødvendig.

For å motvirke vold og trusler slutføres i disse dager arbeidet med en ny sikkerhetsstrategi, som skal vare fra 2006 til 2010. I tillegg er samarbeidet med politiet styrket. Jeg mener disse tiltakene vil bidra til økt sikkerhet også for ansatte i kriminalomsorgen.

Forskningsstiftelsen Fafo gjennomførte i 2004 en undersøkelse av innsattes levekår. Den viste at 60 pst. av alle som settes i fengsel, har et narkotikaproblem. De fleste av disse brukte narkotika daglig i måneden før innsettelse, hovedsakelig opiater og sentralstimulerende midler.

Det arbeides hardt for å begrense bruk og omsetning av narkotika i norske fengsler. I 2004 var det 11 019 innsettelser totalt sett. Det ble gjennomført henimot 24 000 urinprøvekontroller. Cirka 90 pst. av disse var negative, man kunne altså ikke påvise illegalt inntak av rusmidler. Urinprøvekontrollen omhandler også innsatte som har vært ute på permisjon. I tillegg til urinprøvekontrollene gjennomføres det søk med narkotikahunder. Kriminalomsorgen har de siste årene økt antall hundeevipasjer fra 10 til 12. I 2004 ble det gjort 611 beslag av rusmidler – stoff og tabletter. De aller fleste beslagene var brukerdoser.

Kriminalomsorgen har også startet arbeidet med å øke den fysiske sikkerheten i fengsler med lavt sikkerhetsnivå. Flere av disse ble tidligere brukt til avsoning av promilledommer. Det er behov for å styrke den fysiske sikkerheten i disse fengslene for at de skal kunne håndtere personer med stoffproblemer på en god måte.

I tillegg er samarbeid med andre etater styrket for å tilrettelegge for behandling av rusproblemer under fengselsoppholdet, i løslatelsesfasen og ute i samfunnet etter endt straffegjennomføring.

Justisdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet er nå i slutfasen i arbeidet med et felles rundskriv. Samarbeidsrundskrivet skal sikre at innsatte og domfelte rusmisbrukere med behov for behandling og sosiale tjenester får bedre oppfølging under fengselsoppholdet, i løslatelsesfasen og ute i samfunnet etter endt straffegjennomføring.

Avslutningsvis vil jeg presisere at mitt mål er å ha en god sikkerhet for alle i kriminalomsorgen. Vi skal avverge kriminalitet, hindre rømminger og trygge samfunnet, men

samtidig skal vi ta godt vare på dem som viser evne og vilje til rehabilitering. En slik differensiering i behandlingen av de innsatte er derfor et hovedmål for meg og Regjeringen.

André Oktay Dahl (H) [13:48:32]: Jeg takker for svaret, og spesielt for den offensive holdningen i forhold til rehabilitering og økt samarbeid.

De bygningsmessige forholdene i en del fengsler, ikke minst i sentrale strøk, gjør det vanskelig å ha kontroll på de besøkende, som er en av «hovedinnfartsårene» for narkotika i fengslene. Situasjonen er også, som jeg har blitt fortalt, at bruken av narkotikahund kunne vært hyppigere. Det er et viktig hjelpemiddel for å avdekke narkotika. Hunden markerer eventuelle funn på en skånsom måte, og det kan gjøres med tanke på både innsatte og besøkende. Men spørsmålet er om denne muligheten utnyttes nok.

Er statsråden av den oppfatning at bruken av narkotikahund bør økes i løpet av de kommende årene, og vil han ta initiativ til å utvide en ordning som er svært effektiv?

Statsråd Knut Storberget [13:49:16]: Som jeg sa i mitt svar, er hundeb Bruken allerede utvidet. Jeg kan ikke utelukke at det vil bli aktuelt med mer bruk av den typen virkemidler. Det er som representanten sier, en veldig effektiv måte å avdekke narkotiske stoffer på.

I går besøkte jeg Gjøvik fengsel og Vestre Slidre fengsel, og det som er presserende nå i disse og i andre fengsler, er å fylle soningen med innhold. Jeg tror at det vil kunne dempe etterspørselen i forhold til narkotikabruk. Den satsingen som Regjeringen nå har gjort i forhold til både utdanning, helse, bibliotekjeneste og kultur, bl.a. i inneværende års budsjett, er avgjørende viktig med hensyn til narkotikabruk i fengslene. Jeg vil ile til med å si at de ansatte jeg møtte både på Gjøvik og i Vestre Slidre, viser til fulle at man gjør en veldig god jobb i forhold til å avdekke, i det mellommenneskelige. Det er bra med hunder, men det er også viktig at vi har god bemanning, som sørger for at man er våken i forhold til hva som skjer – at man har kontaktbetjentordninger som fungerer. Besøket i disse to fengslene viste at det allerede gjøres en betydelig og god jobb ute i kriminalomsorgen.

André Oktay Dahl (H) [13:50:37]: Det er riktig at personsøk med hund skal være omfattet av alle regioner og utvidet fra 10 til 12. Men spørsmålet som jeg får reist en del steder jeg besøker, er om en har råd til å bruke dette nok, f.eks. ved at man har narkotikahund tilgjengelig. Jeg står her med det siste disponeringsskrivet, og i Region øst legger man til grunn at man skal gjennomføre 400 søk i år, mot 657 i fjor. Det er en reduksjon på 40 pst. Selv om man har en mer aktiv politikk på rehabilitering og det å komme tilbake til samfunnet, er spørsmålet om 40 pst. reduksjon er en reduksjon som statsråden vil være bekjent av og mener er tilstrekkelig.

Et kort spørsmål om urinprøver: Vil man vurdere å gjennomføre såkalt hurtigprøve der hvor erkjennelse av narkotikabruk foreligger? Det ville vært en mer kostnads-

effektiv måte å bruke urinprøver på i forhold til der det ikke foreligger erkjennelse av de faktiske forhold.

Statsråd Knut Storberget [13:51:35]: Dette er for så vidt gode innspill, som jeg skal ta med meg til departementet og til kriminalomsorgen. Jeg er ikke kjent med at det skal være en så drastisk reduksjon i forhold til hundebruk som representanten nå skisserer. Det vil vi se på, særlig tatt i betraktning at man har økt antall hundeevipasjer, og særlig i lys av at dette er et gunstig virkemiddel å bruke, som også representanten har vært inne på. Totalt sett vil det nok for kriminalomsorgens del i det ganske land være slik at man får økt bruk av disse hundene. Det vil være meningsløst med en motsatt utvikling. Jeg vil igjen påpeke at vi raskt kan stirre oss blinde på virkemidler som går på kontroll i øyeblikket, og glemme det som ligger bak. Vi må ha begge tankene i hodet på en gang.

Når det gjelder ideen og innspillet i forhold til urinprøvekontroller i tilfeller hvor det er erkjent bruk, skal jeg ta med meg det for å se på om det kan være en mulig strategi.

S p ø r s m å l 2 5

Fra representanten Trine Skei Grande til barne- og likestillingsministeren:

«Sakkyndiges rolle i rettsapparatet er under debatt og kritikk, også innenfor barnevernet. Regjeringen Bondevik satte ned et utvalg for å se på dette. Samtidig er departementets retningslinjer slik at sakkyndige i fylkesnemnder og domstoler kan rekrutteres fra folk som ofte har oppdrag for barnevernet.

Ser statsråden at dette kan være uheldig, og at sakkyndige enten bør arbeide for barnevernet eller for rettsinstansene?»

S p ø r s m å l 2 6

Fra representanten Laila Dāvøy til helse- og omsorgsministeren:

«Jeg opplever fra flere hold at man ikke er fornøyd med trygdeetatens behandling av søknader om individuell refusjon av legemidler, og henviser til behandlingen av legemiddelmeldingen, jf. St.meld. nr. 18 for 2004-2005.

Hvor langt er Rikstrygdeverket kommet i arbeidet med å gjennomgå rutinene for den individuelle søknadsbaserte refusjonsordningen for legemidler med sikte på å vurdere tiltak som kan effektivisere saksbehandlingen, herunder oppdatering og utvikling av retningslinjer for trygdeetatens skjønnsutøvelse?»

S p ø r s m å l 2 7

Fra representanten Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren:

«Ullevål universitetssykehus opplyser at de hvert år avviser 2 000 kvinner som ønsker føde plass, pga. mangel på kapasitet. Pasienter opplever både å få urettmessig avslag på søknader om føde plass og å bli henvist til andre

sykehus når fødselen er i gang. Pasientrettighetsloven § 2-4 gir pasientene rett til valg av sykehus.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at retten til valg av fødested blir reell?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 2 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:53:01]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren som vil bli besvart av arbeids- og inkluderingsministeren:

«I Bærum forlanges, ifølge Aftenposten, 5 års botid for å få vurdert søknad om omsorgstilbud fra kommunen. Personer som ønsker å flytte til Bærum, kan altså bli avvist med bakgrunn i omsorgsbehovet. På Tabloid 8. februar fikk vi også høre om en kommune som nektet å ta imot en bruker med omsorgsbehov. Omsorgstrengende personer har ikke rett til å bosette seg hvor de vil i Norge.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å sikre brukernes rett til å velge bosted i overensstemmelse med § 10-1 i sosialtjenesteloven og § 2-1 i lov om helsetjenesten i kommunene?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:53:56]: Alle borgere i Norge har rett til å bosette seg i den kommunen de selv vil. Dette utgangspunktet bør det ikke herske tvil om. Spørsmålet er imidlertid hvilke reelle muligheter en omsorgstrengende har til å velge hvilken kommune vedkommende ønsker å bosette seg i.

Både sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven sikrer mennesker med hjelpebehov rett til tjenester i den kommunen de bor eller midlertidig oppholder seg i. Kommunen har i tillegg plikt til å behandle søknader om tjenester for sterkt pleietrengende fra andre kommuner dersom søkerne ønsker å flytte til kommunen. Dette framkommer i et eget rundskriv som alle kommuner har mottatt. Hensikten er å sikre at innbyggere som har behov for omfattende tjenester, kan flytte til en kommune som har tilrettelagt et forsvarlig tjenestetilbud fra og med flyttetidspunktet. Et krav om at søknaden ikke blir behandlet før man oppholder seg i kommunen, ville reelt sett ført til en redusert mulighet for denne gruppen til å velge bostedskommune.

Kommunens plikt gjelder utgangspunktet der det er et reelt ønske om å flytte til kommunen. Det er tvilsomt om kommunen er pliktig til å behandle søknader som åpenbart er sendt med det formål å kartlegge flere kommuners tjenestetilbud, for så å velge ny hjemstedskommune ut fra hva de enkelte kommuner tilbyr.

Bærum kommune har plikt til å tilby lovpålagte tjenester uavhengig av botid i kommunen. Plikten gjelder tjenester, ikke særskilte boformer, med mindre det gjelder

søknad om et lovpålagt helhetlig bo- og tjenestetilbud, eksempelvis sykehjem. Kommunen kan ikke avslå søknader om helse- og sosialtjenester til noen innbyggere med begrunnelse i manglende botid i kommunen. Dette gjelder selvsagt også i forhold til sterkt pleietrengende som ønsker å flytte til kommunen.

Bærum kommune har, etter det jeg har fått opplyst, satt vilkår ved tildeling av omsorgsboliger. Tildeling av omsorgsboliger er ikke et lovpålagt tjenestetilbud som kommunen har plikt til å tilby etter sosialtjenesteloven eller kommunehelsetjenesteloven. Omsorgsbolig er kommunale utleieboliger som tilbys som en tilleggsytelse til kommunens lovpålagte oppgaver. Boligene er finansiert med tilskudd fra Husbanken, som stiller vilkår om at boligene skal benyttes til pleie- og omsorgsformål. I tillegg kan kommunen knytte tilleggsvilkår til tildelingen av slike boliger. Vilkåret som ofte anvendes, er at søkerne må være over en viss alder for å motta et slikt tilbud. Slik vilkårsstillelse har til nå ikke blitt oppfattet som diskriminerende, men som et utslag av en målstyrt lokalpolitikk.

Regjeringen mener i utgangspunktet at kommunen må ha frihet til å målstyre tildelingen av ikke-lovpålagte tilbud. Omsorgsboliger er et slikt frivillig tilbud. Utviklingen innenfor den kommunale omsorgstjenesten går likevel i retning av at omsorgsboligene erstatter lovpålagte bo- og tjenestetilbud. I den sammenheng er det uheldig at kommunene stiller strengere vilkår for tildelingen av omsorgsboliger. Regjeringen mener Bærum kommunes praksis bryter med intensjonen om retten til å bosette seg i den kommunen man vil. Dersom kommunene ikke selv ser urimeligheten når det gjelder bruken av slike vilkår, vil Regjeringen vurdere endringer i regelverket.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:57:15]: Jeg vil få lov til å takke statsråden for et grundig og godt svar.

Det beroliger meg at man nå faktisk vil gripe fatt i dette hvis kommunene ikke selv endrer praksis. Dette er viktig for denne gruppen, som også skal ha rett til å kunne flytte på seg rundt i Norge, bl.a. på grunn av at også familie og pårørende flytter på seg. Dette er det viktig å få på plass, all den tid man faktisk ser at en del kommuner bl.a. omdefinierer sykehjemsplasser til omsorgsboliger. Da kan man lett få en skjevfordeling, slik at en gruppe mennesker med pleiebehov kommer i skvis.

Jeg vil takke statsråden for svaret. Videre lurer jeg på om statsråden kan si litt mer om tidsperspektivet. Når vil statsråden eventuelt følge opp dette overfor Bærum kommune, slik at vi kan få endret denne praksisen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:58:10]: Jeg er veldig enig med representanten Nesvik. Det vi ser, er nemlig en utvikling innenfor pleie- og omsorgssektoren som går i retning av at omsorgsboliger blir arena for stadig mer omfattende pleie- og omsorgstjenester. Veldig mange kommuner velger jo å bygge omsorgsboliger istedenfor f.eks. sykehjem. Det gjør at man er nødt til å betrakte omsorgsboliger i lys av den utviklingen som skjer i pleie- og omsorgssektoren samlet, og det er viktig å se på

den praksisen som utøves i forhold til intensjonene om retten til å kunne bosette seg i den kommunen man vil.

Vi vil nå følge opp dette overfor Bærum kommune, og så gjenstår det å se hva Bærum kommune gjør. I kjølvannet av det vil vi måtte ta stilling til vårt videre arbeid. Det er veldig vanskelig for meg å angi noe tidsperspektiv på det.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:59:29]: Jeg skal ikke drøye dette stort lenger enn å takke for svaret. På vegne av de pasientene som faktisk har behov for denne tjenesten – også dem med store hjelpebehov – ser jeg fram til at det blir ordnet opp i dette.

S p ø r s m å l 2 9

Kari Lise Holmberg (H) [13:59:55]: «I statsbudsjettet for 2006 vedtok regjeringspartiene å videreføre ventelønnsordningen for statsansatte. Ordningen har i praksis vært brukt til å skyve eldre arbeidstakere ut av arbeidslivet. I Bergens Tidende 15. januar sto flere ventelønnsmotakere frem og fortalte at de opplever ordningen som uverdigg, at de blir parkert på et sidespor, ja endog at livet deres er ødelagt.

Hvilke seniorpolitiske tiltak vil statsråden gjennomføre for å kompensere for den negative effekten av at ventelønnsordningen blir videreført?»

Statsråd Heidi Grande Røys [14:00:36]: Ordninga med venteløn i staten har ei historie som viser at dei tilsette kan få økonomisk tryggleik og verksemdene føreseielege rammevilkår i samband med omstillingar.

Dei tenestemannsrettslege ordningane med venteløn og fortrinnsrett til statleg stilling har vore brukte som verkemiddel for å sikre større grad av oppslutning om omstillingsprosessane og bidra til større medverknad frå dei tilsette sine organisasjonar.

Statistikken viser at det er eit relativt høgt tal på eldre som tek imot venteløn, samanlikna med dei som tek imot dagpengar. Det kan vere eit teikn på at ordninga dekkjer eldre sitt behov for økonomisk tryggleik. Samtidig inneber det ein fare for «innelåsing» i ein stønadsituasjon.

Som representanten Holmberg sikkert er kjend med frå media dei siste dagane, møter eldre ofte negative haldningar når dei søker jobb. Ei undersøking som MMI har gjort for Senter for seniorpolitikk, viser at halvparten av norske leiargar ikkje eingong ville vurdere ein arbeidssøkyar som har mindre enn ti år igjen av yrkeskarriera si. Eg meiner det er tal vi ikkje kan leve med. No kom ikkje staten på nokon måte verst ut i den undersøkinga. Men det er heilt opplagt at skal vi få seniorane våre i arbeid, anten dei er på venteløn eller på ordinære dagpengar – og vi treng dei i arbeid i nasjonen Noreg – så har vi ein jobb å gjere i forhold til arbeidsgivarar når det gjeld haldning til seniorane: Det må på ingen måte vere diskvalifiserande å vere 57 år når ein søker utlyste stillingar. Det er både ei utfordring som eg som statleg arbeidsgivar må ta på vegner av Regjeringa, og det er ikkje minst ei utfordring som heile

arbeidslivet må ta, både i privat sektor og i kommunal sektor.

Når det gjeld det konkrete spørsmålet om kva eg vil gjere for å kompensere for eventuelle negative verknader av ventelønnsordninga, vil eg gjere merksam på at eg alle-reie har varsla Stortinget om at eg vil setje i gang ein ny gjennomgang av tenestemannslova. Det er eit arbeid eg skal gjere i lag med organisasjonane. I samband med den gjennomgangen vil òg ventelønnsordninga verte vurdert, og eventuelle negative konsekvensar av den noverande ventelønnsordninga må på bordet og diskuteraast.

Så vil eg understreke at for å oppfylle vilkåra for å motta venteløn, må ein vere reell arbeidssøkyar. Om ein ikkje er det, fell retten til venteløn bort i ein periode. Det er Aetat som har ansvar for og plikt til å følgje opp det.

Så har eg, som sagt, sett i gang ei rekkje tiltak. Vi jobbar no i samband med konkretiseringa av målet for IA-arbeidet for at både staten som arbeidsgivar og ikkje minst det generelle arbeidslivet skal fokusere på seniorane. Det skal ikkje vere slik at det er seniorane som må gå, anten det er staten som skal omstille, eller det er andre bedrifter som skal omstille. Der har vel den førre regjeringa eit like stort ansvar som den noverande regjeringa, knytt til dei omstillingane som er gjorde i statleg sektor.

Kari Lise Holmberg (H) [14:03:49]: Jeg takker statsråden for svaret. Vi kan nok være enige om at det ikke er negativt å være 57 år og skulle ut i arbeidslivet. Jeg har likevel lyst til å uttrykke forundring over at denne saken er så lavt prioritert, og at den nye regjeringen så langt har snakket så lite om den.

Seniorpolitikk er viktig. Det er viktig for det enkelte mennesket, og det er viktig for landet vårt. Ikke minst er det viktig å understreke det på bakgrunn av den spontanspørretimen vi hadde i dag, der næringsministeren uttalte at vi har «den arbeidskraften vi har i dette landet». Hvis vi ikke kan være mer konstruktive enn å se på den arbeidsstokken vi har i landet pr. i dag, må vi i hvert fall kunne forvente at Regjeringen straks legger på bordet en rekke tiltak for å få seniorene ut i arbeidslivet. Å videreføre ventelønnsordningen er reversering av en politikk.

Da blir spørsmålet en gang til: Når vil Regjeringen ta tak i arbeidet med å være konstruktiv og få flere av den eldre garde ut i jobb?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:04:56]: Det tok Regjeringa fatt i frå dag ein. Er det noko vi verkeleg har jobba med, så er det det. Blant anna gjekk vi rett inn i arbeid med å få på plass ein ny IA-avtale. Førre periode med IA-avtale hadde som siktemål at vi skulle få auka avgangsalder. Under den borgarlege regjeringa fekk vi altså redusert avgangsalder i arbeidslivet. Det betyr at den førre regjeringa hadde eit vesentleg ansvar for at vi i dag har låg avgangsalder i det generelle arbeidslivet. Vi har sagt at vi må ha eit mål, og i staten har vi klart å flate dette ut. No er målet å få avgangsalderen til å gå oppover.

Vi har ei rekkje tiltak på gang. Helse- og omsorgsministeren jobbar med ei stortingsmelding om seniorpolitikk. Eg har som statleg arbeidsgivar sett i gang ei rekkje

tiltak, bl.a. på kompetanseutvikling, der ein forpliktar leiarane i staten til gjennom personalpolitikken å jobbe med kompetanse, ikkje berre når folk er blitt pensjonistar, men gjennom eit heilt yrkesliv, slik at ein framleis er attraktiv på arbeidsmarknaden anten ein er 57 eller 62 år. Spesielt gjeld dette i forhold til dataopplæring. Ein fjerdedel av staten sine pensjonistar oppgir nytt dataprogram som grunn til å gå av med AFP. Vi er no i gang med eit arbeid med spesiell dataopplæring for alle seniorane i departementet og underliggjande etatar, bl.a. for at ikkje manglande kompetanse her skal vere ein grunn til at våre seniorar går ut av arbeidslivet. Det er ei rekkje tiltak i gang, og på veg til å kome i gang, slik at dette er noko vi jobbar med kvar einaste dag.

Kari Lise Holmberg (H) [14:06:28]: Statsråden nevnte i sitt første svar at man ville gå gjennom ventelønnsordningen en gang til. Derfor vil jeg litt tilbake til den ordningen, som man nå har videreført. Da Bondevik II-regjeringen ville fjerne ventelønnsordningen, var det for å få en likebehandling av arbeidstakere i arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven. Men det som da skjedde, var at de statsansattes organisasjoner utviste sterkt press, og man møtte stor motstand. Den rød-grønne regjeringen har jo nettopp tatt det til følge og derfor videreført ventelønnsordningen, som i mine øyne ikke er noen konstruktiv løsning.

Da blir spørsmålet mitt nå når man står foran en ny gjennomgang: Vil Regjeringen denne gangen fortsatt ta mer hensyn til LO enn til landets beste og til innbyggernes beste?

Statsråd Heidi Grande Røys [14:07:21]: Vi hører stadig vekk frå diverse representantar her på Stortinget at vi tek omsyn til LO i eitt og alt. Vi har eit samarbeid med organisasjonane som Regjeringa legg stor vekt på. Ein av fordelane i norsk næringsliv og norsk arbeidsliv er at vi har ryddige forhold i arbeidslivet. Vi har god kontakt med arbeidsgivarsida, og vi har god kontakt med arbeidstakarsida, det vere seg LO, Unio, YS – alle organisasjonane. Det legg eg òg vekt på i forhold til det arbeidet som vi no skal gjere. Eg samarbeider med alle dei fire organisasjonane i staten i samband med den gjennomgangen av tenestemannslova som eg har varsla, noko den førre regjeringa ikkje gjorde, fordi dei gjennomførte kutt utan å ta organisasjonane med i arbeidet i det heile. Det vi skal vere klære over, er at ventelønnsordninga og fortrinnsrett til stillingar er framforhandla rettar ut frå eit ynske frå staten om at vi skal ha dei tilsette med i viktige omstillingar som staten treng å gjere, medan den førre regjeringa berre kutta ein opparbeidd rett, utan å ha ein dialog med partane i det heile på førehand. Vi har tenkt å gå i dialog med alle partar, og håpar å kome ut med ei tenestemannslov som er oppdatert og god for både arbeidsgivar- og arbeidstakarsida.

S p ø r s m å l 3 0

Arne Sortevik (FrP) [14:08:54]: Siste spørsmål, men ikke minst et viktig spørsmål, går til fiskeri- og kyst-

ministeren og er ikke om fisk, som er viktig nok, men om seilingsled til Bergen, som er minst like viktig:

«Da Askøybrua i Hordaland ble bygd, var det en forutsetning at også alternativ seilingsled uten høydebegrensning på 62 meter skulle bygges til Bergen havn. Broens seilingshøyde begrenser både næringsvirksomhet ved Bergen Yards og i sterkt økende grad cruiseanløp til Bergen havn, som er en av Europas største cruisehavner. Broen er ferdig nedbetalt med bompenger ved utløpet av 2006. Ny seilingsled er ikke påbegynt.

Hva vil statsråden gjøre for å gjennomføre bygging av ny seilingsled til Bergen, slik Stortinget har forutsatt?»

Statsråd Helga Pedersen [14:09:46]: Da hovedplanen for Askøybrua ble godkjent av Vegdirektoratet 24. september 1986, var det med en løsning om brohøyde på 62 meter og en alternativ seilingsled over Herdlaflaket. Fiskeri- og kystdepartementets godkjenning av brohøyde i henhold til hovedplanen ble gitt 12. januar 1990. Av de vilkårene som ble stilt, var bl.a. en alternativ seilingsled over Herdlaflaket. I St.prp. nr. 1 for 1994–95 fra Samferdselsdepartementet foreslås det å ikke foreta utgraving av seilingsleden over Herdlaflaket på bakgrunn av verneinteresser. Stortinget hadde ingen merknader til det.

Næringsstyret i Bergen og Bergen og Omland Havnevesen tok initiativ til et forprosjekt for utredning av alternativ seilingsled via Skjelangersundet. Denne inneholdt en del uavklarte forhold. Derfor besluttet Fiskeri- og kystdepartementet i 2002 at det skulle utarbeides et mer omfattende forprosjekt. Oppdraget ble gitt til Kystverket, som i samarbeid med Bergen kommune, Hordaland fylkeskommune og Bergen og Omland Havnevesen utarbeidet et omfattende forprosjekt. Rapporten ble avgitt i mars 2004. Kostnadene er beregnet til å ligge rundt 180 mill. kr.

I St.prp. nr. 1 for 2004–2005 fra Fiskeri- og kystdepartementet ble det opplyst at Kystverket ville vurdere prosjektet alternativ farled til Bergen havn opp mot andre prosjekter i forbindelse med utarbeidelse av Kystverkets handlingsprogram for oppfølging av Nasjonal transportplan for 2006–2015.

I St.prp. nr. 1 for 2005–2006 fra Fiskeri- og kystdepartementet er det redegjort for at Kystverket har vurdert dette prosjektet opp mot andre prosjekter. Kystverket mener at det ut fra en totalvurdering ikke er grunnlag for å prioritere dette prosjektet nå, da det er andre prosjekter som bør ha høyere prioritet. Departementet sluttet seg til denne vurderingen da budsjettet for i år ble laget. Det framholdes imidlertid at prosjektet må vurderes i tråd med trafikkutviklingen og størrelsen på de skipene som kan være aktuelle for anløp i Bergen havn.

På denne bakgrunn mener jeg at Stortinget har fått seg forelagt de forskjellige vurderingene som er gjort i forbindelse med endringer i planene for utbygging av så vel seilingsled over Herdlaflaket som alternativ seilingsled via Skjelangersundet.

Arne Sortevik (FrP) [14:12:17]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er helt riktig at vi etter svært lang tid har fått en konsekvensutredning om hva en seilingsled via Skjelanger-sundet vil koste – gledelig nok en langt lavere kostnad enn det man har vært forespeilet en rekke år.

Det er slik at Stortinget heller ikke har tatt bort forutsetningen for bygging av broen, som på det nærmeste er ferdig nedbetalt, nemlig at vi skulle få en alternativ seilingsled uten høydebegrensning.

Verdens to største cruisereederier vil i løpet av kort tid ha i drift 16 nye skip som alle har seilingshøyde over 63 meter. Det bygges heftig innen cruisenæringen, det er en voksende industri. Det siste eksempelet vi kjenner fra media for litt tid tilbake, gjelder Aker Yards, som nå skal bygge et stort nytt skip med plass til 6 000 passasjerer og med en seilingshøyde på 74 meter.

Ser statsråden at innseilingen til Bergen med høydebegrensning for stadig flere av de største og nyeste cruise-skipene representerer en sperre for utviklingen av turisme og cruiseferd på Vestlandet?

Statsråd Helga Pedersen [14:13:29]: Etter hvert som verden forandrer seg, må også vi foreta vurderinger i forhold til det. Men når det gjelder prioriteringen av dette prosjektet innenfor nåværende ramme, har Stortinget sluttet seg til de vurderingene som Kystverket og Fiskeri- og kystdepartementet under ulik politisk ledelse har gjort.

Arne Sortevik (FrP) [14:13:58]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Statsråden har selv pekt på formuleringene i Fiskeridepartementets budsjettproposisjon på side 119, og jeg siterer:

«Prosjektet må imidlertid vurderes i tråd med trafikkutviklingen og størrelsen på de skip som kan være aktuelle for anløp Bergen havn.»

Det er slik at trafikkutviklingen er sterk, skipene blir større, og de blir også høyere. Det er altså en ny og forsterket utvikling siden dette ble skrevet.

Vil statsråden ta nytt initiativ for å få dette prosjektet opp og frem? Vil statsråden alliere seg med tidligere byrådsleder Anne-Grete Strøm-Erichsen, som i sin byrådsledertid var en ivrig forkjemper for at Bergen måtte få denne seilingsleden på plass? Jeg håper det kan være en støtte for statsråden i arbeidet med å få realisert dette prosjektet, som åpenbart må finansieres av staten, fordi det er for sent å komme med regningen til dem som nå har nedbetalt broen.

Statsråd Helga Pedersen [14:15:08]: Jeg vil bare gjenta at Regjeringen vil følge utviklingen. Vi har én pott med penger til disposisjon, og så må vi vurdere de ulike prosjekter opp mot hverandre ut fra de pengene vi har til rådighet.

Presidenten: Dette var siste spørsmål i den ordinære spørretimen. Dermed er sak nr. 1 avsluttet. Flere saker foreligger ikke på dagsordenen.

Møtet hevet kl. 14.16.
